

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**EKZEMA HASTALARINDA
PSİKOSOMATİK İŞLEYİŞİN DERİ-BENLİK
KURAMI BAĞLAMINDA ARAŞTIRILMASI**

KÜBRA GÖÇER
2501151010
TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF YAVUZ SEVER
İSTANBUL – 2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : Kübra GÖÇER Numarası : 2501151010
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : Psikoloji Anabilim Dalı Uygulamalı Psikoloji Bilim Dalı Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Elif YAVUZ SEVER
Tez Savunma Tarihi : 31.05.2019 Saati : 11.00
Tez Başlığı : Ekzema Hastalarında Psikosomatik İşleyişin Deri-Benlik Kuramı Bağlamında Araştırılması

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- Doç. Dr. Ferzan CURUN		KABUL
2- Dr. Öğr. Üyesi Elif YAVUZ SEVER		KABUL
3- Dr. Öğr. Üyesi Bengi PİRİM DÜŞGÖR		KABUL

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- Dr. Öğr. Üyesi Göklem TEKDEMİR YURTDaş		
2- Dr. Öğr. Üyesi Aynur FERZİOĞLU		

ÖZ

EKZEMA HASTALARINDA PSİKOSOMATİK İŞLEYİŞİN DERİ-BENLİK KURAMI BAĞLAMINDA ARAŞTIRILMASI

KÜBRA GÖÇER

Deri hastalıkları arasında yer alan ekzema hastalığının psikosomatik doğası çeşitli kaynaklarda ele alınmıştır. Bu tez, ekzema hastalığının ruhsal kökenlerini ayrıntılı bir biçimde psikanalitik kuramsal temellere dayalı olarak araştırmayı hedeflemektedir. Kronik ekzeması olan ve tıbbi tedavilere direnç gösteren 15 hastanın ruhsal işleyişleri ön görüşme ve projektif testler aracılığıyla değerlendirilmiştir. Rorschach ve Tematik Algı Testi'nin verileri Paris Okulu'nun yönergeleri doğrultusunda içerik analizi yapılmıştır. Psikosomatik işleyişin incelenmesinin yanı sıra, söz konusu hastalığın deri üzerinde yer almasından dolayı Didier Anzieu'nun deri-benlik kuramı araştırmalara dahil edilmiştir. Deri, yaşamın erken dönemlerinde anne ve bebek arasında bir ara yüz oluşturmaktadır. Anne tarafından fiziksel ve duygusal ihtiyaçların giderilmesiyle birlikte çocuğa bu şekilde libidinal aktarımda bulunmaktadır. Deri hastalığının oluşumunda annesel işlevlerin kalitesi sorgulanmış olup hipotezler bağlamında araştırılmıştır. Aynı zamanda, hipotezlerde psikosomatik işleyişle ilintili olan bedensel kaygılar ve sınırların niteliğine değinilmiştir. Fisher ve Cleveland'ın geliştirdiği 'Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri' Rorschach Testi alt ölçeği hastaların ruhsal ve bedensel sınırlarını değerlendirmek amaçlı kullanılmıştır. Hipotezlerin büyük ölçüde doğrulandığı görülmektedir. Ekzema hastalarının deri-benlik yapılanmalarındaki eksikliklerin annesel işlevlerde yetersizliklerle ilişkilendirilmektedir. Beden içine yönelik kaygılara ek olarak beden bütünlüğünün dağılmasına yönelik korkuların yaşandığı tespit edilmiştir. Fisher ve Cleveland'ın çalışmalarında deri hastalığının uyaranlara karşı bir zar görevi gördüğü vurgulanmıştır. Bu araştırmanın bulgularında, ekzema hastalarının ruhsal sınırlarında zar ve nüfuz etme dinamiklerinin eş zamanlı görüldüğü, yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekzema, Psikosomatik İşleyiş, Deri Benlik, Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri, Projektif Testler

ABSTRACT

THE INVESTIGATION OF ECZEMA PATIENTS' PSYCHOSOMATIC FUNCTIONING IN RELATION TO THE SKIN EGO THEORY

KÜBRA GÖÇER

The psychosomatic nature of eczema as a skin disease is discussed by several sources. This thesis aims at investigating the psychic foundings related to the psychoanalytic theoretical framework in detail. Psychic functioning of 15 chronic eczema patients resisting medical treatment was assessed by a brief interview and projective tests. Data of the Rorschach and Thematic Apperception Test was evaluated according to the Parisian School. Besides investigating patients' psychosomatic functioning, since the disease in question is located on the skin, Didier Anzieu's skin ego theory was included within the studies. The skin forms an interface between mother and infant during the early periods of life. Along with the fulfilment of physical and emotional needs by the mother, libidinal transference takes place. During the onset of skin diseases quality of maternal functions was questioned and studied by the hypotheses. At the same time, the hypotheses touched upon body related anxieties and quality of limits which are linked to psychosomatic functioning. The Rorschach subscale Barrier and Penetration Index developed by Fisher and Cleveland was used in order to assess patients' psychical and physical boundaries. The hypotheses were supported to a great extent. Deficiencies in the skin ego organization were linked to insufficient maternal functions. It was found that in addition to anxieties related to the body intern, fears of body fragmentation were experienced. Fisher and Cleveland empathized during their studies that a skin disease serves as a barrier against excitation. The results of this study show that eczema patients' psychical boundaries include barrier and penetration features simultaneously.

Key Words: Eczema, Psychosomatic Functioning, Skin Ego, Barrier and Penetration Variables, Projective Tests

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana yol gösteren, yönlendirmeleriyle beni fazlasıyla geliştiren, sabırlı, anlayışlı ve düşünceli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Elif Yavuz Sever'e,

Bana psikanalitik kuram ve projektif testler alanında tutku duymayı gösteren ve öğreten, daima okumaya ve araştırmaya teşvik eden sevgili Prof. Dr. Tevfika İkiz'e,

Ergenlik döneminin ve projektif testlerin psikanalitik literatürdeki önemlerini bizlere tekrar tekrar hatırlatan Dr. Öğr. Üyesi Bengi Pirim Düşgör'e,

Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde deri hastalıkları alanındaki deneyimlerini benden esirgemeyen, disiplinlerarası çalışmalara ve yeniliklere açık olan, başarılı dermatoloji uzmanları Dr. Emine Ünal ve Dr. Pelin Kasım Düzgün'ün yanı sıra gönüllü katılımcılara,

Lisans eğitimim boyunca beni daima destekleyen ve bir ömür dost kalacağımızı düşündüğüm değerli Burcu Oskan ve Şebnem Aydın'a,

Birçok mutluluk dolu anımızın olduğu, neşeli halleriyle tez sürecini atlatabildiğim, sanal veya gerçek iletişim farketmeksizin güçlü bir arkadaşlığımızın olduğu Elif Çinka ve Mine Şahbaz'a,

Uzakta olsalar da her zaman yanımda olan, emekleriyle ve sevgileriyle beni bugünlere getiren, hayatımın her aşamasında maddi ve manevi katkıları bulunan, sevgili aileme ve özellikle Hacer Yılmaz Göçer'e içtenlikle teşekkür ederim.

Kübra GÖÇER

İSTANBUL, 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM: EKZEMA HASTALIĞININ TIBBİ VE PSİKANALİTİK LİTERATÜRDE İNCELENMESİ	
1. Ekzema Hastalığı	3
Ekzema Hastalığının Tıbbi Boyutu	3
1.1.1 Tanımı ve Evreleri.....	3
1.1.2. Epidemiyoloji	4
1.1.3. Sınıflandırmaları	5
1.1.4. Tedavi	7
1.2. Ekzema Hastalığının Psikosomatik Boyutu	8
1.2.1. Genetik, Çevresel ve Psikolojik Etkenler	8
1.2.2 Psikodermatoloji	10
1.2.3. Ekzema Hastalığına Yönelik Psikanalitik Çalışmalar	12
2. Paris Psikokosomatik Okulu ve Pierre Marty	16
2.1. Marty'nin Psikosomatik Yaklaşımı	17
2.1.1. Evrimci Temeller	17

2.1.2. Zihinselleştirme	18
2.1.3. Travma	18
2.1.4. Psikopatolojik Sınıflama	19
2.1.5. Ekonomik Sistemler	20
2.2. Başlıca Makaleleri	21
2.2.1. Alerjik Nesne İlişkisi	21
2.2.2. İşlemsel Düşünce	24
2.2.3. Temel Depresyon	26
3. Beden, Deri ve Benlik	28
3.1. Freud'un Kuramında Beden ve Deriye Yönelik Çalışmalar	28
3.2. Bowlby'nin Bağlanma Kuramı	30
3.3. Winnicott	30
3.4. Deri-Benlik Kuramı	32
3.5. Deri Benliğin İşlevleri	33
4. Hipotezler	37
4.1. Kuramsal Hipotezler	37
4.2. İşlemsel Hipotezler	37
İKİNCİ BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE KAPSAMI	
5. Yöntem	39
5.1. Katılımcılar	39
5.2. Sosyo Demografik Bilgilendirme Formu	39
5.3. Psikanalitik Yönelimli Öngörüşme	40
5.4. Psikanalitik Yaklaşım ve Projektif Testler	40
5.4.1. Rorschach Testi	41
5.4.2. Tematik Algı Testi	43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: EKZEMA HASTALARIN DERİ-BENLİK VE PSİKOSOMATİK İŞLEYİŞLERİNE DAİR BULGULAR

6. Bulgular.....	45
6.1. Öngörüşmelerin Genel Değerlendirilmesi.....	45
6.1.1 Kayıp ve İhtiyaçların Giderilmemiş Olması.....	45
6.1.2. Babaya Dair Anılar	47
6.1.3. Rüya Görme Kapasitesi	48
6.2. Rorschach Test Bulguları	50
6.2.1. Deri-Benlik Yapılanmaları ve Annesel Yetersizlikler.....	51
6.2.2. Beden Algısı	58
6.2.3. Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri	63
6.3. Tematik Algı Testi Bulguları	73
6.3.1. Psikosomatik İşleyiş	73
6.3.2. Sınırların geçirgenliği	86
6.3.3. Erken Dönem Yaşantılar.....	91
TARİŞMA VE SONUÇ	106
KAYNAKÇA	116
EKLER.....	126

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Ekzema Sınıflandırması	5
Tablo 2: Annesel tutumlara göre çocuklukta olan hastalıkların etiyolojik sınıflandırması	14

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Ruhsal Aygıt

.....29

Şekil 2: Anneyle ortak deri düşlemi.....33

KISALTMALAR LİSTESİ

akt. : Aktaran

v.d. : ve diğerleri

s. : Sayfa

GİRİŞ

Halk arasında egzama, tıbbi literatürde ekzema veya dermatit, olarak bilinen deri hastalığı alevlenme dönemlerinden ve gidişatından dolayı tartışılan bir konudur. Her ne kadar fizyolojik temellerin varlığı kanıtlanmış olsa da, çözüm bulunamayan vakalarda hastalığın kronik seyiri ve strese hassasiyet göstermesi keşfedilmemiş etkenlere işaret etmektedir. 1818 yılında Heinroth psikosomatik kavramıyla ruhsal çatışmalardan kaynak alan bedensel rahatsızlıklara değinmiştir (İkiz, 2008). Ekzema ve bazı diğer deri hastalıklarının psikosomatik olarak nitelendirilebileceğini görmekteyiz.

Freud, Anna O. vakasıyla ödipal süreçlere dayanan bilinçdışı düşlemlerin yön değiştirerek bedensel semptomlara, başka bir deyişle, histerik konversiyona dönüşebileceğini savunmuştur (Parman, 2005). Bilinçdışı çatışmalara bağlı olan bedensel semptomlar psikonevrozlar grubuna dahil edilmiştir. Kaygı nevrozu, nörasteni ve hipokondri ise güncel nevrozlar altında sınıflandırılmaktadır. Psikonevrozlarda dilin sembolik kullanımı gibi bedenin sembolik dışavurumu söz konusudur, fakat güncel nevrozlarda bedensel rahatsızlıklar sembolik unsurlardan yoksundur (Parman, 2005).

Paris Psikosomatik Okulu (IPSO) önemli araştırmacılar tarafından bedensel rahatsızlıkların psikanalitik kökenlerini araştırmak amaçlı kurulmuştur. Marty ve de M'Uzan psikosomatik hastaların yıllarca takibi sonucunda, işlemsel düşünce biçimi kavramını öne sürer. Olgusal, güncel ve yararcıl olanın ön planda olduğu bu düşünce biçimi psikosomatik hastalarda yaygındır (Parman, 2005). Duygusal veya düşlemsel bir faaliyetin olmadığı, mekanik bir işleyiş söz konusudur. McDougall erişkin psikosomatik hastaların çocuklarla benzer bir şekilde, kelimeleri bir araç olarak kullanmaktan ziyade bedensel bir gerilemede bulunduklarını vurgulamaktadır (akt. Baudin, 2005).

Hastalığın deri üzerinde yer alması, bu duyu organının önemini göstermektedir. Anzieu (1980) deri-benlik kuramında, ilkel deri-benliğin duyumlanan ama tasarımılaştırılamayan tüm öğeleri içerdiğini savunmaktadır (akt. Baudin, 2005). Ekzemanın bir deri hastalığı olması, deri-benlik yapılanmasındaki eksiklikleri

sorgulatmaktadır. Deri-benliğin gelişiminde annenin tutma ve kapsama görevlerinin ehemmiyeti bilinmektedir. Bebeğe deri ve dokunsallık aracılığıyla duyguların aktarıldığı bir dönemde, annenin tutma ve kapsama işlevlerinin kalitesinin araştırılması gerekmektedir.

Bu tez çalışmasında ekzema hastalarında psikosomatik işleyiş ile deri-benlik kuramı incelenecektir. Projektif testlerin kullanıldığı niteliksel bir araştırmada hastaların işleyiş biçimleri, sınır sorunsalları ve erken dönem yaşantıları tartışılacaktır. Deri hastalıklarıyla ilgili uluslararası çalışmalar bulunsa da, ülke genelinde bu rahatsızlık kısıtlı düzeyde araştırılmıştır. Kronik ekzeması olan hastaların iç dünyalarının araştırılmasının literatürle birlikte psikoterapötik çalışmalara katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM: EKZEMA HASTALIĞININ TIBBİ VE PSİKANALİTİK LİTERATÜRDE İNCELENMESİ

1. EKZEMA HASTALIĞI

1.1 Ekzema Hastalığının Tıbbi Boyutu

1.1.1 Tanımı ve Evreleri

Öztürk (2013) ekzemaları *'benzer klinik ve histopatolojik özellikler gösteren ancak tanımları, sınıflandırmaları ve etyopatogenezi sıklıkla karmaşık ve tartışmalı olan bir grup inflamatuvar deri [hastalığı]'* olarak tanımlamaktadır (s.1). Ekzema ve dermatit kelimelerinin benzer anlamlarda kullandıkları görülmektedir. Dermatitler daha geniş bir grubu kapsar. Tüm ekzemalar dermatit olarak nitelendirilirken, dermatitlerin hepsinin ekzema olmadığı bilinmektedir. Yanıklar, ödemler veya bül durumları dermatit grubunda yer almaktadır. Ekzema, belli bir yatkınlıktan oluşan reaksiyonel dermatit olarak da tanımlanmaktadır (Öztürk, 2013). Yazarların bazıları ise, dermatitleri gerileme olsa dahi iyileşme görülen akut hastalıklar olarak sınıflandırırken, ekzemaları kronik seyir gösteren deri iritasyonu olarak açıklamaktadır. Belirli yaş gruplarında bir ekzema çeşidine daha sık rastlanılmaktadır. Örneğin, bebeklerde atopik ekzema teşhisi sıkça karşılaşılan bir durumdur. Ekzema hastalığının ayrı bir özelliği ise başladığı bölgeden uzak bölgelere yayılmasıdır. Ellerde başlayan ekzemanın, ayaklara ve sonrasında dirseğe yayılması örnek olarak görülebilir. Dermatit kelimesi Yunanca'da *derma-itis* kelimesinden gelmektedir ve derinin inflamasyonu, başka bir deyişle, derinin iltihabı, yaralanması veya tahrişi, olarak çevrilmiştir. Leider, diğer hastalıklarda olduğu gibi *'dermatis nososa'* kelimesini kullanarak, derinin hastalanmasına odaklanmaktadır (akt. Öztürk, 2013: 2). Ekzema kelimesi, 543 yılına dayanan Eski Yunanca *'ekzein'* kelimesinden gelmektedir. *Ekzein*, kaynamak veya birden köpürmek anlamını taşımaktadır (James, Berger & Elston, 2006).

Ekzema hastalığı akut, subakut, kronik olarak üç evreden oluşmaktadır. Her evrenin deri üzerinde karakteristik özellikleri bulunmaktadır. Akut evrede kızarıklık, ödem ve kabarcıklar görülmektedir (Habif & Dinulos, 2018). Yaralı bölgelerde akıntı

olma ihtimali vardır. Özellikle kontakt dermatitler kimyasal gibi alerjen maddelerle temastan sonra başlayabilmektedir. Akut evre 7-10 gün arası sürmektedir. Subakut evrede kızarıklar azalmıştır ve kaşınan, soyulan lekeler görülmektedir. Ekzemanın en az bir hafta sürmesi, subakut olarak nitelendirilmektedir (Habif & Dinulos, 2018). Kronik evrede deri kalınlaşmaktadır. Deri üzerindeki lekeler ve kaşıntı devam etmektedir. Subakut evrede iyileşmeyen ekzemaların seyiri sıklıkla kroniktir (Habif & Dinulos, 2018).

1.1.2 Epidemiyoloji

2003 ve 2007 yılları arasında Birleşmiş Milletler'de 17 yaş ve altı çocuk ve ergenlerden toplanan ulusal çocuk sağlığı anketindeki veriler ekzema hastalığının yaygınlığını incelemek amaçlı kullanılmıştır (Shaw, Curie, Koudelka & Simpson, 2011). Toplam 102,353 çocuk ve ergen bireylerin verileri bağlamında, son 12 ayda ekzema teşhisinin %10,7 oranında konulduğu tespit edilmekle birlikte, genel prevalansın bölgeler arası %8,7 ve %18,1 arası oynadığı saptanmıştır (Shaw, Curie, Koudelka & Simpson, 2011). Öztürk (2013) ekzema hastalığının deri hastalıkları arasında %15-30 arası görüldüğünü savunmuştur.

Solé, Wandalsen, Camelo-Nunes, Naspitz ve Brasileiro (2006) Brezilya'da Çocukluk Astımı ve Alerjilerinin Uluslararası Araştırmasının (International Study of Asthma and Allergies in Childhood) kriterlerine bağlı olarak yaygınlık çalışmaları yürütür. Astım, rinit ve atopik ekzema 20 farklı şehir için istatistiksel açıdan incelenmiştir. 6 ve 7 yaş arası çocuklardan 23,422 anket, 13 ve 14 yaş arası ergenlerden 58,144 anket değerlendirmeye alınmıştır. İlkokul çocuklarında yaygınlıklar %11,5 ekzema, %8,2 atopik ekzema ve %5,0 ağır ekzema olarak bulunmuştur. Ergenlerde ise yaygınlık şu şekildedir: %8,9 ekzema, %5,0 atopik ekzema ve %4,4 ağır ekzema. Enlem ile ekzema/ atopik ekzema arasında ters yönde bir ilişkiye vurgu yapılmaktadır. Bunun yanı sıra, kuzey Brezilya'da ve ortalama sıcaklığın yüksek olduğu bölgelerde yaygınlığın daha yüksek olduğu araştırmanın sonuçları arasındadır (Solé v.d., 2006).

1.1.3 Sınıflandırmaları

Ekzemanın çeşitli sınıflandırmaları bulunmaktadır. Endojen/ eksojen faktörlere dayalı, bedende bulunduğu bölgeye (kulak, el, ayak, göğüs) veya etyolojiye göre (iritan kontakt dermatit, alerjik kontakt dermatit, atopik) ayrıştırılmaktadır (Öztürk, 2013; Boyvat, 2013). Bu sınıflandırmalar genel bir betimlemedir ve hastalarda çoğunlukla tek bir tipe rastlamak mümkün değildir.

Öztürk (2013) endojen ve eksojen ekzema sınıflandırmasını önermektedir (Tablo 1). Endojen faktörler, alerjik bir yatkınlıkla birlikte genetik etkenlere gönderme yaparken, eksojen ekzemaların bir maddeyle temastan sonra veya çevresel etkenlere bağlı olarak geliştiği savunulmaktadır.

Ekzema sınıflandırması	
Endojen ekzemalar	Eksojen ekzemalar
Atopik dermatit	İritan dermatit
Seboreik dermatit	Allerjik kontakt dermatit
Asteotik ekzema	Diskoid ekzema
Diskoid ekzema	Ekzematöz polimorfik ışık erüpsiyonu
Pityriasis alba	İnfekt dermatit
El ekzeması	Dermatofitid
Gravitasyonel ekzema	Posttravmatik ekzema
Juvenil planter dermatoz	
Endokrin ve metabolik ekzema	
Eksüdatif diskoid ve lineoid dermatit	
Ekzematöz ilaç erüpsiyonları	

Tablo 1: Öztürk, 2013: 4

Etyolojik yaklaşıma gelindiğinde, iritan kontakt dermatit, alerjik kontakt dermatit ve atopik ekzemanın açıklanması gerekmektedir. İritan kontakt dermatit alerjik kontakt dermatit ile benzerlik göstermektedir ve bazı durumlarda karıştırılmaktadır (Boyvat, 2010). İritan kontakt dermatit herhangi bir genetik yatkınlık veya duyarlılık gerektirmeyen bir ekzema şeklidir ve iritan maddeyle temastan birkaç saat sonra ortaya çıkan reaksiyondur (Oğuz, 2001). Bu tepkinin şiddeti bölgedeki deri özelliklerinin yanı sıra iritanın konsantrasyonuna ve temas süresiyle de ilişkilidir. İritan kontakt dermatiti tetikleyebilen maddeler: Alkaliler (su, sabun, deterjan, vb.), asitler (hidroklorik asit, fenol, vb.), metal tuzları (Bromür, iyodür, klorür), fiberglas, toz ve gazlar, göz yaşartıcı gaz, hidrokarbonlar ve alkol gibi çözücülerdir (Oğuz, 2001). Alerjik kontakt dermatit ise alerjenin duyarlı deriyle temasından 48-96 saat içinde gelişmektedir (Oğuz, 2001). Alerjen maddeler iritan maddelerle kısmen örtüşmektedir. Aynı zamanda boyaları, yağları ve kozmetik ürünleri de içermektedir. Vücudun bazı bölgelerinde alerjik kontakt dermatit nadiren görülürken, bazı bölgeler bu kontakt dermatit çeşidine yatkındır (Oğuz, 2001). Saçlı deride veya avuç içinde alerjik kontakt dermatit az görülürken; ağız çevresi, göz kapakları, boyun ve kulak arkaları alerjen maddelere hassasiyet göstermektedir.

Atopik ekzema ele alındığında, bu çeşidin %60'ının yaşamın ilk yıllarında, %30'unun ise 1 ve 5 yaş arasında olduğu bilinmektedir. Atopik ekzema teşhisi olanların %50'sinde solunum yolu alerjisi eş tanı olarak bulunmaktadır (Oğuz, 2001). Atopik ekzema ile alerjik ve solunum yolları hastalıkları arasında bağlantı olduğu düşünülmektedir. Atopik ilerleme (atopic march) olarak bilinen seyir, ekzema hastalığı ile başlayıp alerjik ve solunum yolları hastalıkları ile devam edebilmektedir (Sasaki et al., 2016). Atopi kelimesi, kanda IgE düzeyinin yüksek olmasıyla birlikte, alerjen maddelere hassasiyeti ifade eden bir kelimedir. Atopik olmayan ekzema çeşitleri alerjik hastalıklardan bağımsızdır. Bazı araştırmalara göre, gelişimin ilk 5 yılında atopik ekzemaların %70'inin ortaya çıktığı ve bu çocukların %30-60 arası alerjik hastalıklar geliştirdiği öne sürülmüştür (akt. Wüthrich et al., 2007). Atopik dermatit deri hastalıklarında %10-20 arası bir yaygınlıktadır (Oğuz, 2001). Çocuklukta başlayan ekzemaların çoğunun atopik ekzema olduğu ve yetişkinlikte %60-70 oranında devam ettiği aktarılmaktadır (Boyvat, 2010).

Bölgesel sınıflandırmaya örnek olarak el ekzeması temel alınacaktır. Boyvat (2010) bu bölgede görülen ekzemanın sıklıkla kronik seyiri olan ve tedaviye direnç gösteren bir çeşit olduğunu savunmaktadır. El ekzema teşhisi 20 ve 29 yaş arasında kadınlarda daha sık olmakla beraber, mesleki deri hastalıkları arasında önemli bir yer arz etmektedir (Boyvat, 2010). James, Berger ve Elston (2006) mesleki dermatitler arasında %80 oranında el ekzemalarının bulunduğunu savunur. Fırın çalışanları ve kuaförlerde el ekzeması sıvı maddelerle temastan dolayı yaygındır (James, Berger ve Elston, 2006). Burada kontakt dermatitlere tekrar değindiğimizde, kimyasal veya alerjen maddelerin bedenle temasının çoğunlukla eller üzerinden gerçekleştiğini göz önünde bulundurursak, ellerde en sık kontakt dermatit teşhis edildiği anlaşılabilmektedir (Boyvat, 2010). El ekzemalarının dirençli olmaları, maddelerle temasın tekrarlayıcı olmasıyla ilişkilendirilmektedir (Boyvat, 2010). Normal koşullarda derinin yeterli savunmaya sahip olduğu, fakat bu tekrarlayan maddesel temaslardan dolayı derinin koruma görevinin zedelendiği düşünülmektedir (Boyvat, 2010). Genel olarak el ekzemalarının %80'ini iritan kontakt dermatittir (Boyvat, 2010).

1.1.4. Tedavi

Ekzemanın çeşidi farketmeksizin, ilk olarak hastadan ayrıntılı bir anamnez alınıp bilgilendirilmesi gerekmektedir (Maden, 2015). İritan veya alerjen maddeyi tespit ettikten sonra, o maddeyle temasın engellenmesi şarttır. Eğer mesleki olarak o temas gerekliyse, deriyi koruyabilecek eldivenlerin kullanılması faydalı olacaktır (James, Berger ve Elston, 2006). Sabun veya kimyasal maddelerin kullanımının azaltılmasıyla birlikte, ellerin sıklıkla yıkanmaması gerektiğine dair açıklamalar önemlidir.

Tetikleyici maddelerden uzak durmanın yanı sıra, ellerin koruma işlevini güçlendirmek amaçlı nemlendiricilerin ve bariyer kremlerinin kullanılması önerilmektedir (Boyvat, 2013). Vazelin veya emolyenler deri üzerindeki kuruluğu azaltarak el ekzemasının oluşumunu engellemektedir (Maden, 2015).

İlaç tedavisinde topikal kortikosteroid etken maddesini içeren kremler önceliğe sahiptir (Battaloğlu, 2005). Yaraların iyileşmesine karşın, topikal kortikosteroidlerin

uzun süreli kullanımı zararlıdır. Her ne kadar kabarcıkların iyileştiği söz konusu olsa da, yeni yaraların çıkmasını engellememektedir (Battaloğlu, 2005). Akut olan durumlarda sulantıyı Burrow solüsyonu ile azaltıp, topikal kortikosteroidlere geçilmesi tedavinin önemli bir basamağını oluşturmaktadır (Boyvat, 2013). Fototerapi gibi yöntemlerin faydalı olmasına rağmen, karsinoma riskinden ve maliyetinden dolayı herhangi bir tedaviye yanıt vermeyen hastalara önerilmektedir (Battaloğlu, 2005).

Oğuz (2001) ekzemanın tedavisinde inflamasyonun ortadan kaldırılıp, derinin koruma görevinin yeniden sağlanması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Kaşıntıyı önleyerek, uyarıcıları ortadan kaldırarak ve deri nemlendirilerek bu görev sağlanır. 2-3 hafta içinde normal koşullarda iyileşme görülmektedir. Fakat *'bunu sağlamak genelde oldukça zordur çünkü hastalar sıklıkla tedaviye uyum sağlayamaz, uygulanan topikal ajanlara karşı allerjik kontakt dermatit gelişebilir, yeterli bir sedasyon sağlanamayabilir, emosyonel stres sürebilir, ekzemanın yanı sıra astım ve allerjik rinit de bulunabilir.'* (Oğuz, 2001).

1.2 Ekzema Hastalığının Psikosomatik Boyutu

1.2.1 Genetik, Çevresel ve Psikolojik Etkenler

Ekzema ve alerjik hastalıkların ailelerde kümelenmesi genetik bir yatkınlığı düşündürmektedir (akt. Brown & McLean, 2009). Moore v.d. (2004) ekzemalı anne-babaların çocuklarında bu hastalığın görülme sıklığının daha yüksek olduğunu savunmaktadır (akt. Brown & McLean, 2009). IL-4, IL4R, IL13, CMA1, SPINK5 ve FLG genlerinin ekzema ile ilintili olabilecekleri Brown ve McLean (2009) tarafından keşfedilmiştir. Wüthrich v.d. (2007) araştırmalarında orta ve ağır derecede ekzeması olan çocukların yarısında Filaggrin (FLG) geninde mutasyonlar olduğu görülmüştür.

Sasaki v.d. (2016) Japon toplumunda çocukluk ekzemasında çevresel faktörlerin önemini 28,348 çocuk ile yürütülen araştırmada incelemektedir. Haziran 2012'de internet üzerinden 6 ve 12 yaş arası çocukları olan ebeveynler Çocukluk Astımı ve Alerjilerinin Uluslararası Araştırmasının anketini içeren sorular yanıtladı. Bu

araştırmada ekzemanın yaygınlığı %13 olarak bulunmuştur ve hırıltılı solunak, rinit ve besin alerjili bireylerde daha yüksek bir yaygınlık tespit edilmiştir. Bebeği altı aydan fazla emzirmek, sonbahar veya kış aylarında doğmuş olmak, evcil bir hayvana sahip olmak ve hanenin yüksek gelire sahip olması çocukluk ekzemasını yordayan faktörler olarak tanımlanmaktadır. Anne veya babada ekzema teşhisinin olması, çocukta ekzema riskini arttırdığı, genetik yatkınlığı destekleyen bir sonuçu (Sasaki v.d., 2016).

Bölgenin coğrafi özelliklerini ekzema ile ilişkilendiren çalışmalar bulunmaktadır. Brezilya'da ekzemanın yaygınlığını tespit etmek amaçlı yürütölen çalışmada enlem ve ortalama sıcaklığın hastalığın sıklığını etkilediğinden bahsedilmiştir (Solé v.d., 2006). İklimin hangi düzeyde ekzema hastalığını etkilediği Weiland, Hüsing, Strachan, Rzehak ve Pearce (2004) tarafından incelenmiştir. 56 ölkeden ve 6 kıtaden 463.801 çocuğun verileri kullanılarak ekzema, rinit ve astımın yaygınlığı coğrafi özelliklerle ilişkilendirilmiştir. Ekzema, enlem ile pozitif bir bağlantı içindeyken, ölkenin ortalama sıcaklığı ile negatif bir ilişki tespit edilmiştir (Weiland v.d., 2004).

Genetik ve çevresel faktörlerin hastalığın ortaya çıkışını etkilemesine karşın, psikolojik etkenlerin de bu hastalığın başlamasında ve gidişatında önemli bir yeri bulunmaktadır. Suárez, Feramisco, Koo ve Steinhoff (2012) tarafından atopik dermatit ve stresin etkileşimi araştırılmıştır. Stres, beyin, endokrin organları ve sinir sistemi etkileşimi inflamatuvar ve bağışıklık sistemine yönelik mekanizmaları etkinleştirir. Böylece, atopik dermatitin ortaya çıkışı ve gidişatı arasındaki bağlantı kurulmuştur (Suárez v.d., 2012).

Mizara, Papadopoulos ve McBride (2011) ekzema ve sedef hastalarında yüksek oranda stres ve psikiyatrik eş tanıdan yola çıkarak, bu bireylerin düşünce biçimlerinin altında yatan şemalara yönelik çalışma yürütür. 55 sedef hastası, 54 ekzema hastası, 23 kronik hasta kontrol grubu ve 53 kişilik normal kontrol grubunun anketlerinin sonuçları erken dönem şemaların varlığını onaylamıştır. Ekzema hastalarında duygusal yoksunluk, sosyal izolasyon, kusurluluk, başarısızlık, bağımlılık, tehditler karşısında dayanıksızlık, boyun eğicilik ve yetersiz özdenetimle beraber sekiz şemanın normal gruba göre daha baskın olduğu görölmüştür. Şemaların stres ile bağlantılı

olmalarının yanı sıra, regresyon yöntemi sosyal izolasyon ve tehditler karşısında dayanıksızlık şemalarının anksiyete ve depresyonu yordadıkları bulunmuştur (Mizara, Papadopoulos & McBride, 2011).

Ayrı bir araştırma 40 yetişkinin kişilik özelliklerinin ekzema ile ilintili olup olmadığını ele almaktadır (White, Horne & Varigos, 1990). Bu çalışmada atopik dermatit hastalarının anksiyete, öfke ve düşmanlık duygularının yüksek olduğu görülmüştür (White, Horne & Varigos, 1990). Absolon, Cottrel, Eldridge ve Glover (2003) atopik ekzeması olan çocuklarda ve annelerinde ruhsal sorunların varlığını araştırır. 30 atopik ekzeması olan çocuk 30 normal çocuk ile kıyaslanmıştır. Çocuklarda ruhsal sorunlar için Rutter Ebeveyn Ölçeği (Rutter Parent Scale) kullanılırken, annelerde Ruhsal Sağlık Anketi (Mental Health Questionnaire) değerlendirilmiştir. Annelerde herhangi bir ruhsal sorunun varlığına rastlanılmamıştır, fakat orta ve ağır derecede atopik dermatiti olan çocuklarda ruhsal sorunların iki kat daha sık olduğu görülmüştür (Absolon v.d., 2003). Atopik ekzeması olan çocukların annelerine yönelik Ring ve Palos (1986) tarafından yürütülen çalışmada ise, bu annelerin kontrol grubundaki annelere göre daha katı oldukları ve çocukların neşelerini göstermelerini daha az onayladıkları dikkat çekmiştir. Çizim testlerinde babalar anneyle kıyaslandığında, ilkinin daha küçük çizildiği vurgulanırken, çocukların dostane bir çevrenin eksikliğinin altını da çizdikleri çalışmanın sonuçları olarak özetlenmiştir (Ring & Palos, 1986).

1.2.2 Psikodermatoloji

Ekzema hastalığını tek bir kaynağa bağlamaksızın, psikosomatik rahatsızlıklar grubuna dâhil edilmektedir (Lerda & Angelini, 2004). Stresin deri üzerindeki lezyonların ağırlaşmasında zemin oluşturabileceği göz önünde bulundurulduğunda, ekzemanın psikosomatik bir rahatsızlık olarak kabul edilmesi anlaşılır olmaktadır (Lerda & Angelini, 2004).

Psikosomatik rahatsızlıklar, beden ve zihin arasındaki bağlantıyı temel almaktadır. Deri ve zihin arasındaki ilişkinin araştırıldığı psikodermatoloji alanı psikosomatik alandan gelişmiştir (Jafferany, 2011). Ceninde beyin ve derinin bağlantılı olduğu ve

sonraki gelişim aşamalarında ektodermin ikisinin arasındaki bu bağlantıyı koruduğu bilinmektedir. Deri, içsel ve dışsal uyaranlara maruz kalmaktadır (Jafferany, 2011). Dışsal uyaranlar duyu yoluyla içe alınırken, ter gibi beden içinden deri üzerinden dışarı aktarılan sıvı veya uyarımlar da bulunmaktadır. Dermatoloji alanı bedenin üzerindeki hastalıklarla ilgilenirken, psikiyatri dalı ruhsal içsel etkenleri araştırmaktadır. Deri hastalıklarında iki alanında göz önünde bulundurulması gerektiğinden dolayı, psikodermatoloji gelişmiştir (Jafferany, 2007). Bazı araştırmalar deri hastalıklarının 25% ve 33% arası psikolojik etkenler tarafından yönlendirildiklerini öne sürmektedirler (akt. Jafferany, 2011). Nöroendokrin, bağışıklık sistemi ve deri arasındaki karmaşık etkileşim, psikiyatri ve dermatoloji alanların birleşmesiyle yakından incelenmektedir. Stresin bu üç sistem üzerinde etki ettiği düşünülmektedir (Jafferany, 2011).

Psikodermatolojik hastalıklar üçe ayrılmaktadırlar: Psikofizyolojik hastalıklar, ikincil psikiyatrik hastalıklar ve birincil psikiyatrik hastalıklar (Harvard Health Publishing, 2006). Psikofizyolojik hastalıklar, fizyolojik bir temele sahipler ve stres gibi etkenler hastalığın ortaya çıkışını tetiklerler veya hastalığın gidişatını etkileyebilir. Bu gruba dahil olan hastalıklar: akne, alopecia areata, ekzema veya dermatit, herpes, hiperhidroz, pruritus, psoriasis, rosacea, ürtiker ve siğiller. İkincil psikiyatrik hastalıklar, psikiyatrik bir hastalıkla correlasyonu olan deri hastalıklarıdır. Hastalık örnekleri: ağır düzeyde akne, kronik ekzema, vitiligo veya genital herpes. Birincil psikiyatrik deri hastalıklar, psikiyatrik bir hastalığın sonucunda gelişmiş olanlardır. Saç yolma veya bedenin bir kısmında eksikliğin veya bozulmanın olması delüzyonu birincil psikiyatrik hastalık örnekleridir (Harvard Health Publishing, 2006).

Jafferany (2007) MEDLINE arama motorunda 1951 ve 2004 arası yayınlanmış makaleleri inceleyerek, psikodermatolojik hastalıklara dair araştırmaları özetlemiştir. Psikofizyolojik hastalıkların kaynağının stres olmadığını dile getiren Jafferany (2007), bu hastalıklarda tetikleyicinin hastalığa göre duygusal faktörlerin olduğunu vurgulamaktadır. Duygusal tetikleyici akne'de 50% iken, rosacea'da 90% ve üzeri olarak hastalar tarafından açıklanmaktadır (Jafferany, 2007). Atopik dermatit/ ekzema başlangıcından önce, hastaların 70% üzüntü verici bir olayla karşılaştığını dile getirmektedirler. Semptomların ağırlığı kişilerarası ve ailevi sorunlarla ilişkilidir. Aynı

zamanda hastaların çoğunda özsayıgının düşük olduğu görülmüştür. Ailevi sorunların ekzemanın iyileşmesini engellediği araştırmalar tarafından desteklenmektedir. Atopik ekzeması olan çocuklar ve anneleriyle yürütülen araştırmada, annelerin psikoterapi aldıkları grupta 45% oranında çocuklarda iyileşme görülürken, sadece ilaç tedavi alan grubun çocuklarında 10% oranında iyileşme bulgulanmıştır (Jafferany, 2007).

1.2.3 Ekzema Hastalığına Yönelik Psikanalitik Çalışmalar

Psikosomatik kelimesindeki psiko ve somatos ayrımından yola çıkarak, bilimsel araştırmacıların birçoğu bu gruba dâhil olan hastalıkların organik, çevresel veya psikolojik etkenleri yakından inceleyip ayrıştırmaya çalışmışlardır. Buna karşın, psikanalitik psikosomatik hastalıkların çalışılmasına ön ayak olan Paris Psikosomatik Okulu'nun kurucu üyeleri de M'Uzan ve David (2017), psikosomatik hastalarda köken sorunsalına odaklanmaktan ziyade onların farklı bir zihinsel işleyişe sahip olduklarını vurgulamaktadırlar. İşleyişin ana özellikleri olarak savunma düzeneklerindeki eksikliklerle birlikte düşlemsel dünyadan yatırımın çekilmesi açıklanmaktadır (de M'Uzan ve David, 2017). Dolayısıyla, somatizasyona yönelen hastaların zihinsel çölleşmeden kaynaklanan bedenselleştirme eğiliminin olduğu görülmektedir. Burada Paris Psikosomatik Okulu'nu temel alan Marty, Spitz ve Szwec gibi önemli psikanalitik araştırmacıların ekzema çalışmalarına değinilecektir.

İleriki bölümlerde yakından incelenecek olan allerjik nesne ilişkisi adlı makale Marty (1958) tarafından öne sürülmüştür. Allerjik nesne ilişkisi, nesneyi ele geçirme ve onunla tamamıyla kaynaşmayı içeren bir tür füzyonel ilişki biçimidir. Ötekiyle sınırların kaybolduğu bir noktada allerjik kriz geçirilmektedir. Krizin bir yandan kişinin öteki olma arzusu içinde öznelliğini korumak amaçları ortaya çıktığı görülmektedir. Ekzemanın da allerjik kökenleri göz önünde bulundurulduğunda, Marty (1958)'nin bu hastaları allerjik nesne olarak adlandırdığını anlaşılır olmaktadır. Allerjik nesne ilişkisinin yanı sıra, Marty bir bebeklik ekzema öyküsünde, arzunun sanrısız doyumu kapasitesi ile deri hastalığını ilişkilendirmiştir (akt. Szwec, 2008). Freud (1900) arzunun sanrısız doyumunu yetişkinin çocuğun ihtiyaçlarını giderdikten sonra, çocuğun zihninde bir ihtiyacın ve onun doyurulmasına dair hafıza imgelerinin

oluştugu, olarak açıklamaktadır (akt. Kayaalp, 2005). 1911'de ise, çocuk bu doyumunu yaşamadığında arzu boyutunda doyumundan vazgeçildiği belirtilmektedir. Böylece sağlıklı gelişimde bir arzunun gerçekleşmemesine karşı öznenin bir savunma düzeneği geliştirdiği önerilmektedir. Marty, ekzema hastalığında annenin bebeğini yetersiz dokunmuş olmasından dolayı, arzunun sanrısız doyumunun gerçekleşmediğini ve bu yüzden belki de bir dokunma fobisinin oluştuğunu açığa vurmaktadır. Bebeklerde ekzema hastalığının, anneden gelen uyarım eksikliğinden kendi kendine duyumsal bir telafi olabileceği açıklanmaktadır (akt. Szwec, 2008).

Marty psikosomatik rahatsızlıklarla çalışmış bir araştırmacı olarak bilinirken, Spitz'in çocukluk döneminde deri hastalıklarına dair yayınları bulunmaktadır. Bu araştırmacı hamile olan suçlu annelerle yürüttüğü çalışmalarda, ceza evlerinde bu bebeklerde daha sık ekzemanın varlığına dikkat çekmiştir (akt. Szwec, 2008). Ona göre, ekzemanın oluşumu iki temele dayanmaktadır: doğuştan gelen eğilim ve anne-bebek ilişkisinden oluşan psikolojik etken. Doğuştan gelen etkenler arasında yabancı endişesi tanımlanmaktadır. Ekzeması olan bebeklerde bu endişe 15% oranındayken, sağlıklı bebeklerde 85% oranındadır. Szwec (2008) Spitz'in araştırmalarında ekzemalı bebeklerde yabancıyı ayırt eden ruhsal bir yapılanmanın eksikliğine vurgu yapmaktadır.

Spitz (1951) altbenlik ve benlik arasındaki ayrışmanın yaşamın ilk yılının ikinci yarısında olduğunu savunmaktadır. Altbenliğin kaynağı bedende yatmaktadır. Böyle bir ayrımın sonucunda bedensel ve ruhsal unsurların ayrı gelişimi de söz konusudur. Spitz (1951) anneye bebek ilişkisine dayandırdığını çocuklukta ortaya çıkan psikojenik hastalıklar üzerine bir sınıflandırması vardır (Tablo 1). Anne-çocuk ilişkisinin yanlış biçimlenmiş olmasına, psikotoksik hastalıklar adını verilmiştir. Annenin yoksunluğuna dayalı durumlar, yetersizlik hastalıkları olarak adlandırılmıştır.

	Çocuğun Hastalığı	Annesel tutuma dayalı etiyolojik etken
Psikotoksik Hastalıklar	Koma	Apaçık ilk reddetme
	3 aylık kolik	Birincil aşırı ve endişeli serbest bırakma

	Çocukluk nörodermatiti	Endişe görünümünde düşmanlık
	Aşırı hareketlilik	Şımartma ve düşmanlık arasında salınım
	Dışkı ile oynama	Döngüsel ruh hali değişkenlikliği
	Saldırgan hipertimi (Bowlby)	Bilinçli düşmanlığın telafisi
Yetersizlik Hastalıkları	Anaklitik depresyon	Kısmi duygusal yoksunluk
	Marasmus	Bütün işlevsel yoksunluk

Tablo 2: Annesel tutumlara göre çocuklukta ortaya çıkan hastalıkların etiyolojik sınıflandırması (Spitz, 1951).

Spitz'in çocukluk nörodermatiti veya ekzeması ile yaptığı çalışmalarda annede endişe görünümünde düşmanlık tutumlarını keşfetmiştir. Annelerde endişeli bir ruh halinin altında bebeğe karşı düşmanca ve ölümcül düşüncelerin barındığı bulunmuştur. Aynı zamanda bu annelerin çocuklarını yeterince dokunmadıkları gözlemlenmiştir. Öğrenme ve sosyal ilişkiler alanında bebeklerde gecikmenin yanı sıra, nörodermatit gelişimi dikkat çekmiştir (Spitz, 1951).

Anzieu deri-benlik kuramını oluştururken Spitz (1965)'in çocukluk ekzema çalışmalarına değinir. Spitz (1965) çocukta ekzema gelişiminin iki nedeni olabileceğini savunur. Çocuk ya annenin dokunuşuna aşırı bir tepki vermektedir, ya da anne tarafından yeterince dokunulmadığı için kendi dokunsal ihtiyaçlarını gidermek amaçlı deriyi uyaran bir hastalık geliştirmiştir (akt. Anzieu, 2016). Anzieu, iki yorumunun da geçerli olabileceğini düşünmektedir.

Uluslararası Psikanaliz Derneği'nin üyesi ve Paris Psikosomatik Kurumunun başkanı olan Szwec aynı zamanda l'Hôpital de Poterne des Peupliers Hôpital Pierre Marty hastanesinde çocuk bölümünü yönetmektedir (İkiz, 2008). Szwec (2008) annesi tarafından yeterince dokunulmayan çocuklarda sadece ekzemanın ortaya çıkmadığını,

uyku bozuklukları ve hiperaktivite belirtilerinin de olabileceğine değinmektedir. Endişeli dokunulan veya hiç dokunulmayan bebeklerde hareketlilik Szwec (2008) tarafından gözlenmiştir. Hareket yoluyla kendini anneden uzak tutmaya ve ayrıştırmaya çalışan bebek ruhsal olarak bu olgunlukta değildir. Temastan kaçınmaya çalışan dokunulmaktan hoşlanmayan bebeğin anne tarafından da sakinleştirilemediği açıklanmaktadır (Szwec, 2008).

2. PARİS PSİKOSOMATİK OKULU VE PIERRE MARTY

Winnicott (1966) 'psiko-somatik' kelimesindeki bağlacın, psiko ve soma kelimelerini hem bağladığını hem de ayırdığını dile getirmektedir. Psikosomatisyenin görevini, bu bağlacın görevine benzetebiliriz. Beden-ruh ikilisinin etkileşimiyle çalışan psikosomatisyenler Winnicott (1966) 'un deyimiyle iki atı aynı anda süren binicilerdir. Psikosomatiğin ayrı bir alan olarak ele alınmasında, Pierre Marty, Michel de M'Uzan, Christian David ve Michel Fain gibi önemli fransız psikanalistlerin çalışmalarının katkıda bulunduğunu dile getirmek gerekir. Psikosomatik hastalarla olan araştırmaları esnasında travmaya karşı verilen tepkileri değerlendirdiklerinde, çocuksu cinselliğe dayalı dürtülerin odak noktası olmasından ziyade libidinal ve narsisistik yatırımların çekilmesiyle birlikte bedensel rahatsızlıkların mekanik ve işlevsel zihinsel bir işleyişle birlikte ortaya çıktıklarını keşfederler (Gibeault, 2010).

En önemli isimler arasında Pierre Marty yer almaktadır. Pierre Marty (1918-1993) psikiyatri uzmanı ve Paris Psikanaliz Kurumunun üyesidir (İkiz, 2012). 1962 yılında Marty ve de M'Uzan sundukları 'İşlemsel Düşünce' fikirlerini 1963 yılında makale olarak yayımlarlar. Marty 1972 yılında Paris Psikosomatik Okulu (IPSO)'nu ve 1978 yılında ise L'Hôpital de la Potem des Peupliers Hôpital Pierre Marty kurmuştur (Ikiz, 2008). Günümüzde Pierre Marty Hastanesi olan merkez, zamanla değerli psikanalistlerin yetiştiği bir yer haline gelir (İkiz, 2008). Psikosomatik alanda çalışan bu psikanalistlerden bazıları Claude Smadja, Gérard Szwec ve Marilia Aisenstein'dır.

İkiz (2012) Marty'nin yayımladığı makalelerin ve kitapların sırasıyla özetini paylaşır: 'Alerjik Nesne İlişkisi' (1958), 'Psikosomatik Araştırma' (1963), 'İşlemsel Düşünce' (1962), 'Temel Depresyon' (1968), 'Yaşam ve Ölümün Bireysel Devinimleri' (1976), 'Psikosomatik Düzen' (1980) ve 'Yetişkin Psikosomatiği' (1990).

Marty ve ekip arkadaşları yıllarca psikosomatik belirtiler gösteren hasta kitlesiyle çalıştıktan sonra, bu hasta grubunun klasik psikopatolojik sınıflandırmalarla kıyaslandığında farklı zihinsel işleyişe sahip olduklarına dair farkındalık kazanırlar. Bu işleyiş fazlasıyla somut, mekanik ve işlemsel dayalıdır. Debray (2015) 'işlemsel düşünce' → düşlemsel fakirlik → somatik düzensizlik (désorganisation somatique)' olarak üç kademeli bir prognoz tanımlamaktadır. Psikosomatik bireylerin topluma uyum sağlamış ve günlük yaşamlarında bedensel şikayetleri dışında bir sorunlarının olmadığını ifade etmektedirler. Onlar için neredeyse her şey 'iyi' olarak tarif edilmekteydi. Düşlemsel etkinliklerin ve arzuya dayalı anlatımların olmadığı dikkat çekmekteydi. Parman (2005) krizli durumlarda üç şekilde

gerilemenin olabileceğini vurgulamaktadır: bedensel, eylemsel ve düşünsel. Söz konusu hastaların gerilemenin bedensel yoluna başvurdıkları gözlemlenmekteydi.

Freud'un ekonomik bakış açısında yola çıkıldığında, Fain ve David'in rüya çalışmalarından psikosomatik hastaların işleyişleriyle bağlantı kurulabilmektedir (Marty, de M'Uzan ve David, 2017). Temsil etkinlikleri ekonomik düzeyde enerji tüketirler. Temsillerin bağlanması ve yönlendirilmesi gerekmektedir. Somatik bir düzenin az enerji tüketen bir sistem olmakla birlikte, işlevsel bir çözüm yolu olarak kabul edilmektedir (Marty, de M'Uzan ve David, 2017). Aşırı uyarımlara karşı savunmasız kalan psikosomatik öznenin benliğin düzenleyici bir role sahip olmaktansa, tampon rolü görür. Ekonomik düzeyde bedensele başvurma'nın yararlı yönlerine karşın, bunun sistem için ağır sonuçları olacaktır. Parman (2005) psikosomatik çalışmaların sonucunda oluşturulan nozografiyi şu şekilde özetler: 'aşırı uyarılmalar, zihinsel işleyişin yetersizlikleri, bedensel dışavurumların yetersizlikleri, sağlam gerileme sistemlerinin yokluğu, depresyonların ağırlığı, sürekliliği ve yinelenmeleri'.

2.1. Marty'nin Psikosomatik Yaklaşımı

2.1.1. Evrimci Temeller

Freudyen kuramın olduğu gibi Marty'nin psikosomatik kuramı da evrimci prensibe dayanmaktadır (Debray, 2015). Bir insanın yaşamı ilerleyici hareketler (les mouvements progrédients) ve gerileyici hareketlerin (les mouvements regrédients) aralıksız çatışmalarından oluşmaktadır. Bu hareketler evrimsel veya karşı-evrimsel hareketler olarak açıklanmaktadır. Takılma noktaları, gerileyici hareketler tarafından belirlenir ve onlar ruhsal örgütlenmeyi bir önceki evrelere taşımaya çalışır. Marty, takılma noktalarını belirleyen farklı unsurlar bulunduğunu ifade etmektedir. Takılma noktaları, bir yandan merkezi evrimsel zincir ve çoğul evrimsel zincirlerin etkisindedir, öteki bir yandan ise genetik ve çevresel etmenler bulunmaktadır. Tüm bu etmenlerin birbirleriyle etkileşimi psikosomatik yapılanmayı ortaya çıkarmaktadır. Burada önemli olan ilerleyici ve gerileyici hareketlerin çatışması esnasında genel ruhsal dengenin korunmasıdır (Debray, 2015).

2.1.2. Zihinselleştirme

Marty'nin psikanalitik psikosomatik kuramının merkezinde yer alan 'zihinselleştirme' kavramı tasarımların niceliği ve kalitesi ile bağlantılıdır (Marty, 2012). Yaşanılan gerginliklerin dışı vurumu zihinsel ve sözel çalışmalarla gerçekleşebilirken, zihinsel süreçlere bağlı olmayan duyumsal ve hareket yoluyla da rahatlama sağlanabilir. Zihinselleştirme kapasitesi ne kadar düşükse, bir özne o kadar çok duyumsal ve harekete bağlı dışı vurumlara başvuracaktır. Zihinsel kapasitenin artması ise gelişimin göstergesidir. Duyusal algısal olan şeylerin tasarımı gelişim esnasında sözcük tasarımlarını dönüştürülür. Sözcüklerin tasarımı serbest çağrışımın temelini oluşturmaktadır (Marty, 2012). Önbilincin işlevselliği zihinselleştirme kapasitesi ile ilişkilendirilmektedir. Bu sistemin oluşmasıyla birlikte, şeylerin tasarımı sözcük tasarımlarına bağlanmaktadır. Psikosomatik hastalarda sözcük tasarımlarındaki temel yetersizliklere üç kaynak sunulmaktadır. Doğuştan veya rastlantısal olarak duyusal motor alanda bozukluklar tasarımların yetersizliğine neden olabilmektedir. Benzer şekilde, annenin bebeği ile iletişim kurmasını zorlaştıran sağırılık gibi engeller ve en sık görülen kaynak, annenin bebeği ile duygusal olarak uyum sağlayamaması, yetersiz veya aşırı duygular aktarmasıdır (Marty, 2012).

2.1.3. Travma

Ayrılık veya kaza gibi çeşitli olaylar kayıp temasının canlanmasından dolayı travmatik olabilmektedir. Yüzeysel bakıldığında, bir olay travmatik gözükse de, kişi için bu olay bir travma niteliğinde olmayabilir. Marty, travmanın dışsal öneminden ziyade, içsel önemine vurgu yapmaktadır (Debray, 2015). Freud ise içsel veya dışsal herhangi bir durumun kişinin ekonomik sisteminde fazla bir uyarıma neden olduğunda, benlik için travmatik olduğunu dile getirmektedir (Debray, 2015). Uyarımların etkisi kişiden kişiye, hatta bir kişinin hayatının dönemlerine göre değişkenlik gösterebilir. Dolayısıyla, travmaya karşı verilen tepkiler de bireyseldir ve kişinin yaşantısına dayalıdır.

Marty'e göre, travma kişide karşı-evrimsel hareketleri tetiklemektedir ve bir düzensizliğin başlangıcını oluşturmaktadır. Bu hareketler en son kazanılan yapıları etkiler ve sağlam durdurma noktalarına erişene kadar geriler. Debray (2015) Marty'nin bu açıklamalarını şu şekilde özetlemektedir: 'Düzensizlik hareketi gerileyici ilerleyişine, daha ileride yeniden örgütlenmeyi destekleyebilecek istikrarlı bir gerileme dönemi oluşturabilecek kadar sağlam bir takılma noktası tarafından durdurulana değin ara vermez.' (s.31).

2.1.4. Psikopatolojik Sınıflama

Marty'nin kuramında psikanalitik psikopatolojiye ait olan psikotik ve klasik nevrotik yapılanmaları ekleme getirilmektedir. Bunlar karakter nevrozları ve davranış nevrozları olarak adlandırılmaktadır (Debray, 2015).

Karakter nevrozlarında, klasik ve iyi bir zihinselleştirmeye sahip olan nevrotiklere göre sağlam takılma noktaları bulunmamaktadır. Takılma noktalarının yanı sıra, Freud'un geliştirdiği iki topikte sorunların varlığı dikkat çekmektedir. Geçirgen olmayan bir önbilinç ve üstbenliğin yerine geçen bir ideal benlik gözükmemektedir. Karakter nevrozlarından bazılarında nevrotik bir potansiyel vardır. Bu kişilerde benliğin savunmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir. Ancak davranış nevrozlarına yaklaşan vakaların da bulunduğu değinilmektedir (Debray, 2015).

Davranış nevrozlarında eyleme geçiş merkezi bir rol oynarken, nevrotik potansiyelin olmadığı açıkça ifade edilmektedir. Zihinsel işlevlerin yeterince gelişmediği bir örgütlenmede, savunmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Karakter nevrozlarıyla kıyaslandığında, topiklerdeki daha ciddi sorunlarla karşı karşıya kalınmaktadır. Birinci topikte önbilincin değerini kaybettiği, ikinci topikte ise kırılgan bir benlik ve normatif bir üst benliğin bahsi geçmektedir. Travmayla karşılaşıldığında, davranış nevrozlarının ilerleyici ve gerileyici hareketlerinin sonucunda somatik semptomlar yanıt verecekleri beklenilmektedir (Debray, 2015).

2.1.5. Ekonomik Sistemler

Marty bireylerin ilerleyici ve gerileyici hareketleri bağlamında, dört ekonomik sistem önermektedir. Gözle görülür düzensizlikler, aşamalı düzensizlikler, bütüncül gerilemeler ve kısmi gerilemeler travmaya karşı verilen tüm gerileme hareketlerini kapsamaktadır.

Gözle görülür düzensizliklerde zihinselleşirmede yetersizliklerle beraber, travmanın dışsal kaynaklara bağlı gerçekleştiği görülmektedir. Başka bir deyişle, bir nesnen kaybı söz konusudur ve çoğunlukla davranış nevrozlarını kapsamaktadır. İlaç tedavisi, psikoterapi ve nesnenin kaybının yerine geçebilecek çevresel değişikliklerin yapılması gerekmektedir (Debray, 2015).

Aşamalı düzensizlikler hızlı gidişatı olan ya da yavaş ve duraklama dönemleri olan gerileme hareketlerini kapsamaktadır. Bu gerileme hareketine davranış nevrozlarında ve bazı durumlarda karakter nevrozlarında rastlanılmaktadır.

Bütüncül gerilemeler sağlam nevrotik veya psikotik yapılarda ve bu yapıların potansiyeline sahip karakter nevrozlarında görülmektedir. Zihinsel veya bedensel bir semptomun varlığına rağmen, bu gerilemelerde genel ekonomik denge korunabilmektedir.

Kısmi gerilemeler evrimsel hareketleri ciddi düzeyde etkilemeyen, semptomatik dışavurumları içermektedir. Bu hareketlerin tüm yapılarda bulunduğu söylenebilir (Debray, 2015).

2.2. Başlıca Makaleleri

2.2.1. Alerjik Nesne İlişkisi (1958)

Marty (1958) ekzema ve astım gibi alerjik koşullara bağlı olan hastaların alerjik nesne ilişkisine girdiklerini savunmaktadır. Söz konusu kavramı, bu makalesinde daha ayrıntılı açıklamaktadır.

Araştırmacıya göre, alerjik nesne ilişkisini tanımlayan ana unsur nesneye olabildiğince yakın olma çabasıdır. Bu, iki aşamadan oluşmaktadır: Birinci aşama nesneyi bulmaktan oluşmaktadır. İkinci aşama onun kontrol altına alınmasıdır (Marty, 1958).

Birinci aşamaya bakıldığında, nesnenin içi alımının ve kullanımının ani ve ilkel bir doğası dikkat çekmektedir. Ayrıca sınırları ihlal eden bir özdeşime rastlanılmaktadır. Öznenin nesne ile tamamıyla bütünleşmesi, kendisi ve öteki arasında karmaşıklıklara neden olmaktadır. Marty, Fransızca'da *l'hôte* kelimesinden yola çıkarak, öznenin nesne içinde hem misafir hem de ev sahibi olarak barınma arzusunu ifade etmektedir. İçe alınan her nesneye hızlı bir biçimde yatırım yapılabilir ve bir misafir/ev sahibi ilişkisi kurulmayı çalışılmaktadır. Nesneden yatırımın çekilmesi de bir o kadar hızlıdır. Marty bir ekzema hastası kadının deyimlerinden örnek vermektedir: *'Kendi içimde yaşayamıyorum, sadece diğer bir insanla bütünleştiğimde yaşayabiliyorum. Yalnız olduğumda, sanki iki mutlu anın arasındaymışım gibi hissediyorum.'* (Marty, 1958).

İkinci aşamaya gelindiğinde, bunun uzun bir süreç olduğu dile getirilmektedir. Nesnenin kontrolü sürecinde sınırların kalkması ve nesneyle tamamıyla bütünleşmek zaman almaktadır. Özdeşimin (identification) bu aşamada gerçekleştiği varsayılmaktadır. Burada bir ekzema hastası kadının sözleri dile getirilmektedir: *'Beni en çok rahatsız eden şey, kendim ve diğerleri arasındaki sınırların ortadan kaybolmasıdır. Belki de bu yüzden fiziksel temas arayışındayım. Başka birinin tenine dokunduğumda onunla tamamıyla birleşmekteyim; sınırları kaldırmaktayım.'* (Marty, 1958).

Özdeşim kurmayı engelleyen unsurlar tekrarında özdeşim ve yansıtma düzenekleri ile aşılmaktadır. Özne bir yandan nesneye kendi özelliklerini yansıtmaktadır. Öteki yandan ise, nesnenin özellikleri içe alınmaktadır (Marty, 1958).

Özdeşim' (identification) kelimesi burada üç anlamda kullanılmaktadır: İlki, genel olarak bir nesneyle tamamıyla birleşmeye gönderme yaparken, ikinci anlam daha açıktır ve özgül bir nesnenin seçimi ve onun bir özelliğinin içe alınması olarak anlaşılmaktadır. Psikanalitik literatürde, alerjik nesne ilişkisinde daha ulaşılamamış üçüncü bir anlam ve evreye hitap edilmektedir. Bu anlam, iyi bir nesneye sahip olmayı içermektedir. Alerjik nesne ilişkisinde bu evreye ulaşılamamıştır, çünkü özneyi iyi ve kötü ayırmaksızın, nesnelerle sadece tamamıyla birleşmek istenmektedir (Marty, 1958).

Özne kendisi için en ideal *l'hôte* olabilecek kişiyi seçmektedir ve sadece yeni bir nesne bulunduğunda kendini ondan ayırabilmektedir. Böylece, bir nesnenin ikamesi diğer bir nesnenin iptali anlamına gelmektedir. Bu durum, nesne ilişkilerinin değişken olduğunu göstermemektedir; sadece nesnelerin çeşitlendirildiği söz konusudur. Bir nesne değiştirildiğinde, öznenin içinde dayanak olarak barınmaya devam etmektedir. Yatırım yapılan nesneler insan, hayvan, bitki veya cansız olmak üzere her türlü olabilirken, ilişki düzeyi de duysal, devinimsel, düşlemsel veya düşünsel kurulabilmektedir. Kullanılan özdeşim ve yansıtma düzeneklerinin yanı sıra nesnelere hızlı bir biçimde yatırım yapılması ve yatırım çekilmesi, benliğin zafiyetini arka planda bırakmaktadır (Marty, 1958).

Gerileme kapasitesi incelendiğinde, bireylerin yatırım yapılan nesnenin ölümden dolayı birden kaybolduğunda, diğer psikopatolojilerde olduğu gibi gerileme gösterdiği açıklanmaktadır. Nesnenin kaybolması durumunda, özne başka bir nesneye yatırım yapacaktır. Bu durum dışında, iki farklı olay daha gerilemeye neden olmaktadır. İlk olay, öznenin yatırım kapasitesinin dışında yatırım yapılan nesnenin bir özelliğinin tespit edilmesidir. Nesnenin kaybolmasında olduğu gibi, çelişkili ve öznenin gayelerine uygun olmayan özelliğin keşfedilmesi başka bir nesneye yatırım yapılmasına sevk etmektir. Ayrıca, nesneden veya olaylardan geri çekilmenin (withdrawal) de bir çözüm yolu olduğunu unutmamak gerekir. Gerilemeye neden olan

ikinci bir durum daha bulunmaktadır. Eğer iki yatırım yapılan nesne arasında ciddi çelişkiler oluştuysa, öznenin arada kaldığı görülmektedir. Oedipal çatışmada olduğu gibi, kişi oradan oraya sürüklenmektedir. Hissedilen aresizlik içinde, öznenin çözüm yolu içsel bir yarılmaya sebebiyet vermektedir. Eğer başka bir nesneye yatırım veya somatik bir belirti ile gerileme durdurulmazsa, kişi kendinden yabancılaşma (depersonalization) sergileyecektir (Marty, 1958).

Bazı yazarların alerjik nesne ilişkinin nevrotik doğasını annesel bağımlılığın reddedilmesinden dolayı savunmaktadır. Fakat Marty (1958) alerjik nesne ilişkisinin annesel bağımlılığı reddetmekten ziyade, anneye olan derin bağımlılığı gösterdiğini dşunmektedir. Bilhassa, prenatal takılma noktalarının varlığı tartışılmaktadır. Her ne kadar alerjik nesne ilişkisi histerik yapılanmayla benzerlik gösterse de ve aralarında geçiş olup olmadığı tartışılsa da, aralarında ayırt edici bir nokta bulunmaktadır. Histerik kişi edilgenlikten kaçınırken, alerjik hastanın böyle bir ayırmada bulunmadığı görülmektedir. Edilgenlik durumları histerik için kötü nesneyi çağrıştırmaktadır ve kişi o nesneden kaçmaktadır. Alerjik hasta ise kötü nesneden korkma veya kaçınma eğiliminde değildir. Gerileme durumunda, öznenin psikotik ve hezeyanlı görünümleri benliğin zayıf yönlerini vurgulamakla birlikte, farklı psikopatolojileri düşündürtmektedir. Farklı bir nesnenin ortaya çıkışı ise, kişide hızlı bir yeniden yapılanma sağlamaktadır. Fain'in araştırmaları bunu göstermektedir. Hastalar yabancılaşmaya ve yeniden örgütlenmeye aynı derecede yakındır (Marty, 1958).

Terapötik süreçte nevrotik hastalarda kullanılan temellerden yola çıkılmaktadır. Nevrotiklerdeki kademeli yakınlışmadan farklı olarak, alerjik hastalarda kademeli bir ayrışmanın gerçekleşmesi gerekmektedir. Zayıf bir benliğin varlığına ve temelde alerjik ilkel yapının değişmemesine rağmen, hastalar terapistleri gibi değerli nesneleri ie aldıkları sürece, mutlu ve başarılı bir hayat sreceklere düşünülmektedir (Marty, 1958).

2.2.2. İşlemsel Düşünce

Marty ve de M'Uzan psikosomatik hastalardan edindikleri tecrübeler sonucunda 'İşlemsel Düşünce' kavramını geliştirir. Bu düşünce biçimi düşlemsel faaliyetlerin (phantasmatic activity) eksikliğinden dolayı göze çarpmaktadır (Marty ve de M'Uzan, 1962).

İşlemsel düşüncenin iki ana özelliği bulunmaktadır. Birinci olarak, herhangi bir düşlemsel dünyanın varlığı ile bağlantının olmaması ve ikinci olarak, eylemin sergilenmesi ve tekrarlanması.

Marty ve de M'Uzan (1962) bu hastaları şu şekilde ele almaktadırlar. Hastaların başvurma sebepleri psikosomatik bir belirtiden kaynaklanmaktadır ve şikayetlerini birbirinden bağımsız olaylara bağladıkları görülmektedir. Sorgulayacının ve/veya hekimin sadece işlevsel bir görevi vardır. Herhangi duygusal bir katılım göstermeden, ona şikayetler anlatılır ve iyileşme beklenilir (Marty ve de M'Uzan, 1962). Hekim tarafından hissedilen gerçek bir ilişkinin olmamasıdır. Bu, 'boş ilişki' (blank relationship) olarak nitelendirilmektedir. Belirtileri bireysel yaşanmışlıklara bağlama çabası olanaksızdır çünkü hasta anlatılanları daima olayların materyalist yönleriyle ilişkilendirmektedir (Marty ve de M'Uzan, 1962). Hastanın var olduğu fakat boş olduğu ve bu işleyiş biçiminin obsesif düşünce biçimden uzak olduğu görülmektedir.

Marty ve de M'Uzan (1962) bir hastanın görüşmesinden örnek vererek, işlemsel düşünce biçimine açıklık getirmektedir. 25 yaşında olan bir adamın karmaşık belirti dizisi (baş ağrısı, titreyen uzuvlar, hafızada ve motor koordinasyonda sorunlar) bir kurşun sıçramasının yüzeysel yarısından sonra başladığı anlatılmaktadır. Görüşmede hasta arabanın çatısına yapılan bir değişik üzerinde durmaktadır ve bu değişikliğin her ayrıntısını dile getirmektedir. Babasıyla rekabet konusu açıldığında ise, eyleme dayalı anlatım biçimi bölünmeksizin objelerin kullanışlı olup olmadıkları anlatılmaya devam edilmektedir (Marty ve de M'Uzan, 1962). Hastanın şimdiki zamana takılıp kalmakla birlikte, babayla olan rekabet konusunda hiçbir düşlemsel faaliyeti canlandırmadığı dikkat çekmektedir. Bir görev esnasında bu düşünce biçimi ne kadar verimli gözükse de, hiçbir çağrışım veya başka bir insanın gerçekliğini içermemektedir. Kişi duygusal-

devinimsel alana o kadar bağımlıdır ki, eylemler işaret taşımaksızın tekrarlanmaktadır (Marty ve de M'Uzan, 1962).

Araştırmacılara göre; işlemsel düşüncenin en karmaşık ve üretken hallerinin bile, gerçekten canlı olan içsel bir nesnenin varlığını sorgulatmaktadır (Marty ve de M'Uzan, 1962). Sembolik anlamların yokluğu, sanatsal ve bilimsel yaratıcılığın yokluğu ile eşdeğerdir. İşlemsel düşüncenin özellikleri üstbenliğin belirginliği hatırlatmaktadır. Fakat bu üstbenliğin konformizm ve yüzeysel özdeşimlerin seviyesinde bir 'şematik üstbenlik' olduğunu da eklemek gerekir (Marty ve de M'Uzan, 1962). Bu düşünce biçimine sahip psikosomatik hastaların diğer insanları da kendileri gibi gördükleri, kendileri gibi işlemsel düşünceye sahip olduklarını düşündükleri incelemeler sırasında açığa kavuşmuştur. Kişi, gerçekliği yaşamaktansa, sadece onda yer almaktadır (Marty ve de M'Uzan, 1962).

Birincil ve ikincil süreçler incelendiğinde, işlemsel düşüncede kullanılan nedensellik, mantık ve devamlılık ikincil süreçlerin hakimiyetini düşündürmektedir (Marty ve de M'Uzan, 1962). Buna rağmen zihinsel süreçlerin odak noktasının objeler, hayal gücü veya sembolik dışavurum olmadığı görülmektedir. Birincil süreçler ele alındığında, normal kişilerde birincil süreçlerden ikincil süreçlere geçiş gözlemlenirken, psikosomatik hastalarda bu süreçlerin eksikliği göze çarpmaktadır. Bilinçdışı ve dürtüye asgari düzeyde temas edildiği, işlemsel faaliyetlerin dürtü ile bağlanmasından ziyade, daha ilkel olan somatizasyon yolunun seçildiği görülmektedir. Libidinal dürtülerin veya agresif dürtülerin dışavurumu söz konusu değildir.

Vakaların çoğunun nevrotik veya genital düzeyde olmadıkları varsayılmaktadır. Her ne kadar işlemsel düşüncenin biçimi obsesif yapılanmayla benzerlik gösterse de, aralarında ciddi farklar vardır. Obsesif düşüncede kelimelerle birlikte sembolizasyona aşırı yatırım yapılırken, işlemsel düşüncede kelimelere kısıtlı düzeyde yatırım ile sahte-yer değiştirme (pseudo-displacement) gerçekleşmektedir. Böylece, kelimeler eylemin veya nesnenin tekrarı olarak kullanılmaktadır (Marty ve de M'Uzan, 1962).

Araştırmalar, bu tarz bir düşünce yapısına sahip olan kişilerin duygusal dünyanın farkındalığına dışsal maruz kaldıklarından dolayı, önceki dönemlere ve bu düşünce

biçimine dair travmatik etkilerin kalıntısını hissettiklerini doğrular. Öznelerin rüya görmedikleri ve uykusuzluğa yatkınlıkları da düşlemsel fakirliği vurgulamaktadır (Marty ve de M'Uzan, 1962).

2.2.3. Temel Depresyon

Marty'nin psikosomatik hastaların depresyonu yaşayış biçimlerini ele aldığı ve önceki çalışmalarda 'nesnesiz depresyon' olarak adlandırıldığı görülmektedir. Nitekim Marty 'temel depresyon' kavramının nihayetinde depresyonun özünü en uygun şekilde tarif ettiğine karar verir (Marty, 1966). Genel olarak, temel depresyonda herhangi bir telafi olmaksızın, libidinal ekonomide ciddi bir azalma görülmektedir.

Soruşturmacı/psikanalist ve hasta arasındaki ilişki klinik değerlendirmenin temelini oluşturmaktadır. Bu ilişkide klasik psikopatolojik sınıflamalara uymayan ve semptom olarak göze çarpmayan olgular tespit edildi (Marty, 1966). Olgular arasında, temel depresyonda olan hastaların savunmaları veya uyarımları dışı vurmadıkları dikkat çekmekteydi. Bazı dönemlerde yaşanan endişe dışında, herhangi bir yoruma izin veren olaylar görülmemekteydi. Soruşturmacı, zihinsel nevrozlarda veya psikozlarda olduğu gibi bir sistem tarafından kabul edilmiş veya dışlanmış hissetmemektedir. Aynı zamanda soruşturmacı kendini hastanın dışında konumlandırmaktadır, ki hasta da durumunu başka birinin şikayetlerini anlatırcasına tanımlamaktadır (Marty, 1966). Bu durumda, psikanalist hasta için ne yapabileceği konusunda kararsız kalabilir, çünkü hasta bir talepte bulunmamaktadır. Belirgin bir psikopatolojinin eksikliği, psikanaliste başvurmayı da engellemektedir. Eğer bir psikanaliste başvuran varsa, rastlantısal sebeplerden dolayıdır: yorgunluk veya somatik bir rahatsızlık.

Bu hastalarda, temel depresyonun varlığı psikanalistle olan ilişkiden ve anamnezden dolayı nettir (Marty, 1966). Nesne ve narsisistik libidonun nüanslarında azalma soruşturmacı tarafından tespit edilmektedir. Zihinsel dinamiklerin eksikliğe de dikkat çekmektedir. Özdeşim, içe alım (introjection), yansıtma, yer değiştirme, yoğunlaşma, fikirlerin çağrışımları ve nihayetinde hayal ve düşlem dünyasının

tamamen ortadan kaybolması gibi dinamiklerden bahsedilmektedir. Temel depresyon, işlemsel düşüncenin başlangıcını oluşturabilmektedir (Marty, 1966).

Temel depresyonda libidonun azalması ve işlevsel bölünmenin gerçekleşmesi, Marty'nin görüşlerine göre ölüm dürtüsünün yansımalarındadır (Marty, 1966). Diğer depresyon çeşitlerine bakıldığında, belirli dönemler ölüm dürtüsü tarafından şekillendirilse de, nesne ve narsisistik libidinal yatırımlarda bir düzelme söz konusudur. Ancak, temel depresyonda bu tarz bir iyileşme görülmemektedir. Marty'nin sözleriyle *'Ben burada sizlere temel depresyonun melankolik depresyona göre daha az görkemli bir tablo teşkil ettiğini, fakat daha muhakkak ve doğal olarak ölüme gidebileceğinden korktuğumu ifade etmek isterim.'* - (I would point out to you here that essential depression constitutes a less spectacular picture than melancholic depression, but I fear that it may lead more certainly and more naturally to death) (Marty, 1966).

Son olarak, Marty bu hastalara yönelik iki noktaya değinmektedir. Birinci olarak, bu hastaların toplumda nadir bulunduklarına dair yanılığa varılmaması gerektiğini vurgulamaktadır. Her ne kadar bu hastalara sıkça rastlanmadığı görülse de, bunun bir tedaviye başvurmadıklarından kaynaklandığını dile getirmektedir. İkinci olarak, temel depresyon ile çalışırken terapist olarak bir gerginliği sürdürmektense, hastaya olabildiğince yaklaşıp onun libidinal yatırımlarını arttırmaya çalışılması gerektiğini ifade etmektedir. Burada neredeyse, kolektif ve güncel bir üstbenliğe indirgenmiş olan, varolmayan bir benliğe yaklaşmak gerekmektedir (Marty, 1966).

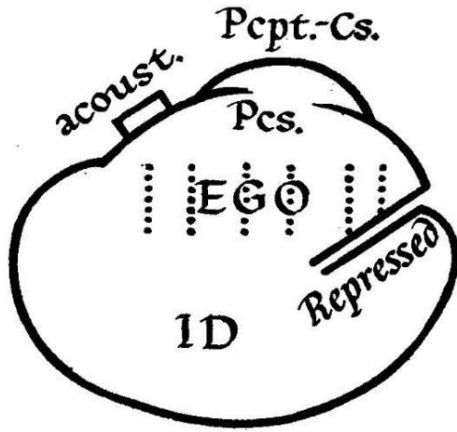
3. BEDEN, DERİ VE BENLİK

3.1. Freud'un Kuramında Bedene ve Deriye Yönelik Çalışmalar

Freud (1890) 'Ruhsal (veya Zihinsel) Tedavi' adlı makalesinde beden ve zihin ikilisinin etkileşimine değinir. Modern tıp yüz yıl öncesine kadar, bedene odaklanırken ve bu alanda bilimsel ilerlemeler kaydederken, tıp uzmanların zihinsel olanı tedavilerden dışladıkları anlatılmaktadır. Freud (1890) bu dışlamanın, herhangi bir organik sebebe bağlı olmayan fiziksel semptomlarla gelen hastaların artmasıyla arka plana itildiğini açıklamaktadır. Bedensel belirtilerin kökeninde ruhsal dinamiklerin yatabileceğine ilişkin Freud (1890) duyguların dışı vurumunu örnek vermektedir. Bir insanın duygusal yaşantısının mimiklerle yüze yansıtıldığı bir gerçektir. Bu durumda, mimikleri anlamlandırmak için, kişinin ruhsal ve duygusal dünyasına dalmak gerekir. Freud (1890) bedensel belirtiler ile beden ve zihin ikilisinin önemini bu şekilde aktarmaktadır.

Bedensel belirtileri ikiye ayıran Freud, psikosomatik rahatsızlıkları anlamdan yoksun güncel nevrozlar olarak görürken, savunma psikonevrozlarını çocukluk dönemine bağlı çatışmalar ve ruhsallıkla ilintili olarak açıklamaktadır (akt. Debray, 2015). Ağrı veya bir organın zarar görmüş olması bedensel olarak görülür ve zihinsel süreçlerin karmaşıklığı ile dikkat çekmez. Savunma psikonevrozları ile kıyaslandığında, güncel nevrozların kaynağı şimdide aranmalıdır. Burada çocukluk cinselliğe veya sembolik bir anlam söz konusu değildir. Terapistin yorumuyla birlikte bastırmanın devre dışı kalması, semptomu ortadan kaldırmamaktadır. Freud, bu tarz somatik belirtileri 'psike dışı' olarak nitelendirir (akt. Debray, 2015). Nevrasteni, kaygı ve hipokondri güncel nevrozlar altında sınıflandırılır. Savunma psikonevrozları, önce aktarım ve narsisistik psikonevrozlar olarak ele alınıp, sonrasında 1924 yılında nevroz ve psikoz ayrımı ile beraber histeri, fobi ve obsesyon olarak değiştirilmiştir. Belli bir çocukluk yaşantısının sembolik dışavurumu olarak, terapi sürecinde histerik konversiyon gibi belirtilerin ortadan kalktığı görülmektedir. Bu belirtilerin, güncel nevrozların tersine, bedene saldırmaktan ziyade bedeni ruhsallığın kontrolü altına aldığı dikkat çekmekteydi (akt. Debray, 201).

Freud (1923) ‘Ego ve Id’ makalesinde Şekil 1’nin aktardığı biçimde ruhsal aygıtın yapılanması üzerinde durmaktadır. Bu aygıtın temelinde bedensel duyumlardan oluşmuş altbenlik yatmaktadır. Benlik, altbenliğin taleplerini dengelemek amaçlı onu kaplayacak şekilde gelişmektedir. Freud (1923) benliğin bir yüzey görevine şu sözlerle gönderme yapmaktadır: ‘Ben, her şeyden önce bedensel bendir (körperliches), yalnızca bir yüzey varlığı (Oberflächenwesen) değildir, kendisi de bir yüzeyin yansıtılmasıdır.’ (Anzieu, 2008: 126).

Şekil 1: Ruhsal Aygıt (Freud, 1923: 24)

Anzieu (2016) deri-benliğin çift-katmanlı yapısını açıklarken, Freud’un 1925 yılında yayınladığı ‘Esrarengiz Yazı Defteri Üzerine Notlar’ (Note upon the Mystic Writing Pad) makalesine değinir (s.80). Burada Freud (1925) o zamanlar güncel olarak satılan bir icadı algısal ve ruhsal sistemimize benzetmektedir. Adı esrarengiz yazı defteri olan bu icadın en alt katmanı mumdan, en üst katmanı ise selüloitten oluşmaktadır. İki katmanın arasında ince ve şeffaf bir mumdan kağıt bulunmaktadır. En üstteki katmana yazıldığında, alttaki mum tabakasına geçtiği ve sonrasında kolayca silinebildiği görülmektedir. Freud (1925) esrarengiz yazı defterini insanın hafıza, algı ve bilinç sistemiyle bağdaştırmaktadır. Bedenin yüzeyi dış dünya tarafından uyarılara maruz kaldığında, bu uyarılar ruhsal aygıtın yüzeyinden altta yatan öğelere ulaşmaktadır. Anzieu (2016) deri-benliğin yapısını Freud’un benzetmesine

dayandırmaktadır. Deri-benlik iç ve dış katman olarak ikiye ayrılmaktadır (Anzieu, 2016).

3.2. Bowlby'nin Bağlanma Kuramı

Bowlby (1961), Lorenz ve Tinbergen tarafından geliştirilen mühürlenme (imprinting) kavramını kullanarak bir bağlanma kuramı oluşturur. Yavru hayvanlar doğduktan sonra, ilk gördükleri kişinin etrafında dolaşp ona bağlanırlar. Bu kişi, anne dışında farklı bireyler de olabilmektedir. Kişi olmadığında, hayvanların ciddi endişeye kapıldıkları görülmektedir. Yavru hayvanların bu davranışları bebeklerin anneye olan bağlanma ilişkisine benzetilir (akt. Anzieu, 2016).

Anzieu ise deri-benlik kuramını geliştirirken Bowlby'nin fikirlerinden faydalanır. Bowlby'ye göre; René Spitz, Melanie Klein ve Anna Freud gibi araştırmacıların oraliteyle beraber göğüs, emzirme ve göğüsün yokluğuna odaklanmaktadır. Böylece, Bowlby bağlanma sürecinde annenin diğer işlevlerinin üzerinde yeterince durulmadığını eleştirir (akt. Anzieu, 2016). Bowlby (1958) 'Çocuğun Annesiyle Olan Bağının Doğası' adlı makalesinde bağlanma dürtüsünün oral dürtüden uzak, öncelikle cinsel olmayan bir içgüdü olduğunu savunmaktadır (akt. Anzieu, 2016).

Neticede, Bowlby bağlanma kuramını Macar ekolundan olan Hermann ve Abraham'ın evlatlık içgüdüünün (filial instinct) ve tutunma dürtülerinin (clinging drive) yanı sıra, Balint tarafından öne sürülen birincil sevgi (primary love) kavramına dayandırır. Hermann'ın araştırmalarında memelilerde annenin saçına tutunmanın fiziksel ve ruhsal rahatlamaya sebep olduğu tarif edilmektedir. Harlow ve arkadaşları maymunların bağlanmalarını odak noktasına alarak, derinin ve kürkün yumuşaklığının sunduğu rahatlamının yavrunun anneye tutunmasında en büyük etken olduğunu keşfetmiştir. Beslenme, fiziksel sıcaklık ve annenin sallaması önemli diğer etkenler arasında yer almaktadır (akt. Anzieu, 2016).

3.3. Winnicott

1945 yılında Winnicott'an ve 1946 yılında Spitz'den itibaren bebeğin doğumdan sonra ilk yıllarında annenin yokluğu ve yetersizliği çalışmaya başlandı (Anzieu, 2016). 'Yeterince iyi anne' tarafından çocuğun hem fiziksel hem de ruhsal ihtiyaçlarının giderilmesi gerekir. Winnicott (1962) ciddi ruhsal bozukluklar ile erken

dönem annesel yetersizlikler arasında bağlantı kurmuştur. Bebek annesel yoksunluğu ne kadar erken yaşarsa, o kadar ağır patolojiler gelişebilmektedir. Yoksunluk bağlamında, çevre tarafından yeterince tepki alamamaktan dolayı, çocuk kendisi ve diğeri arasındaki ayrımı yapamayabilir. Winnicott'un kuramına göre, çocuğun benliğinin bütünleşmesi annenin tutma (holding) ve kapsama (handling) görevlerinin yerine getirilmesine bağlıdır (akt. Anzieu, 2016).

Philippe Jaeger, Winnicott'un kuramına temel alıp kronik cilt rahatsızlıklarını ve kurdeşeni çocuğun yeterince kucağı alınmamasıyla ilişkilendirmektedir (akt. Szwec, 2006). Bir vakadan örnek verirken, Winnicott'un yayınlanmamış bir makalesine gönderme yapmaktadır. Bu 'ilave not' (supplementary note) adlı yazıda, Winnicott (1969) tüm cilt rahatsızlıklarını psikotik bir temele bağlamaktadır (akt. Szwec, 2006). Aynı zamanda Winnicott bir vakasında cilt rahatsızlığını annenin kapsama işlevinin yetersizliği ile ilişkilendirmektedir. Cilt rahatsızlığı derinin koruyucu göreviyle birlikte bedenın sınırlarını sağlamlaştıırıp güçlendirmektedir. Jaeger'in araştırmaları kapsama işlevine dair yetersizliklerin bebeğı olumsuz etkilediklerini desteklemiştir, fakat bebekte psikotik öğeler doğrulanmamıştır (akt. Szwec, 2006).

Winnicott (1960) bebek ve anne bakımının bir bütün oluşturduğundan bahsetmektedir. Bu ilişkideki kuramsal temellerin yarısı bebek ve onun mutlak bağımlılıktan bağımsızlığa giden yolundan oluşmaktadır, diğeri yarısı ise annenin bakımındır. Bakım esnasında tutma görevinin yerine getirildiğı aşamanın önemi vurgulanmaktadır. Tutma işlevi yerini getirilirken birincil süreçler, birincil özdeşim, oto-erotizm ve birincil narsisizm gelişimsel olarak hâkimdir. Ayrıca, bu süreçte benlik dağılmış bir halden yapılandırılmış bir bütüne dönüşmektedir. Bebeğın özgünlüğünü kazandığı tutma işlevinin yerine getirildiğı süreçte, ruhsallığın bedene yerleştiğı düşünülmektedir (Winnicott, 1960). Böylece, motor ve algısal verilerin bebeğın kişiliğı ile psikosomatik deneyimler olarak yeniden işlendiğı görülmektedir. Deri, sınır oluşturan bir yüzey olarak bebeğın kendisini diğlerinden ayırt etmeye yardımcı olmaktadır. Bebeğın artık bir içsel ve dışsal yaşantısı ve beden algısı oluşmaktadır (Winnicott, 1960).

3.4. Deri Benlik Kuramı

Bu noktaya kadar bahsedilen araştırmacılar tarafından etkilenen Anzieu deri-benlik kavramını geliştirir. Bebeğin narsisistik sarmalanma ihtiyacı sonucunda ortaya çıkan deri-benlik, benliğin deri üzerindeki zihinsel yansıması olarak açıklanmaktadır (Anzieu, 2016: 43).

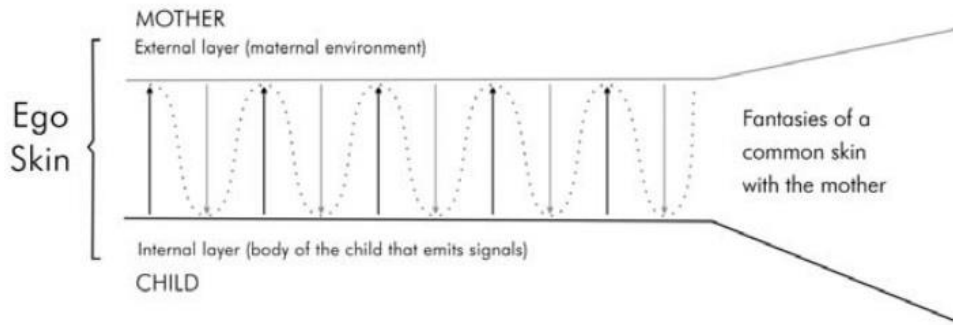
Dokunsallığı temel alan deri-benlik, iki varsayıma dayanmaktadır. Birincisi Freudyen kurama gönderme yapan her ruhsal işlevin bedensel bir başlangıç noktası olduğu fikridir. İkinci varsayım ise dokunsallığın ruhsallık için temel oluşturmaya rağmen, gerekli zamanlarda yasaklanmasıdır (Ulnik, 2007).

Freud'un değindiği gibi, benlik öncelikle bedensel bir benlikten ortaya çıkmaktadır. Ruhsal benliğin bedensel benlikten ayrıştığı erken dönem evresinde deri-benliğin olduğu öne sürülmektedir. Deri-benlik, deriyle birlikte hem bedene dayanmaktadır, hem de ruhsal benliği temel almaktadır (Anzieu, 2016). İç ve dıştan oluşan çift katmanlı deri benlik, duyuusal deneyimleri ruhsallığa aktararak sembolik anlamlar ve düşlemler yaratmaktadır. Böylece bu duyular benliğin işlevlerine hizmet etmektedir. Benliğin bu duyuları kullanıp geliştirmesi, düşünen-benliğin (thinking-ego) gelişmesine yol açmaktadır (Ulnik, 2007). Benlik, bedensel benlik, deri benlik ve düşünen benlik arasında geçişlerin ve etkileşimlerin olduğu ifade edilmektedir.

Kısa süreli salınımların yanı sıra deri-benlikten kalıcı düşünen-benliğe geçiş esnasında, dokunma yasağı önem kazanmaktadır. Ulnik (2007) çocuğa getirilen yasaklardan ilkinin dokunma yasağı olduğunu vurgular. Bu dokunsallığa dayanan yasak, oedipal evredeki kastrasyon ve bastırmayla kıyaslanmaktadır. İki aşamalı olan bu dokunma yasağı, bağlanma dürtüsüne ters düşmektedir. İlk aşama genel bir dokunma yasağıdır (Ulnik, 2007). İnsanlar farklı bireyler olarak dünyaya gelmektedir. Genel dokunma yasağı, her bireyin kendi bedeninin olduğuna gönderme yapmakla birlikte, bireyi anne karnından uzaklaştırmaktadır. İkinci aşama hâkimiyet dürtüsüyle (mastery drive) ilişkilidir. Dokunma yasağının bu aşamasında, belirli nesnelere dokunulamaz veya el konulamaz. Çocuğa dil ile neyin yasak olduğu öğretilir (Ulnik, 2007). Ona bir yandan bazı nesnelere dokunarak onları kırabileceği (saldırgan dürtüler), öte yandan ise bedenin bazı yerlerine dokunamayacağı (libidinal dürtüler)

öğretilir. Böylece, gerçeklik ilkesine dayalı bir benlik gelişmektedir. Duyusal benlikten ruhsal ve düşünen benliğe bu şekilde bir geçiş sağlanmaktadır (Ulnik, 2007).

Deri-benliğin dış katmanını anne, iç katmanını ise sinyalleri yayan bebek oluşturmaktadır. Anne ve bebek arasında etkileşimli bir ileti gönderiminin olması, anneye ortak bir deri düşlemini canlandırmaktadır (Şekil 2). Bebeğin bireyleşmesiyle birlikte, ortak deri düşleminin ortadan kalktığı düşünülmektedir. Fakat bu ayrışmanın fazla hızlı olması, bebek için travmatik olabilir. Aynı zamanda, annenin nüfuz edici ve kuralsız olması benliğin sağlıklı gelişimine neden olmaktadır. Anneyle ortak deri düşlemi ve bu düşlemden aşamalı olarak uzaklaşılması deri-benliğin temellerindendir (Ulnik, 2007).

Şekil 2: Anneyle ortak deri düşlemi (Ulnik, 2007: 53).

3.5. Deri Benliğin İşlevleri

Anzieu (2016) deri ve benliğin işlevleri arasında daha ince bağlantılar çizerek, deri-benliğin işlevlerine değinir. Böylece, bedensel ve ruhsal öğelerin ne denli ilintili oldukları öne sürülür. Bunun yanı sıra, belli bir işlevin eksikliğinde hangi endişenin ön plana çıktığı açıklanır. Anzieu, ilk çalışmalarında deri-benliğin üç işlevinden – kese (sac), perde (screen) ve elek (sieve) – bahsetmektedir. Sonraki çalışmalarında, deri-benliğin sekiz işlevi ile kuramını geliştirir (Anzieu, 2016). Ayrıntılı olarak ele alınacak bu sekiz işlevde herhangi bir eksiklik, ruhsal veya somatik rahatsızlıklarla birlikte endişelere sebep olabilmektedir.

1.Tutma

Deri, kemiklerin bir arada kalmasına yardımcı olurken; deri-benlik, ruhsallığı bir arada tutma işlevini görmektedir. Burada, Winnicott'un bahsettiği annenin tutma (holding) görevine değinilmektedir. Zamanla annenin bebeği tutması, benlik tarafından içselleştirilmektedir ve ruhsallığın dağılmasını engellemektedir. Deri-benliğin tutma işlevi anne tarafından yerine getirilmediğinde, Blaise Pascal'ın tarif ettiği içsel bir boşluğun yanı sıra, güvenilir bir içsel nesnenin eksikliği dikkat çekmektedir (Anzieu, 2016).

2.Kapsama

Bu işlev, derinin bedenın yüzeyini kapladığına ve iç organları içerdiğine gönderme yapmaktadır. Deri-benlik ise ruhsal öğeleri kapsamaktadır. Winnicott'un deyimiyle annenin bebeğini kapsaması (handling) bu işlevin temelini oluşturmaktadır. Bebeğin ihtiyaçları anne tarafından giderildikçe, bebek annenin ona hissettirdiği duyumlardan içsellığe sahip olan bir kese olduğu ona aktarılmaktadır. Kabuk olan deri-benlik, bedenden kaynak alan dürtüleri ve benliğin bölümlerini içermektedir. Kapsama işlevinde yetersizlikler iki şekilde olabilir. Birincisi, kabuk olmamasından kaynaklanan içsel tanımlanamaz ve yayılmış bir uyarım. Bu uyarımın sonucunda bireyler kendilerine fiziksel ve ruhsal acıdan kabuk oluşturur. İkincisi, kabukta deliklerden dolayı kişinin içsel yaşantısının akıp gitme korkusudur (Anzieu, 2016).

3.Uyaranlara karşı koruyucu kalkan

Bedenin dış zarı alttaki dokuları radyasyon gibi saldırılardan ve aşırı uyarımlardan korumaktadır. Benzer bir şekilde deri-benlik de uyaranlara karşı koruyucu kalkan işlevini görmektedir. Freud (1895) 'Bilimsel Psikoloji Taslağı' adlı makalesinde, benliğin uyarıcı etkenlere karşı koruma görevi ele alınmaktadır. 'Esrarengiz Yazı Defteri Üzerine Notlar' yazısında ise Freud (1925) derinin çift katmanlı yapısından bahsetmektedir (akt. Anzieu, 2016). Deri-benliğin bu işlevinin yerine getirilememesi, Frances Tustin'in geliştirdiği birincil ve ikincil otizmin yanı sıra, paranoid ve nüfuz edici düşlemleri tetikler. Aynı zamanda Esther Bick'in 'kaslardan ikinci deri'

(muscular second skin) olarak betimlediği, uyaranlara karşı koruyucu kalkan işlevinin yetersizliği ile ilişkilendirilebilir (Anzieu, 2016).

4.Özgünleştirme

Her insanın derisi farklı tonlara ve özelliklere sahiptir. Böylece, derimizle beraber deri-benliğimizin bizi diğer insanlardan ayıştıran, özgünleştirme işlevi bulunmaktadır. Narsisistik bir amaca hizmet edebilecek bu işlev, sevdiğimiz ve yabancı insanlar arasında ayrımlar yapmamıza izin vermektedir. Şizofrenide, bireylerin kendilerini diğer insanlardan ayıştıramadıkları ve o insanlarla yapışık bir bütün oldukları bilinmektedir. Verilen bu örnek, özgünleştirme işlevinin yetersizliğiyle ilintilidir (Anzieu, 2016).

5.Duyusalarasılık

Derinin üzerinde bulunan çeşitli duyu organlarının verileri, yüzey tarafından bütünleştirilmektedir. Deri-benliğin ayrı bir işlevi, duyuların etkileşimli çalışmaları sonucunda ‘ortak duyu’ (common sense) geliştirmektir. Duyusalarasılık işlevinde tutarsızlıklar, kişide her duyunun ayrı çalışmasına dair bir korkuyla ifade bulmaktadır (Anzieu, 2016).

6.Cinsel uyarımı destekleme

Gelişimin ilk yıllarında bebeğin derisi annesel yatırımların merkezinde yer almaktadır. Emzirme ve bakım esnasında annenin dokunuşları otoerotik duylara yol açmaktadır. Cinsel uyarımı destekleme işlevi, annenin bebeğe yatırımlarından sonra derinin üzerinde erojen bölgelerin oluşmasına ve genital evreye geçişi sağlamaktadır. Otoerotik deneyimlerde bir takılma, narsisistik bir deri-benliği oluşumunu kolaylaştırmaktadır. Cinsel uyarımı destekleme işlevinin yeterince gelişmemiş olması, yetişkin cinsel yaşamda güvensizliğe sebebiyet verebilmektedir. Derinin libidinal yatırımlardan ziyade, saldırgan dürtülerin nesnesi olması, ileriki süreçlerde kişiyi cinsel perversiyonlara veya mazoşizme yönlendirebilmektedir (Anzieu, 2016).

7.Libidinal yeniden yüklenme

Bu işlev, içsel enerjinin sabitliğini ve dağılımını düzenlemektedir. Böylece, libidinal yeniden yükleme işlevi içsel gerilimi ve enerjiyi ruhsal alt birimler arasında dağıtmaktadır. Deri-benliğin bu işlevinde başarısızlıklar iki tür endişe yaratabilir: içsel gerilimden patlama korkusu veya Nirvana endişesi, başka bir deyişle, ruhsal aygıtta hiçbir uyarılımın bulunmamasına dair korku (Anzieu, 2016).

8.Dokunsal verilerin kaydı

Deri duyuşsal dokunsal organlardan dolayı dokunuş, acı veya sıcaklık/soğukluk gibi dış dünya tarafından beden içine direkt bilgiler aktarmaktadır. Bu bilgiler ortak duyu tarafından bütünleştirilip, deri-benliğin dokunsal verilerin kaydı işleviyle kayıt altına alınmaktadır (Anzieu, 2016). İnsanın doğumundan itibaren biyolojik olarak derisinde izler bulunmaktadır. Sosyal grubun gerçekliğine işaret eden dövme, yanık ve izler insan derisinde görülmektedir. Deri-benliğin bu işlevinde eksiklikler, beden yüzeyinin üstbenliğin cezalandırıcı yöntemleri tarafından yazılarla kaplanması korkusudur. Bettelheim (1954) üstbenliğin izlerinin kızarıklar, soyulmalar, ekzema veya sembolik yaralar şeklinde olabileceğini düşünmektedir (akt. Anzieu, 2016).

Anzieu'ye göre; deri-benliğin sekiz işlevi libidinal dürtülerin hizmetindedir. Bu sekiz işlevin yanı sıra, Thanatos'a hizmet eden ve öz yıkımı hedef alan bir işlev daha eklenmektedir. Organ nakline karşı direnç gösteren biyolojik sistemlere ek olarak alerji durumları örnek verilmektedir. Alerjik reaksiyonlarda güvenilir olan tehlikeli olarak algılanmaktadır ve tepki gösterilmeye başlanmaktadır (Anzieu, 2016).

4. HİPOTEZLER

4.1. Kuramsal Hipotezler

1. Ekzema hastalarında, annenin tutma (*holding*) ve kapsama (*handling*) görevlerinin yetersizliği sonucunda, deri-benlik yapılanmasında temel eksiklikler beklenmektedir.
2. Marty ve de M'Uzan'ın değindikleri psikosomatik ruhsal işleyişle bağlantılı olarak bedene yönelik kaygıların varlığı.
3. Ekzema hastalarında deri zar görevi görmektedir ve düşük sayıda nüfuz etme yanıtların verileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada, hastaların Rorschach protokollerinde nüfuz edici yanıtlardan ziyade, zar yanıtlarının verilmesi beklenmektedir.

4.2. İşlemsel Hipotezler

1. Rorschach Testinde I., VII. ve XI. kartlarda anneyle olan ilişkinin incelenip, anneye yönelik eksikliklerin tespit edileceği tahmin edilmektedir. Deri-benlik yapılanmasını araştırmak amaçlı tüm test boyunca verilen doku (E) yanıtları incelenecektir. Tematik Algı Testi'nde anneyle ilişkiye ve erken dönem yaşantılarına gönderme yapan 11, 13B ve 19 kartları ele alınacaktır. Cinsiyet fark etmeksizin erken döneme yönelik ihtiyaçların içerik analizinde tespit edilmesi beklenmektedir. Duyumsal ihtiyaçların giderilmemiş olması CN-4 yanıtlarının ayrıntılandırılmasında, ortaya çıktığı düşünülmektedir.
2. Rorschach Testi boyunca içerik olarak 'Anatomi' yanıtlarının verileceği öngörülmektedir. Tematik Algı Testi'nde ise, işlemsel düşünce biçimiyle birlikte psikosomatik işleyişi ele alan CF yanıtlarının sıklıkla verilmesi beklenmektedir.
3. 'Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri' Rorschach alt ölçeği kullanılarak, katılımcılarda nüfuz etme yanıtlarından ziyade zar yanıtlarının verilmesi

beklenmektedir. Tematik Algı Testi'nde sınırların geçerliliğini ortaya koyan CL-1 yanıtları yakından ele alınacaktır ve az sayıda oldukları düşünülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE KAPSAMI

5. YÖNTEM

5.1. Katılımcılar

Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin Cildiye Polikliniği aracılığıyla 15 katılımcıya ulaşıldı. Cildiye Polikliniğine çeşitli deri hastalıklarının tedavisi için başvuran hastalar bulunmaktadır. Ekzema hastalığından dolayı başvuranlar öncelikle bir cildiye uzmanı tarafından değerlendirildi. İlaç tedavisine uzun süredir (minimum 6 ay) yanıt vermeyen ve hastalığın farklı fizyolojik sebeplere bağlı olmadığı düşünülen hastalar görüşme ve test için yönlendirildi. İş ortamından veya belli bir maddeyle temastan kaynaklanan ekzema çeşitleri çalışmanın dışında bırakıldı. Görüşme ve test yapılmadan araştırmanın amacı ve katkıları tanıtıldı. Araştırmaya katılmayı kabul eden hastalarla psikanalitik yönelimli ön görüşme gerçekleştirildi, Rorschach Testi ve Tematik Algı Testi ise uygulandı. Görüşme ve testler çoğunlukla cildiye başvuru gün yapıldı. Bazı hastalarda ilacın anlık etki etmesine rağmen, ekzemanın sürekli nüksettiği görülmüştür. Özellikle bu hastalar çalışmaya dahil edildi. İlk defa polikliniğe başvuran, herhangi bir ilaç kullanmamış olan vakalar çalışmanın dışında bırakıldı. Örneklem grubunun daraltılması amaçlı, 20 ve 50 yaş arası katılımcılar ile çalışıldı. Psikotik vakaların ayrı bir araştırmada ele alınması gerektiğinden dolayı, nevrotik ve sınır kişilik örgütlenmeleriyle çalışıldı. Toplam 12 vakada nevrotik ve sınır kişilik yapılanması görülür iken, 3 vakanın psikotik olduğu tespit edildi. 12 vakada kadın sayısı 9, erkek sayısı ise 3 olarak belirtilmektedir.

5.2. Sosyo Demografik Bilgi Formu

Psikanalitik yönelimli ön görüşmeye geçilmeden önce, hastalardan sosyodemografik bilgi formunu doldurmaları istendi. Bu form, kişisel bilgileri, anneye ve babaya ilişkin ayrıntıları içermektedir. Kişisel bilgilerde cinsiyet, doğum tarihi, medeni durum, meslek, eğitim düzeyi, çalışma durumu, gelir düzeyi, organik/psikiyatrik hastalık ve madde kullanımı soruldu. Annenin ve babanın yaşı, eğitim

düzeyi, onların organik/psikiyatrik hastalıkları ve madde kullanımları gibi bilgilerin de bu formda belirtilmesi gerekiyordu.

5.3. Psikanalitik Yönelimli Ön Görüşme

Chabert ve Verdon (2015) ‘Klinik Görüşme Nedir?’ sorusuna giriş yaparken klinik görüşmeyi açıklar. Bu görüşmeyi bir yandan belli koşullar altında gerçekleştirilen iki insan arasında bir konuşma olduğundan dolayı basit olarak nitelendirilir. Diğer bir yandan ise görüşmenin herhangi bir günlük diyaloga benzetilmesinin mümkün olmadığı dile getirilir. Testlere geçilmeden önce yarı yapılandırılmış bir ön görüşmenin önemi vurgulanmaktadır (İkiz, 2015). Bu yüzden, çalışmanın açıklanmasından ve katılımcıların onayından sonra, yarı yapılandırılmış psikanalitik yönelimli ön görüşme yapıldı. Kişilerin kendilerini ve hastalıklarını tanıtmaları yönergesinde bulunuldu. Bu esnasında kişinin çağrışımları not edildi. Testlerde olduğu gibi, görüşmede herhangi bir zaman veya sözel kısıtlama bulunmamaktadır. Katılımcıların ihtiyaçlarına göre test ve görüşme süreleri şekillendirildi. Bu tanıtım esnasında, çalışma için önemli bilgilerin eksikliği görüldüyse, katılımcılara ucu açık ve çağrışımları tetikleyebilecek sorular yöneltildi. Hatırladıkları rüyalar ve anılar üzerinde duruldu. Bunun yanı sıra, aileyle olan ilişkiye ve ekzema belirtilerine dair sorular önem arz etmekteydi. Aileyle olan ilişki bağlamında, anne-babanın ilişkisi, aileyle ilgili çocukluk anıları ve anneyle/babayla ilişkiye dair bilgiler toplandı. Eğer konuşma esnasında psikanalitik açıdan değerli bulunan bilgiler keşfedildi ise, bu konunun ayrıntılandırılması istendi. Görüşmeler 30 ve 120 dakika arasında değişkenlik gösterdi.

5.4. Psikanalitik Yaklaşım ve Projektif Testler

Projektif testlerin insan ruhsallıklarıyla ilgili geniş kapsamlı bilgi verdikleri bilinmektedir. Deri hastalıklarının psikolojik etkenlerine dair kısıtlı düzeyde araştırmalar yürütülmüş olması nedeniyle, genel ruhsal organizasyona yönelik ayrıntılı

bilgi verebilecek projektif testler ölçüm metodu olarak seçilmiştir. Chabert (1995) projektif testlerin üç niteliğinden bahsetmiştir; ki bu nitelikler aynı zamanda ölçüm metodu olarak projektif testlerin seçilmesinin ayrı bir nedenidir (akt. İkiz, 2015). Birinci olarak, projektif test ortamı ilişkiseldir ve bir psikolog ile karşılaşıldığı için aktarımsal faaliyetleri canlandırır. İkinci olarak, bu testlerde sözel ve bedensel dil önem arz etmektedir. Üçüncü olarak, projektif testler standardize ve objektif yönleri, kişinin ruhsal işleyişindeki bilişsel hareketleri değerlendirmektedir (akt. İkiz, 2015).

Dünyada projektif testlerin farklı yorumlama biçimleri bulunmaktadır. Bu tez kapsamında, Rorschach Testi ve Tematik Algı Testi yorumlamaları için Fransız Okulunun temel alındı. Projektif testleri psikanalitik kuramla bütünleştiren bu okul istatistiksel yöntemlerin kullanımı ile birlikte içerik analizine önem vermektedir. Bu tez kapsamında, içerik analizi ayrıntılı bir şekilde yürütülecektir.

5.4.1. Rorschach Testi

Mürekkep lekelerinden şekiller oluşturup insanların ruhsallıklarını değerlendirme fikri, Leonardo Da Vinci'ye dayanmaktadır. Fakat Hermann Rorschach'ın hastaları için geliştirdiği ve araştırma yürüttüğü kartlar zamanla yaygınlaşır. H. Rorschach bir hastanede çalışan psikiyatrist olarak oluşturduğu yüzlerce şekillerden 15 tanesini seçer, 288 psikiyatrik hasta ve 117 normal kişiyle araştırma yürütür. Çalışmalarının sonuçları ise 1921 yılında *Psikodiagnostik* kitabında yayınlanır (Anzieu ve Chabert, 2011).

Freud'un 'Die Traumdeutung' kitabı gibi, Rorschach'ın öne sürdüğü Psikodiagnostik ölümünden yıllar sonra farklı ülkelerde yaygınlaşır ve başarı elde eder. 1932 yılına kadar İsviçre'de küçük bir camia tarafından bilinir. O yıldan sonra araştırmacı İsviçreli Binder 'clob' yanıtlarını kodlamaya ekler ve Beck bu testi Birleşik Devletlere tanıtır. Klopfer, New York Rorschach Enstitüsünü kurarak Rorschach Testinin Amerikan Okulunun önderliğini yapar (1939). Ombredane ve Beizmann *Psikodiagnostik* kitabını Fransızcaya çevirir ve Cenevreli Loosli-Usteri ve Parisli

öğrencisi Canivet bunu temel alıp Rorschach Testini Fransızca konuşulan ülkelerde yaygınlaştırdı.

Test 10 karttan oluşmaktadır ve her kartın simetrik özellikleri vardır. Tüm kartlar siyah, beyaz ve gri tonlarındadır. II. ve III. kartlar kırmızı rengi de içermektedir, VIII., IX. ve X. kartlar pastel renklerindedir. Kartları vermeden önce test tanıtılır ve yönerge verilir. Her karta verilen yanıtlardan sonra, anket sorusu yönlendirilir. Son olarak tercih edilen kartlar sorulur ve test bitirilir. Daha kapsamlı bilgiye ulaşmak amaçlı gerekli görülürse Tematik Algı Testi de uygulanabilir. (İkiz, 2017).

Kodlama ve değerlendirme esnasında kartların gizil içerikleri göz önünde bulundurulmaktadır. Anzieu, Rausch de Trautenberg ve İkiz gibi araştırmacıların kartların gizil içerikleri ve özelliklerine dair önemli çalışmaları bulunmaktadır (İkiz, 2017). Kişinin ruhsallığına dair önemli bilgiler veren ayrı bir unsur da kodlamadır. Yanıtlar lokalizasyon, determinantlar ve içerik analizi bağlamında kodlanmaktadır ve normlarla karşılaştırılmaktadır.

Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri

Rorschach Testinin bir alt ölçeği olan ‘Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri’ Fisher ve Cleveland tarafından geliştirildi. Onların bu ölçeği 1968 yılında ‘Body Image and Personality’ kitabında tanıtıldı. Fisher ve Cleveland (1968) ölçeklerini geliştirme aşamasında beden imgesini temel almaktadır. Beden imgesi bağlamında psikolojide dört ana alanda çalışmalar yürütülmüştür. Birinci olarak, beden bir kısmının kabul edilmemesi veya yoksayılması. İkinci olarak, beden bir bölümün zarara uğradığının inkârı. Üçüncü alan kendine yabancılaşmayı (depersonalisation) kapsamaktadır. Son alan ise beden sınırlarıyla ilgilidir. Araştırmacılar romatoid artrit hastalığı ile psikosomatik çalışmalar yürütür. Bu bağlamda, araştırmacılar beden sınırlarının sağlamlığına dair bulguları farkedip, derinin koruyucu kalkan görevi fikrinden yola çıkarak ölçeklerinde iki değişkeni yanıtları değerlendirmek amaçlı kullanır. Zar değişkeni beden sınırlarının sabitliğini ve sağlamlığını destekleyen yanıtları kapsarken, nüfuz etme değişkeni bedensel ve ruhsal sınırların geçirgenliğine yönelik

yanıtlardır. Zar değişkenleri kıyafet; ayırt edici özelliğe sahip olan hayvanlar; çevrelenmiş doğal girişler; olağandışı kapsayıcı hayvanlar; sarkık veya korunaklı yüzeyler; zırhlı veya koruma için kapsayıcı duvarlara bağlı olan nesneler; örtülü, çevrili veya gizlenmiş nesneleri ve olağandışı kapsayıcı şekiller ve özellikleri olan nesneleri içermektedir. Nüfuz etme değişkeni olarak kodlanan yanıtlar: Ağzın açık olması ve alım veya boşalım için kullanılması; bir nesneye nüfuz eden, yanından geçen veya içine girilmesi; beden duvarının yıkılması, çatlaması veya zarara uğramış olması; sınırları olmayan veya bir şeylerin dışarı atıldığı doğal girişler; tüm girişler; net olmayan ve yetersiz sınırları olan nesneler ve saydamlığa yapılan tüm göndermeler.

5.4.2. Tematik Algı Testi (TAT)

Murray tarafından 1935 yılında geliştirilen Tematik Algı Testi (TAT) 1953 yılında Vica Shentoub tarafında psikanalitik literatüre göre yorumlanmaya başlandı. Rorschach Testi'nin tamamlayıcısı olarak Tematik Algı Testi katılımcılara uygulandı. Temel kişilik örgütlenmesiyle ilgili bize bilgi veren Rorschach Testi'nin yanı sıra, TAT nesne ilişkilerine dair ayrıntıları aktarmaktadır (İkiz, 2016). Rorschach Testi ile kıyaslandığında, verilen kartlar somut gerçeğe dayalıdır. Yönerge olarak her kart için hikaye anlatılması istenilmektedir. Her karta verilen tüm yanıtlar kodlanmaktadır. Vica Shentoub 1958 yılında kodlama kağıdını geliştirdi. Sonrasında 2001 yılında değişiklikler yapıldı ve psikosomatik hastaların ruhsallıklarını tanımlayan güncellemeler eklendi. TAT sınıflandırma kağıdında dört seri bulunmaktadır. A serisinde katılık teması altında dışsal gerçekliğe gönderme, içsel gerçekliğe yatırım ve obsesyonel türde yöntemler kodlama kategorileri olarak yer almaktadır. B serisi değişkenliğe gönderme yaparken, ilişkiye yatırım, dramatizasyon ve histerik türden yöntemleri kapsamaktadır. C serisi çatışmadan kaçınma serisidir ve dış gerçekliğe aşırı yatırım, ketlenme, narsistik yatırım, sınırların değişkenliği ve anti-depresif yöntemleri içermektedir. Son olarak, E serisi birincil süreçlerin ortaya çıkmasını işaret ederken, algının bozulması, yansıtmanın yoğunluğu, kimlikle ve nesneyle ilgili göndermelerin düzensizleşmesi ve söylemin bozulması sınıflandırmalarını da

kapsamaktadır. Verilen her yanıtın bu serilerin sınıflandırmalarına göre değerlendirilmesinin yanı sıra, her kartın gizil içeriği göz önünde bulundurulur. Aynı zamanda, oluşturulan her hikayenin narsistik veya oedipal eksen üzerinden anlatılması mümkün. Bu eksen, kişinin ruhsal organizasyonuna dair bilgiler vermektedir (İkiz, 2016).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: EKZEMA HASTALARIN DERİ-BENLİK VE PSİKOSOMATİK İŞLEYİŞLERİNE DAİR BULGULAR

6. BULGULAR

6.1. Ön Görüşmelerin Genel Değerlendirilmesi

Rorschach ve Tematik Algı Testleri'nin uygulanmasına geçilmeden önce, yarı yapılandırılmış psikanalitik yönelimli ön görüşme yapıldı. Bu ön görüşmede, hastanın çağrışımlarını kısıtlamaksızın, yaşantılarını anlatmasına izin verildi. Anlatımlar öncelikle hasta tarafından yönlendirildi. Araştırma ve hastanın hayatı açısından önemli olan konular ele alınmadıysa, bu konularla ilgili kişiye sorular yönlendirildi. Test uygulamalarında olduğu gibi, süre veya anlatım sınırı getirilmedi.

Ön görüşmelerde genellikle hastanın uyarılmışlık halinin yanı sıra, destek arayışı dikkat çekmekteydi. Hastalar sıklıkla değerlendirmelerin ne kadar süreceğine dair sorular sordu ve görüşme esnasında sessizlik olduğu anlarda çevreye bakınarak zihinsel-sözel yolla dışa vuramadıklarını algıyla dışavurdular. Her ne kadar hastane ortamı sakinleşmeye elverişli olmasa da, hastaların uyarılmış olmalarının ruhsal bir kökeni de olduğu düşünülmüştür. Bu yüzden, uyarımların ortama bağlı olmadıkları çıkarımında bulunuldu. Ortam farketmeksizin, uyarılmışlık hastada ketlenmelerin ortaya çıkış sebebi olarak görülmekte. Sessizlik ve ketlenmeler esnasında, görüşmeci tarafından destek beklenmekteydi.

6.1.1. Kayıp ve İhtiyaçların Giderilmemiş Olması

Anneyle ilişki yakından incelendiğinde, 12 vakadan 4'ünde annenin ölümü söz konusuydu. Her ne kadar sadece Olgu 5'te annenin erken dönemde (0-3 yaş) kaybı anlatılmış olsa da, genel olarak travmatik bir kaybın yaşanmış olduğunun göz önünde bulundurulması gerekir. Travmatik bir sürecin atlatılması için yeterli savunma düzeneklerin olması şarttır.

5 vaka anneye çatışmalı bir ilişki tarif etti veya temel ihtiyaçların giderilmemiş olmasına dair betimlemeler ön plandaydı. Bir vaka, Olgu 4, sorulmamış olmasına rağmen açıkça annesinin ona yeterince dokunmadığını, soğuk bir anne olduğunu anlatmıştır. Vakaların anlatımlarında annenin eziyet dolu ve zor hayatına yer verilmiştir. Şehir veya köy hayatının sorumluluklarını taşıyan annenin evde yeterince vakit geçirmediği, çocuklarla ilgilenemediği aktarılmıştır. Hem ev işleriyle, hem de köy hayatının sorumluluklarıyla hem de çocuklarla ilgileniyor olarak anlatıldı. Burada, vakaların temel fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarının giderilmemiş olması dikkat çekmekteydi.

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

'Ailemle aram iyi değildir. Bir kez annem 1 yıllığına babamı yaptığı borçlardan dolayı terk etti. Babam ve dedem benim annemi ikna etmem konusunda bana baskı kurdular. Sonrasında annem eve geldi ama benim çabalarım ile değil, babam ona bir ev daha aldığından. Bu çok saçmaydı çünkü zaten bir evimiz vardı.'

Olgu 3, 39 yaşında, Kadın

'Annem çok çile çekti ve köy hayatının zorlukları onu ezdi.'
'9-10 yaşlarındaydım ve teyzemden döndüğümde annemi evde bulamadım, panikledim. Bir şekilde buldum onu, geldi eve ama hala hatırlarım ve çocuklarım eve geldiklerinde evde olmaya çalışırım.'

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

'Annem çok soğuktu ve bize fazla dokunmazdı. Biz onun bacağına dokunduğumuzda, hemen uy diyip bacağını çekerti. Halbuki ona dokunmayı ve onun tarafından dokunulmayı çok isterdim. Bu yüzden oğullarımı hep dokunarak sevdim.'

Olgu 12, 35 yaşında, Kadın

'Ailem tutucudur ve beni zamanında çok kısıtladılar, kontrol ettiler ve kızdılar bana. Annem en büyük yardımcımdı fakat sivri dillidir ve fazla eleştirir. Çabuk öfkelenir ve makyaj yapmamı istemezdi.'

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

'İlkokulun birinci günü yengem beni okula götürüp, okulu tanıttı bana. Annem çok çalışırdı. Beslenmemi annem hiç hazırlamadı. Tek başıma yaptım her şeyi ve başarılı da bir öğrenciydim.'

6.1.2. Babaya Dair Anılar

Anneye ilgili anlatımlar babayla ilgili anılarla kıyaslandığında, anneye öncelik verildiği görülmektedir. Babaya dair daha çeşitli ama kısıtlı düzeyde bilgiler aktarılmıştır. Bu yüzden, bunları gruplandırmak daha zor olmuştur. Bir vaka, Olgu 4, babaya yönelik soruyu reddetmiştir ve cevaplandırmamıştır. Anneye yönelik sorular çağrışım zincirleri bağlamında elde edilmiştir, fakat babaya yönelik bilgilere sorular ile ulaşılmıştır.

Anlatımlarda çoğunlukla babanın otoriter ve sert olmasının yanı sıra, sevgisini az gösteren biri olarak tarif edilmiştir. 2 vakada, Olgu 5 ve 11, babanın geç yaşta ölümüne değinilmiştir. 1 vakada, Olgu 13, babanın sert ve otoriter yönleriyle birlikte aşırı düzeyde cezalandırıcı olduğu ve çocuklarına şiddet uyguladığı iletilmiştir. 2 erkek vaka, Olgu 7 ve 8, erken yaşta ailenin durumundan dolayı çalışmak zorunda kaldıklarını ve babalarını suçladıklarını vurguladılar.

Oedipal üçgeni göz önünde bulundurduğumuzda, babanın anneden uzaklaştırıcı bir göreve sahiptir. Ancak bu vakalarda koruyucu görevinin yerine getirilemediğini, annenin eksikliklerine ek olarak babanın da yetersiz kaldığı aktarılmaktadır.

Olgu 6, 22 yaşında, Kadın

'Annemin ağzı vardı ama dili yoktu. Babam annemin ölümünden sonra yumuşadı. Önceden daha sertti. Annem öldükten sonra tek kaldım; babam üvey annemle vakit geçirirdi hep.'

Olgu 7, 37 yaşında, Erkek

'Babam sevgisini belli etmezdi, klasik türk babası işte.'

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

'Küçük yaşta ilkokulda çalışmaya başladım. Fakirlik, yoksulluk çektim. Babam iyidi fakat beni çocukluğumda çalıştırdığı için ona kızgıyım.'

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

'Babam sertti. Liseden sonra ancak kabullenebildim onu. Şu an aramız iyi.'

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

'4 yıl önce vefat etti. Sert ve sevgisini göstermeyen biriydi.'

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

'Küçükken büyük kardeşimle babamdan çok korkardık. Ondan dayak yememek için, sürekli onun gözlerine bakardık. Kardeşime üzülüyorum, o babamdan çok dayak yemiştir.'

6.1.3. Rüya Görme Kapasitesi

4 vaka (Olgu 5, 7, 8, 12) ya rüya görmediklerini ya da gördükleri rüyayı hatırlamadıklarını vurguladılar. Bir vaka, rüyalarının yarısını hatırladığını aktardı. Rüyaların hatırlanmaması, düşlemsel fakirliğin bir işareti olmakla birlikte, Tematik Algı Testi'ndeki mekanik düşünce biçiminin bir göstergesi olabilmektedir. Rorschach Testi ve Tematik Algı Testi'nde olduğu gibi, vakaların bir kartı reddetmesi veya şok

tepkisiyle karşılık vermesi, altta yatan çatışmaların yoğunluğundan kaynaklanabilir. 2 vaka sevilen bir insanın hastalanması veya ölümü ile ilgili rüya anlattı. 2 vaka ise, yaşayan fakat kaybedilmekten korkulan insanların rüyalarını gördüklerini ifade etti. Bu rüyalar, kişilerin hayatında kaybın önemli bir yer teşkil ettiğini göstermektedir. Kaybın travmatik düzeyde olduğunu ve kişi tarafından çözümlenmemiş olduğunun da göstergesidir. Başka bir vaka, karlar altında kalmış bir evin rüyasını anlatmıştır. Burada, duyumsal özelliklerin altının çizilmesi, erken dönemde duygu regülasyonu ile sıkıntıların varlığına işaret etmektedir.

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

'Babaannem vefat ettikten sonra, onu çok özlemiştim. Rüyada görmek istemişim ve o gece rüyamda ona sarıldığımı, mutlu olduğumu gördüm.'

Olgu 6, 22 yaşında, Kadın

'Karlar içindeydim, etrafımı bembeyaz karlar sarmıştı.'

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

'Babam, eşi ve ben yolda arabadaydık. Onlar öndeydi. Ben arka koltuktaydım. Birden arabanın uçurumdan düştüğünü gördüm ve uyandım.'

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

'Dün gece rüyamda ablamın mide kanseri olduğunu ve çok üzüldüğümü gördüm.'

Olgu 13, 40 yaşımda, Kadın

'Rüyalarım hep yarıda kesilir. Tepede yeşillikte görürüm kendimi, kalanını da hatırlamam.'

6.2. Rorschach Test Bulguları

Rorschach Testi'nin verileri farklı şekillerde yorumlanabilmektedir. Kodlama kategorilerine yönelik istatistiksel değerlendirmenin yanı sıra, kartların gizil anlamları ve söylem analizleri sonucunda yorumlama yapılabilir. Bu tez çalışması Rorschach Testi içerik analizinde Fransız Okulunu temel almış olup, söylemlere öncelik sunmuştur.

6.2.1. Deri-Benlik Yapılanmaları ve Annesel İşlevler

6.2.1.1. Deri-Benlik

Katılımcıların benlik ve deribenlik yapılanmalarını incelemek amaçlı gölgeleme yanıtlarının (E) tümü ele alınmıştır. Estompge yanıtlarının (E) incelenmesine gelindiğinde, öncelikle, Klopfer tarafından gölgeleme yanıtlarının üçe ayrıştırıldığına değinmek gerekir. Bunlar, yüzey veya doku yanıtları, derinlik veya üçboyutluluk katan yanıtlar ve iki boyutlu bir yüzeyde üçboyutlu bir maddenin verildiği yanıtlardan oluşmaktadır (Anzieu & Chabert, 2011). Katılımcılar arasında çoğunlukla 'kürk', 'post' veya 'tüy' yanıtları erken dönem dokunsal ihtiyaçların eksikliğine gönderme yapmaktadır. Başka bir deyişle, çocuksu fiziksel ve duygusal ihtiyaçları vurgulamaktadır. Aynı zamanda, gölgeleme yanıtlarının ağırlıklı olarak IV. ve VI. Kartlarda, otorite ve gücü simgeleyen kartlarda, verildiğini göz önünde bulundurduğumuzda 'tüy' veya 'kürk' gibi yanıtların ikincil bir deri olarak ek bir narsisistik sarmalanma ihtiyacından ortaya çıktığını öne sürebiliriz. Fakat bazı yorumlayıcıların estompge yanıtlarını kaygının bir ifadesi olarak görmektedir. Asıl derinin koruma işlevine dair bir kırılganlığın olduğu ikinci geçerli bir yorumdur (Anzieu & Chabert, 2011). 'Kanadı yırtılmış' ve 'Tüyleri yolunmuş' gibi yanıtlar derinin yetersizliklerinin altını çizmektedir.

Böylece deri-benlik yapılanmasına yönelik kaygıların ve kırılganlıkların varlığı vurgulanmıştır. Anzieu (2016) deriyi yaşamın ilk yıllarında anne tarafından duygusal ve duygusal iletilerin gerçekleştiği organ olarak tarif etmektedir. Deri-benlik yapılanmasındaki kırılganlıklar annelik işlevleriyle birebir ilişkilendirilmektedir.

Gölgeleme Yanıt Örnekleri:

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

IV. Kart

'V Yarasa görüyorum şimdi. Kanadı yırtılmış. Kelebek de olabilir.'
'Çimlerde yattığım zamanlar bulutlardan şekiller çıkarmaya çalışıyorum. Aynı öyle. Ejderha görüyorum.'

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

VI. Kart

'Şunları tüylü bir şeye benzettim. Kuşun şeylerine benzettim. İstedğim her şeye benzetebilir miyim?'

VII. Kart

'Uzarlarda bir şato var. Çok uzarlarda. Şu bir şeye benziyor ama anlamdıramadım.'

Olgu 7, 37 yaşında, Erkek

IV. Kart

'Sanki arkadan çekilmiş tavşan resmi gibi, ayakları, kafası düşündürttü.'

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

IV. Kart

'Bu herhangi bir hayvan postuna da benziyor. Kaplan veya ayı.'

Olgu 9, 54 yaşında, Kadın

VI. Kart

'Derisi güzel, kürklü bir mont olsun kocaman.'
'-V deri postuna da benziyor açtığınız zaman.'

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

X. Kart

'Tüyleri yolunmuş ördek gibi.'

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

IV. Kart

'Hani hayvanların postunu asarsınız ya. Ama pek güzel değil, tüylü. Tenime değen şeylerden hoşlanmam. İri bir hayvan. Yaşasaydı, sevmezdim herhalde.'

Anket: *'-Hayvan postu, başka bir şey gelmiyor aklıma ama sevimsiz.'*

VIII. Kart

'Sanki rengarenk bir orman. Burası ormanın derinliği. Bunlar da hayvanlar. Çok sevimliler. Ormanın derinliğinde bütünleşmişler. İnsan eli değmemiş gibi. Hayvan var ürkütücü ama onlardan zarar gelmeyecek. Ben normalde hayvan sevmem kürkten tüyden dolayı.'

Annesel İşlevler

Anzieu'nun kuramında önemli bir yer teşkil eden deri-benliğin işlevleri bağlamında, annenin tutma ve içirme işlevlerine gönderme yapılmaktadır. Birinci hipotez annenin bu işlevlerinde yetersizliklerin olduğu varsayımından yola çıkarak,

Rorschach Testi'nde anneyle olan ilişkiyi yansıtan kartlar ve yanıtlar incelenmiştir (I., VII. ve IX. Kartlar). Genel olarak, katılımcıların anneyle olan ilişkilerinde uyumsuzluklarla birlikte, tartışmaların ve öfke dolu anların anlatıldığı görülmektedir. Bu olumsuz ve sorunlu anlatılan ilişkinin yanı sıra, annenin yetersizliklerinin dört farklı şekilde anlatıldığı tespit edilmiştir: persekütif ve kötü nesne olan anne, narsisistik uzantı olarak anne, çatışmanın işlenememesinden dolayı bedensel kaygılarla yanıt verilmesi ve annenin yokluğuna yönelik yanıtlar. Verilen yanıtlar annenin işlevlerinde yetersizliklerin olduğunu vurgulamaktadır. Bu yetersizlikler doku yanıtlarıyla birlikte ele alındığında, bebeğin deri benliğinin yeterince gelişmemiş olduğu söylenebilir. Böylece, araştırmanın birinci hipotezi doğrulanmıştır.

- Anneyle olan ilişkinin tartışmalar ve kızgınlık temaları etrafında anlatılması.
Yanıt örnekleri:

Olgu 5, 44 yaşında, Kadın

VII. Kart

'Burada bir kızgınlık. Birbirine sinirlerini haykıran iki kişi (bekleme). Birbirleriyle tartışam iki kişi görüyorum.'

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

I. Kart

'Karşı karşıya gelen insanlar. Kavga, gürültü, telaş. Birbirlerinin yansıması gibi. Evet, sanki şiddet var.'

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

IX. Kart

‘Bunu hiç bir şeye benzetemedim. Sanki aydınlatmaya çalışan sıska incecik bir mum var ve yapıyor. Ve göğüs var burada. Anne göğüsü. Umarım mum aydınlatır.’

- Annenin, persekütif ve kötü nesne olarak tarif edilmesi. Yanıt örnekleri:

Olgu 3, 39 yaşında, Kadın

I. Kart

‘Kelebek gibi. Kelebek yani. Kıskaçları da varmış. Şu açıklıklar (dbl) da var ama neye benzediğini bilmiyorum.’

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

I. Kart

‘Demin baktığımda, şuralarda iki kuş gördüm. Ağaca konmuşlar sanki. Sanki elektrik direğine konmuşlar. Sanki konuşuyorlar.’

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

I. Kart

‘Kanatlı kuş. Kuşa benziyor ama acayip bir kuş. Aslında kelebeğe de benziyor.’ Anket: ‘Yok kuşa benziyor sadece. Kurda da benziyor sanki. Gözleri de varmış. Maskesi de varmış. Sanki bir aynada bir şeyin yansıması gibi duruyor değil mi?’

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

VII. Kart

‘V Resime tersten baktığımızda köpek yavrusuna benzeyen bir şey. Bir şeyi ısırtıp, ağzına alıyormuş gibi.’

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

VII. Kart

‘Böyle bir yaratık var gibi. Kocaman gülümsüyor gibi.’

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

IX. Kart

‘Sanki şurada fanus var. Etrafında alevler var gibi. Onun içine hiç bir şey giremiyor gibi.’

- Annenin bir yansıma, kendisinin bir uzantısı olarak anlatılması. Yanıt örnekleri:

Olgu 6, 22 yaşında, Kadın

VII. Kart

‘Sanki bir insan yüz yüze bakıyor gibi ya da sanki aynaya yansımasına gibi. Kanatları büyük bir kelebek olabilir (Bekleme).’

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

VII. Kart

‘Sanki ters bir yansıma gibi. Ortadan bölünmüş gibi. Bu bir hayvan değil. Bu bir bütünün ikiye ayrılıp, açılmış şekli gibi. Balıkta gibi. Onu kesersiniz göz bir yanda kalır ya. Bir şeyin ayrılıp ikiye bölünmesi gibi ama bunlar aslında bir bütün.’

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

IX. Kart ŞOK

‘Şimdi zurnanın zırt dediği yere geldik, hiçbir şey göremiyorum ama güzel bir renk uyumu olmuş. Yine bir yansıma. Bütünün bölünmesi gibi. Acayip bir şey yapmışlar. V Tek taraflı baktığımızda sanki bir hayvan ağzını açmış

- Anneyle yaşananların zihinselleştirilememesi ve bedensel kaygılarla yanıt verilmesi. Yanıt örnekleri:

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

VII. Kart ŞOK

‘Mola vermeyeceğiz mi? Yine bel kemiği.’

Olgu 7, 37 yaşında, Erkek

IX. Kart ŞOK

‘Bu tamamen hiçbir şey çağrıştırmadı. Sanki insanın içi, şuralar kasık bölgesi. Şunlar omurilik. Kürek kemiklerin olduğu gibi resim.’

- Annenin yokluğuna dair yanıtlar. Yanıt örnekleri:

Olgu 3, 39 yaşında, Kadın

IX. Kart RET

‘Bu renklerin çağrışımı hiçbir şey çağdırtmadı.’

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

VII. Kart

‘Bu şeye benziyor. Sevimli hayalet Casper’ın arkadaşlarına benziyor gibi.’

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

VII. Kart

‘V Böyle çevirdiğimde akrebe benziyor. İçi boş gibi, yanları dolu, yuvarlak.’

6.2.2. Beden Algısı

Araştırmanın ikinci hipotezi psikosomatik hastalarda bedensel kaygıların varlığını kapsamaktadır. İkinci hipotez doğrulanmıştır.

Katılımcıların sıklıkla içerik olarak anatomi yanıtları verdiği tespit edilmiştir. Anatomi yanıtları beden içine yönelik kaygıların varlığını vurgulamaktadır. Uygulamalar öncesinde anatomi yanıtlarının sıklığı tahmin edilmekteydi. Verilerin değerlendirme aşamasında, ek olarak kısmi parça yanıtlarının (Hd/ Ad) fazlalığı görüldü. Kısmi parça yanıtları, psikosomatik hastalarda, bedenin parçalar halinde algılanmasına işaret etmektedir. Ekzema hastalarında beden içine yönelik kaygılarla birlikte, bedensel bütünlüğün sağlanmamış olması bulgulara önemli bir yer teşkil etmektedir.

Anatomi Yanıt Örnekleri:

Olgu 1, 32 yaşında, Erkek

II. Kart

‘V İnsan, karın boşluğu, mesane gibi. Benzetemiyorum bir şeye.’

Olgu 1, 32 yaşında, Erkek

VIII.Kart

‘Alt kısımlar bir insanın ciğeri, dalağa gibi.’

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

II. Kart

‘Bel kemiği olabilir yine kırmızılar. Ya da kalp de olabilir.’

Olgu 3, 39 yaşında, Kadın

III. Kart

‘Sanki iki kişi varmış, birbirinin kafesinde ciğerleri varmış gibi.’ Anket: ‘Göğüs kafesinde ciğer çıkarıyorlar gibi.’

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

II. Kart

‘Şunları da insan böbreğine benzettim.’

Olgu 4, 49 yaşımda, Kadın

VIII. Kart

‘Şurayı da insan kaburgasına benzettim.’

Olgu 6, 22 yaşımda, Kadın

VIII. Kart

‘Renkli cıvı cıvı. Sanki iskelet, kaburga gibi. Onun gibi görünüyor. Bir şeyin yırtılıp ikiye bölünmesi gibi. Çarşaf gibi.’

Olgu 7, 37 yaşımda, Erkek

X. Kart

‘Burada da sanki akciğerlerdeki mikrop gibi. Ya da sigara içen birinin akciğerini gösteren bir resim gibi.’ Anket: *‘Yani sanki ciğeri çocuklara anlatırken, mikrop kapmış ciğer resmi gibi.’*

Olgu 9, 54 yaşımda, Kadın

X. Kart

‘Bunu ne yapalım hocam? İnsan vücut organı desem, neresi?’

Olgu 10, 25 yaşımda, Erkek

III. Kart

‘Şu mide. Midenin anatomisine benzettim.’

Olgu 12, 35 yaşında, Kadın

III. Kart

‘Bunu hiç bir şeye benzetemedim. Sadece şurası göğüs.’

Kısmi Beden Parça Yanıt Örnekleri:

Olgu 1, 32 yaşında, Erkek

V. Kart

‘Yani kafa kısmı, her şeye benziyor, insana da benziyor, geyiğe de. Ayakları kuzuya koyuna da benziyor. Kanat kısımları da kuzuya benziyor.’

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

I. Kart

‘Genelde, çok zorlarsam bir yüz, gözleri var.’

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

VIII. Kart

‘Kadın beli görüyorum ama boyundan sonrası yok.’

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

IX. Kart

‘Geyik boynuzları ama geyik göremiyorum.’

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

IX. Kart

‘Şunlar sanki bir şeyin arkasına gizlenen insan yüzleri gibi.’

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

IV. Kart

‘Derin baktığımızda sanki burada bir resim var. Sanki soyut resim gibi de duruyor. Gözleri, kaşları, burnu.’

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

V. Kart

‘Sanki şurada yengeç kısıkcı gibi. Genel olarak hayvandan gidiyorum.’

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

V. Kart

‘Şunlar şöyle kol.’

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

I. Kart

‘Şunlar eller.’

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

II. Kart

‘Sanki şurada iki ayak var.’ Anket: ‘Şuralar ayak basmış gibi duruyor.’

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

VII. Kart

‘Burada iki baş gözükiyor. Ağızları açık gibi. İnsan başı olabilir.’

Olgu 12, 35 yaşında, Kadın

IV. Kart

‘Hayvanın bacağı. Bir de kulaklarını gördüm.’

6.2.3. Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri

Üçüncü hipotez beden sınırlarının sağlam olmasına ve bir ‘zar’ görevi görmesine gönderme yapmaktadır. Bu hipotez kısmen doğrulanmıştır. Ekzema hastalığı bir deri hastalığı olduğundan ve beden içine nüfuz etmemiş olmasından dolayı, beden sınırlarının korunduğu düşüncesinden yola çıkıldı. Fisher ve Cleveland (1958) ‘Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri’ ölçeğini geliştirirken, psikosomatik hastaların beden sınırlarının korunduğuna dair varsayımda bulundular. Bedensel hastalık beden içine nüfuz etmediği sürece, sınırları korumak amaçlı geliştirilen bir araç olarak algılanmıştır.

Ulnik (2007) ise pathomimias ve deri hastalıklarında derinin koruma kalkını görevini kaybettiğini açıklamaktadır (s.47). İkinci hipotezin sonuçları incelendiğinde, beden içine yönelik kaygılar ayrı bir seçenek olarak beden sınırların geçirgen olduğunu düşündürmektedir.

Fisher ve Cleveland psikosomatik hastalarla yürüttükleri çalışmanın bulguları şu şekildeydi:

	Zar Değişkenleri	Nüfuz Etme Değişkenleri
Median	4	2

Bu çalışmada ekzema hastalarının bulguları şu şekildeydi:

	Zar Değişkenleri	Nüfuz Etme Değişkenleri
Median	3	3

Üçüncü hipotezin sonuçları deri-benlik hipotezindeki sonuçlarla örtüşmektedir. Birinci hipotez deri-benlik yapılanmasında çatlakların olduğunu doğrulamaktadır. Zar ve nüfuz etme değişkenleri altölçeğinde çıkan sonuçlar da bunu onaylamaktadır. Benlikte ciddi bir dağılma veya bozulma söz konusu değil. Deri-benliğin ve bedenin sınırlarının olduğunu fakat sağlam ve kapsayıcı olmadıkları görülmektedir. Sınırlar geçirgen ve zaman zaman nüfuz etmeye yatkındır. Bedenin zar olarak kapsayan tarafları nüfuz edici dinamikler tarafından saldırıya uğrayabilmektedir.

Zar Değişkeni Örnek Yanıtlar:

Olgu 1, 32 yaşında, Erkek

VIII. Kart

‘Sağda solda iki tane kertenkele duvara çıkıyor gibi.’

Olgu 1, 32 yaşında, Erkek

VIII. Kart

‘Ortada yine sanki sonsuz yol var gibi.’

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

IV. Kart

' > Penguen görüyorum. '

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

V. Kart

'Timsah görüyorum. '

Olgu 3, 39 yaşında, Kadın

III. Kart

'Sanki iki kişi varmış, birbirinin kafesinde ciğerleri varmış gibi.' Anket: 'Göğüs kafesinde ciğer çıkarıyorlar gibi.'

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

V. Kart

'V Şu kısım da sanki tankların şeyi olur ya (Koluyla gösteriyor). '

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

IX. Kart

'Şunlar sanki bir şeyin arkasına gizlenen insan yüzleri gibi.'

Olgu 7, 37 yaşımda, Erkek

VIII. Kart

‘Bunların hepsi hayvan gibi mi? Neydi şu renk değiştiren hayvan. İguana mı? Ya da ben mi tüm renkleri hayvana yorumluyorum? Sadece gördüğüm şu iki tane iguanaya benzeyen.’

Olgu 8, 44 yaşımda, Erkek

III. Kart

‘İnsana benziyor. Burada da karşılıklı oturmuş insana benziyor. Topuklu ayakkabı giyinmiş. Acaba bunlar ateşte ısınıyorlar mı?’

Olgu 8, 44 yaşımda, Erkek

V. Kart

‘Peki bu örneğin hindi veya tavuskuşu da olabilir. Onun yansıması çiftbaşlı gibi.’

Olgu 9, 54 yaşımda, Kadın

VI. Kart

‘Derisi güzel, kürklü bir mont olsun kocaman.’

Olgu 9, 54 yaşımda, Kadın

VIII. Kart

‘Bu ilk baktığıma benziyor. Renkli hali. şunlar iki tane aslan.’

Olgu 9, 54 yaşımda, Kadın

X. Kart

‘Siyah da eyfel kulesi olsun.’

Olgu 10, 25 yaşımda, Erkek

V. Kart

‘Şurada simetri var. Koza böceği gibi de aynı zamanda.’

Olgu 10, 25 yaşımda, Erkek

VI. Kart

‘İki tane tepede gizli saklı insan. Konuşan insan var gibi.’

Olgu 11, 22 yaşımda, Kadın

X. Kart

‘Şu küçükler de yavru aslanlar olur ya, çitalar, onlara benziyorlar.’

Olgu 12, 35 yaşımda, Kadın

I. Kart

‘Bir elbise, iki kolları açık görüyorum burada. Kemerli.’

Nüfuz Etme Değişkeni Örnek Yanıtlar:

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

III. Kart

‘Yumurtalık görüyorum.’

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

IV. Kart

‘V Yarasa görüyorum şimdi. Kanadı yırtılmış. Kelebek de olabilir.’

Olgu 3, 39 yaşında, Kadın

II. Kart

‘Kadın, rahim, iç organ çağrıştırıyor.’

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

VI. Kart ŞOK

‘Valla bu balığı ikiye açıyorsunuz ya, hamsi balığı gibi.’

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

IX. Kart

‘Sanki bu da deprem gibi. Toprağın altı kaynıyor, çıkacak gibi. Bunlar ve bunlar çok benziyor.’

Olgu 4, 49 yaşımda, Kadın

X. Kart

‘Şunları yere atmışsın, bir şey çatlamış gibi.’

Olgu 6, 22 yaşımda, Kadın

VIII. Kart

‘Renkli cıvı cıvı. Sanki iskelet, kaburga gibi. Onun gibi görünüyor. Bir şeyin yırtılıp ikiye bölünmesi gibi. Çarşaf gibi.’

Olgu 7, 37 yaşımda, Erkek

X. Kart

‘Burada da sanki akciğerlerdeki mikrop gibi. Ya da sigara içen birinin akciğerini gösteren bir resim gibi.’ Anket: *‘Yani sanki ciğeri çocuklara anlatırken, mikrop kapmış ciğer resmi gibi.’*

Olgu 7, 37 yaşımda, Erkek

IX. Kart ŞOK

‘Bu tamamen hiçbir şey çağrıştırmadı. Sanki insanın içi, şuralar kasık bölgesi. Şunlar omurilik. Kürek kemiklerinin olduğu resim.’

Olgu 8, 44 yaşımda, Erkek

VII. Kart

‘Sanki ters bir yansıma gibi. Ortadan bölünmüş gibi. Bu bir hayvan değil. Bu bir bütünün ikiye ayrılıp, açılmış şekli gibi. Balıkta gibi. Onu kesersiniz göz bir yanda kalır ya. Bir şeyin ayrılıp ikiye bölünmesi gibi ama bunlar aslında bir bütün.’

Olgu 8, 44 yaşımda, Erkek

VII. Kart

‘V Resime tersten baktığımızda köpek yavrusuna benzeyen bir şey. Bir şeyi ısırıp, ağızına alıyormuş gibi.’

Olgu 9, 54 yaşımda, Kadın

VIII. Kart

‘Şöyle de sanki kadın organına benziyor.’

Olgu 10, 25 yaşımda, Erkek

X. Kart

‘İki tane solmuş ciğer.’

Olgu 10, 25 yaşımda, Erkek

X. Kart

‘Tüyleri yolunmuş ördek gibi.’

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

VII. Kart

‘Burada iki baş gözükiyor. Ağızları açık gibi. İnsan başı olabilir.’

Zar ve Nüfuz Etme Değişkeni olarak Kodlanan Yanıtlar:

Olgu 1, 32 yaşında, Erkek

VI. Kart

‘Uzun bir yol var. Ortasında siyah duman.’

Olgu 1, 32 yaşında, Erkek

IX. Kart

‘Burada da yine aynı şekilde bir yol var. Yolun sağında solunda kapıları var.’

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

VII. Kart

‘Şurası da boğaz gibi düşündüm. Hepsinde var gibi. Birbirini bağlayan bir şey gibi. Boğaz değil de (gösteriyor) geçiş olarak.’

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

VII. Kart

‘Şurada sanki fermuar var. Ona kilit bağlanmış, açılmasını önüyor gibi.’

Olgu 13, 40 yaşımda, Kadın

III. Kart

'Bu anne rahmi. Burada iki çocuk var ve ikisi de ben orada kalacam diyor. Benim yaşamaya hakkım var diyor. Paylaşamıyorlar anne rahmini.'

6.3. Tematik Algı Testi Bulguları

Rorschach Testi'nde olduğu gibi, Tematik Algı Testi'nde de açık ve gizil içerikler bulunmaktadır. Yorumlamalar kartın içeriğine göre yapılabilir veya kodlamalar esas alınabilir. 4 tane ana kodlama sınıfı (A,B,C ve E) bulunmaktadır. Bunların altında kodlama serileri vardır. Örneğin, erken dönem ilişkileri kartların içeriklerini ele alınarak yorumlanmışken, psikosomatik işleyişte CF serisinin kodlaması incelenmiştir.

6.3.1. Psikosomatik İşleyiş

Öncelikle, ekzema hastalarında Marty ve de M'Uzan'ın kavramsal olarak geliştirdikleri psikosomatik ruhsal işleyişin olduğu somut bir biçimde Tematik Algı Testi tarafından doğrulanmıştır. Özellikle bu hastalarda C serisinin, çatışmadan kaçınma serisinin, sıklıkla verildiği görülmüştür. Tematik Algı Testi bulguları bağlamında C serisi yakından incelenecektir.

Psikosomatik işleyişin ana özelliklerinden bir tanesi dış dünyaya yatırım olarak nitelendirilmektedir. Ekzema hastalarında dış dünyaya aşırı yatırım olarak kendini gösteren CF-1 ve CF-2 serilerinin sıklığı dikkat çekmektedir. Hikayelerde verilen CF-1 yanıtları kişilerin günlük hayatları bağlamında yapılan mekanik işlerin önemini aktarmaktadır. Ruhsal dünyaya yatırımdan ziyade, kişinin gün içinde gerçekleştirdiği eylemler işlevsellik açısından önem kazanmaktadır. Ruhsal çatışmalarla ve duygusal dünyayla kısıtlı düzeyde ilgilenilmektedir. Duyguları içsel dinamiklere bağlamaksızın, hayat koşulları ile ilişkilendirilmektedir. Bu duyguların kaynağının ruhsal dünyada bulunma ihtimali göz önünde bulundurulmamaktadır. CF-2 yanıtları duygulanımların dış koşullara bağlandığı gerçekliğini aktarmaktadır.

Dış dünyaya aşırı yatırım (CF-1 ve CF-2)

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

13MF) Burada eşi çalışmayan bir adam var A1-1. *Sabah kalkmış erkenden işe gidecek CF-1. Yorulmuş B1-3. Eşi onun kadar mutlu değil E4-1, A2-3. Bu da onun canını sıkıyor B1-3. Günümüzde sabah kalkan memur tipi CF-1, CI-2.*

Olgu 3, 39 yaşında, Kadın

2) *Yani normal bir ailenin okumaya giden kızı A2-2, CI-2. Anne, baba. (S?) Okuyup, daha iyi bir şey olup ailesini kurtarmak olabilir. CF-1, CN-2(+)*

11) *Şelale, ağaçlar felan CF-1. Yani öyle. Orman resmi CN-3.*

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

2) Bu resimde tarlada çalışan biri mi var? CM-1 Sanki tarlada çalışan biri var. CI-2 Yanındaki atı görünce, tarlayı sürecektim sandım. A3-1 Yanındaki kadın yardım edecek sandım. A3-4, CL-1 Bu da öğretmen olabilir, okula gidecek. A2-2 Ağacın yanındaki hamile ve yorgun. B2-3, B1-3 Bu üç kişi birbirleriyle bağlantılı ama bir yandan da bağlantı yok. CL-4 Kadın yardım etmek istiyor. CM-1 *Bu okuyan kız onlara bir şey danışıyor da olabilir. A3-1, CF-1, CI-2*

11) Bu ne acaba? CM-1 İlk baktığımda, bana neyi hatırlattı onu anlatacam. *Şurası şelale, şurası taşlık, şurası orman ama şu ne acaba. CF-1, CM-1 Bunu da neye benzettiğimi bilemedim. CI-1 Uzaktan hayvana benzettim gibi. CL-1*

13B) Bu çocuk yalnız bir çocuk galiba. CN-2 (-) Anneyi ya da babayı bekliyor olabilir. A1-1 Veya bir şeyin hayalini de kuruyor olabilir. Daha güzel bir hayatın. A2-1 Veya arkadaşlarını da izliyor olabilir. B1-2, A3-1 *Veya bir olayı seyrediyor de olabilir. A3-1, CF-1*

13MF) Burada adam ve kadın ne alakası var anlayamadım. A2-3 Kadın ölmüş mü, uyuyor mu, anlayamadım. E2-3 Sanki adam bu görüntüyü görmek istemiyor gibi geldi. A2-3 Sonu? *Bu adamın kim olduğuna bağlı. CF-2 Kocasını mı yabancı birisi mi. CI-2, CL-4, CM-1*

Olgu 5, 44 yaşında, Kadın

2) Köyde yaşayan bir öğrenci. A1-1 Biraz zorlukları var galiba. *Yaşam şartları zor olan bir aile. Genç kız okula gidiyor, anne hamile, baba çiftçi. A2-2, B3-2, B2-4, CF-*

1 Mutlu bir aile. Yaşam şartları zor olsa da, B2-1 mutlu bir aile. A3-1, CF-2 Annenin yeni bir bebeği olacak.

5) Ev Hanımı. Burası bir mutfak. Oturma odasına da benziyor. Kapısını açmış A1-1. Birini arar gibi eşini ya da çocuklarını. A3-1 (S?) *Sonu çocuğuna ya da eşine seslenip yanına gelmesini istiyor. CF-1, B1-1*

Olgu 6, 22 yaşında, Kadın

2) Okula giden bir kız. Annesi, tarlada bahçede çalışıyor. B2-4 Babası da olabilir. *Normal sıradan bir gün. CF-1 Anne hamile, dinleniyor B3-2. Baba çalışıyor. A3-4 Kız okula gidiyor. A3-1 (Sonu?) Mutlu, güzel. B1-3*

12BG) Ağaç. Yanında tekne mi oluyor, sandal. A3-2, CL-2 Deniz. Güzel bir yer. CL-1 Piknik yapılabilecek bir yer. (Sonu?) *Aileyle güzel piknik yapıp eve dönülebilir. B1-2, CF-1*

13MF) *Adam, kadın. Kadın yatıyor. CF-1 Adam uykudan uyanmış gibi. CF-2, CL-2, CI-1*

Olgu 7, 37 yaşında, Erkek

2) Burada da köyde yaşayan bir kız çocuğu. Arkada köy hayatının zorluğu. CN-4, CI-2 Elinde kitapları, okumak isteyen bir kız çocuğu. A3-1, A2-2 Bunlar da büyük ihtimal annesi ve babası. Bunlar da büyük ihtimal annesi ve babası. A3-1 Sonu? *Bence anane ve baba için okuyup, onlara iyi evlat olması için okuyacak gibi. CF-1, CN-2 (+)*

5) Çocuklarını kontrol eden bir anne gibi. Burasını çalışma odası olarak düşünelim. A1-1 Başka bir şekilde değerlendirirsek, başkalarını gözeten bir hizmetçi biri gibi. A3-1, CN-2(-) Sonu? Anne açısından bakacak olursak, eğer çocuklarına bakan anneyse, mutlu olacak. *Ama her şekilde gördüğüne bağlı. CI-2, CF-2*

13B) Burada da üzgün bir çocuk var B1-3. Bekleyen, yokluk içinde. CN-2- Birisinin yolunu gözleyen biri. CI-2 *Sonunda da annesi ve babası gelecek ve ona bir şey getirecek. B1-2, CI-2, CF-1*

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

10) Bu resim, birbirini seven iki insanın. Aşk ve birbirine sıkı sıkı tutunmayı gösteriyor B3-2, CM-1, CN-5. Ama burada şöyle bir şey var, bu insanlar sabah kalkıp birden sarılmazlar. *Ya birbirlerine kavuşmuşlar ya da biri yolculuğa çıkıyor A3-1, CF-2.* Artık tamamen mi ayrılıyorlar ya da geçici mi belli değil CI-2. Ama hangi taraf ağır basıyor dersanız, bu bir veda portresi, kavuşma değil yani CL-1, CN-3, CL-4. 12BG) Bir ilkbahar portresi CN-3. *Muhtemelen erik veya kayısı çiçek açmış CF-1, CN-4.* Böyle bir dere. İç açıcı bir ortam. Ağaçlar çiçek açıyor. Yenilenme zamanı gibi. CN-2(+), CL-1, E1-1 Sonu? İlkbahardan sonra yaz, yani sonu güzel. Kış atlatılmış. Ağaçlar yenileniyor B2-1.

Olgu 9, 54 yaşında, Kadın

13MF) Burda olmuş? Kadını mı vurmuş? E2-3, CM-1 Yok, elinde bir şey yok. Utanıyor mu? CM-1 *Yaptığı bir şeyden dolayı mı? CF-2* Çirkin bir şey yapmış da utanmış gibi duruyor. CL-2, B1-3, A3-1, CI-2 Acaba öldürmüş mü onu? CM-1

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

6BM) Bir anne oğul gibi ama sert bir anne, kaynana gibi CN-2-. Oğlu bir şey yapmış, giyiminden dolayı ama kadın sanki başarılı oğlunu azarlar bir anne gibi E4-1, CL-2, CI-2, B1-1. Ya da şurada bir insan daha var. Bu hizmetçi, şöför B1-2. Onları azarlıyor gibi. Adam suçunu biliyor gibi, kafasını öne eğmiş CL-2. Şapkasını çıkarmış saygı duyuyor A1-2. Şurada bir kişi daha varsa, adam suçunu kabul edecek, kadın etmeyecek B1-1, B2-3, CL-4. *Adam annesine baş kaldırmayacak, eğer anne oğul ise A2-3, CF-2.*

13MF)Yeni birlikte olmuş bir çift ama sanki sevgili değiller gibi A2-3, B3-2. Kaçma peşinde gibi. Adam tuhaf gibi. Gidiyor gibi. B2-4, A3-1 *Sanki karı kocalar, o işe giderken uyku sersemi, kadın yatıyor B3-2, CF-1, A3-4.*

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

2) Burada bir kız kitapları kucağında A1-1. Galiba okumak istiyor. A2-2 Arkasında yaşadığı hayat yoksa yaşadıkları mı. CN-3 Böyle çaresiz gibi bir hali var ama umudu

da var. B1-3 Burada galiba annesi babası ya da imkanları, yaşadığı hayat. Tarla burada var. A2-1 *Bu adam bir şey ekiyor sanki atıyla beraber.* B2-4, E4-1, CF-1 Bu annesi ya da bu da babası. A3-1 Okumak istiyor, ama imkanları el vermiyor aileden dolayı belki. B2-3 S? Bu hikayenin sonu öbürü gibi, beklentisi var ama umutsuzluğu da var gibi B2-3. Üzgün duruyor, ama elinde kitapları var galiba. CL-2, B1-3 Okumak istiyor. A3-1 Çok düşünceli B2-2. Yine okumayı seçecek galiba. A3-1

13MF) *Burada da yine bay bayan var.* CF-1 Galiba bu bayan burada ölmüş ya da öldürülmüş. E2-3 Adam ellerini gözünü tutuyor koluna. CL-2 Ya öldürmüş ya da ölmüş, üzgün neyse. B1-3 Gözlerini kapatıyor. CL-2 Sanki böyle öldürmüş gibi duruyor A3-1, E2-2 . S? Adamda pişmanlık var, yani kadın ölmüş gibi duruyor. A3-1, E4-1 Sonu pişmanlıktır yani. B1-3

19) Burada da şurası ev gibi gözüküyor, pencereli, bacalı. Şuralar sanki suya benziyor gibi. Suyun ortasında kalmış ev mi, heyelan gibi. E4-1 Böyle kalmış sanki. Her şey karışmış birbirine gibi. *Burada ev var.* CF-1 Çaresiz bir durum. B1-3

Olgu 12, 35 yaşında, Kadın

2) *Burada bayan birini bekliyor veya birinden haber bekliyor.* A3-1, CF-2 *Burada köy. Tarla ekiyorlar* CF-1. B2-4 S? Bence beklediği kişinin haberini alacak kadın. E1-1, B2-1, CL-1

13B) Çocuk birinin yolunu gözlüyor. *Oturmuş bekliyor. Bu çocuğun beklediği kişi gelecek ve mutlu bir son olacak.* B2-4, CF-2, CI-2

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

1) Bu benim demeyeceğim, bizim diyeceğim A3-2, CL-1. Bu, bizim abimle çocukluğumuz, CN-1. Bir şeye dokunmak isterdik ama babamın gözüne bakardık. B2-1 En çok da abim. Sanki göstermelik verilirdi bize. Ben bunu bilmiyorum öğrenemem değil, dokunamam gibi. A2-3 Dokunmak için bile bir talimat bekliyor. (S?) Belki üstesinden gelir. A3-1 *Zincirlerini kırarsa.* CF-2 Biz de zamanında keşke öyle deseydik. E2-1, CL-1

10) *Kaç yaşına gelirsek gelelim. Ebeynlerimizin çocuklarıyız* CL-1, CF-1. *Eğer bize bir şey olmuyorsa ya da çok güçlü bir duruşumuz varsa, onların sayesinde.* CM-1, CF-

2 Eğer bir insan hiçbir şeyden korkmuyorsa, her zaman ona sarılacak annesi vardır.
CM-1, CF-2

İçsel dinamiklerin verilmemesi (CI-2 ve CN-3)

Ekzema hastalarında dışsal gerçekliğe yatırımın aşırı düzeyde olduğu sunulmuştur. Bunun yanı sıra ruhsal dünyaya kısıtlı derecede yatırımın olduğu görülmektedir. Her ne kadar duyguların bazı durumlarda verildiği ve günlük koşullarla ilişkilendirildikleri tespit edilmiş olsa da, çatışmaların ve duyguların verilmemesi veya dondurulması bulgulara yer almaktadır. CI-2 yanıtları sıklıkla verilmiştir. Bu yanıtlar olayların çatışma boyutundan uzak anlatıldıklarını ifade etmektedir. Çatışma içeren durumlarda, anlatımlarda bazı bilgiler verilmeyip çatışmadan kaçınılmıştır. Olayların içsel çatışmalar verilmeden anlatılmasıyla birlikte CN-3 yanıtlarının yansıttığı tablolaştırma eğilimi, ruhsal dünyada hareketlerin dondurulduğunu göstermektedir. Anlatımlarda duyguların temsillere veya olaylara bağlanması gerekirdi. Bu durumlarda, ruhsal dünya ile bağlantı kurmaktansa duygular veya duruşlar dondurulmuştur.

CI-2: Çatışmanın verilmemiş olması

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

6BM) Burada üçüncü bir kişi görüyorum resimde olmayan B1-2. Kişi kimse, resimde iki kişiden herhangi biri üzerinde yargısı var. Yavaş gitmem gerekiyorsa söyleyin CM-1. *Yargı verilmiş biri üzerinde CI-2.* Belki kadın üzerine verildi, diğeri üzülüyor A3-1, B1-3. Negatif bir yargı var. Ceza şeklinde olabilir B2-1.

10) Şeyi belirleyemedim. Erkek mi kadın mı E1-3. Ama yaşlı o belli. CN-2(-) Yaşlı evet ama genç birine şefkat gösteriyor CL-4, A3-1. Belki baba oğul. *Belki yıllardır görüşmemişlerdir. A3-1 Baba şefkatle yaklaşıyor olabilir. B2-1, CI-2.*

13MF) Burada eşi çalışmayan bir adam var A1-1. Sabah kalkmış erkenden işe gidecek CF-1. Yorulmuş B1-3. Eşi onun kadar mutlu değil E4-1, A2-3. Bu da onun canını sıkıyor B1-3. *Günümüzde sabah kalkan memur tipi CF-1, CI-2.*

Olgu 3, 39 yaşında, Kadın

2) *Yani normal bir ailenin okumaya giden kızı. A2-2, CI-2 Anne, baba. (S?) Okuyup, daha iyi bir şey olup ailesini kurtarmak olabilir. CF-1, CN-2(+)*

7GF) Bebeği ile oynayan kız. A1-1 Annesi ama kitap okuyor. Kız da hayaller kuruyor annesinin okuduğu kitapla ilgili. A2-1 (S?) *Annesi kitabı bitirmiştir, kız da hayallerinden bahsetmiştir. CI-2*

13MF) Cinayet işlemiş bir adam gibi duruyor. E2-2, E2-3 *Sonu pişman olup teslim olmuştur herhalde. B1-3, CI-2*

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

2) Bu resimde tarlada çalışan biri mi var? CM-1 *Sanki tarlada çalışan biri var. CI-2 Yanındaki atı görünce, tarlayı sürecektim sandım. A3-1 Yanındaki kadın yardım edecek sandım. A3-4, CL-1 Bu da öğretmen olabilir, okula gidecek. A2-2 Ağacın yanındaki hamile ve yorgun. B2-3, B1-3 Bu üç kişi birbirleriyle bağlantılı ama bir yandan da bağlantı yok. CL-4 Kadın yardım etmek istiyor. CM-1 Bu okuyan kız onlara bir şey danışıyor da olabilir. A3-1, CF-1, CI-2*

7GF) Burada bir kız çocuğu sanki oyuncak bebek almış, annesi veya bakıcısı da kitap okuyor gibi. A1-1 Kız çocuğu da pek ilgilenmiyor pek. A2-3 Bebekle de ilgilenmiyor pek. A2-3 Elinde kitap var ona bakıyor da olabilir. A3-1, CL-2 *İkinci ihtimal, bir şey oldu bir anda. B2-1, CI-2 İkisi de oraya baktı o an. CL-5 Sonu? Eğer bir şeye bakıyorlarda kalkıp gidip bakabilirler, ama eğer bakmıyorlarsa hayallere dalıp giderler. B2-3 Çocuğunu sevgidolu tutmuyor ama. A2-3, CF-1*

13MF) Burada adam ve kadın ne alakası var anlayamadım. A2-3 Kadın ölmüş mü, uyuyor mu, anlayamadım. E2-3 Sanki adam bu görüntüyü görmek istemiyor gibi geldi. A2-3 Sonu? Bu adamın kim olduğuna bağlı. CF-2 *Kocasını mı yabancı birisi mi. CI-2, CL-4, CM-1*

Olgu 5, 44 yaşında, Kadın

13B) Yoksul fakir bir ailenin çocuğu CN-2(-). Ahşap evde çok fakir. Ayaklarında çorap, ayakkabı dahi yok CN-2(-). Ailesini bekleyen bir çocuk. Ailesi dönecek mutlaka B1-2. *Evde bırakılmış çocuk. CN-2-, CI-2*

19) Sanki bir çizgi filmi andırıyor. A2-2 Bir denizin ortasında kalmış bir eve benzetiyorum E4-1. Bir fırtına, sel. *Hikayeye şöyle bakınca kötü bitiyor. CI-2*

Olgu 7, 37 yaşında, Erkek

2) *Burada da köyde yaşayan bir kız çocuğu. Arkada köy hayatının zorluğu. CN-4, CI-2* Elinde kitapları, okumak isteyen bir kız çocuğu. A3-1, A2-2 Bunlar da büyük ihtimal annesi ve babası. Bunlar da büyük ihtimal annesi ve babası. A3-1 Sonu? Bence anneanne ve baba için okuyup, onlara iyi evlat olmak için okuyacak gibi. CF-1, CN-2 (+)

5) Çocuklarını kontrol eden bir anne gibi. Burasını çalışma odası olarak düşünelim. A1-1 Başka bir şekilde değerlendirecek, başkalarını gözetken bir hizmetçi biri gibi. A3-1, CN-2(-) Sonu? *Anne açısından bakacak olursak, eğer çocuklarına bakan anneyse, mutlu olacak. Ama her şekilde gördüğüne bağlı. CI-2, CF-2*

6BM) Burada da anne ve oğul birbirleriyle konuşuyorlar gibi. B1-1 Sanki oğul annesinde bir şey izliyormuş gibi. Biraz mahcup. A3-4, B1-3 *Annesi de o istediği şeyi arkasına dönerek izin vermediğini anlatmak istiyor CL-2, B2-4, CI-2.* Sonunda da bence annesinin dediği olacak. İzin vermeyecek yani çocuğa. A3-1

13B) Burada da üzgün bir çocuk var B1-3. Bekleyen, yokluk içinde. CN-2(-) *Birisinin yolunu gözleyen biri. CI-2 Sonunda da annesi ve babası gelecek ve ona bir şey getirecek. B1-2, CI-2, CF-1*

13MF) *Burada da yine erkek ve kadın sanki suçluluk duyuyorlarmış gibi. CN-5, B1-3, CI-2* Erkek, üzgün olan. B1-3 Sonunda pişmanlık var erkekte yani. B1-3

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

1) Keman çalmak isteyen bir çocuk A1-1. Kemanı eline almış CL-2. Çalamıyor ama. A2-3 Ellerinin arasına almış nasıl çalsam diyor A3-1, CL-2, A2-1. Ya birisi zorla öğretmek istiyor ya da çalmak istiyor B1-2, B2-3. Çalamıyor ama A3-1. Sonu? *Allah bilir CI-2.* Tahmin edemiyorum A2-3 CL-1. *Şunu bilseydim, eğer çocuk kendi isteğiyle mi çalıyor CI-2.* Eğer mahalle baskısıysa, çalamaz. CF-2, B2-1

2) 1940'lı yıllardan bir aile portresi gibi A1-2, CN-3. Bunlar eğer bir aileyse, kadın, baba ve öğrenci A1-1. Çocuk olarak olaya bakarsak, bir çocuk daha gelecek gibi B1-2, E4-1, B3-2 Kadın hamile gibi. Burada deniz sahil de var. Bu kız okumak istiyor. Ders kitabı mı roman mı? A3-1, CM-1 Öğrenci gibi kıyafetine bakarsak CL-2. Ama kız mutsuz ya B1-3. Bakışları mutsuz ve kaygılı gibi CL-2. Eğer bunlar aile değilse, öğrenci kızın bu adamla ilişkisi olabilir mi? CM-1 Adam yaşlı mı genç mi bilmiyorum A3-1, A2-3. Bu evlerin şekline baktığımızda muhtemelen yabancı CL-2. *Bu yüzden sonucuyla ilgili çok sorun çıkabilir. CI-2* Kız bir de aşık gibi B1-3. Çünkü hüznü bakıyor gibi, mutlu değil CL-2, A2-3.

5) Valla bu bir portre gibi CN-3. Ressam çalışması gibi. 'Kapıdan bakan kadın' adı olabilir A1-4. Resmin adı. Modern bir kadın evin içinde portresinin çizilmesini istemiş CN-3, CL-1. Muhtemelen varlıklı bir ailedir. CN-2(+)

6BM) Burada sanki anne ve oğul A1-1. Yani, anne ve oğul A3-1. *Ama burada sıkıntılı bir durum var CI-2.* Anne şaşkın, oğul da öfkeli gibi B1-3. Adamda bir suçluluk duygusu var gibi ama anne şaşkın B3-1. Tartışma oluyor olabilir. Kadın adama da kızmış olabilir CM-2. Buradaki şaşkınlık, mahcubiyet, özür dileyecek adam B1-3, A3-3. *Burada biri hata yapmış af dileyecek CI-2.*

10) Bu resim birbirine seven iki insanın. Aşk ve birbirine sıkı sıkı tutunmayı gösteriyor B3-2, CM-1, CN-5. Ama burada şöyle bir şey var, bu insanlar sabah kalkıp birden sarılmazlar. Ya birbirlerine kavuşmuşlar ya da biri yolculuğa çıkıyor A3-1, CF-2. *Artık tamamen mi ayrılıyorlar ya da geçici mi belli değil CI-2.* Ama hangi taraf ağır basıyor derseniz, bu bir veda portresi, kavuşma değil yani CL-1, CN-3, CL-4.

19) Soğuk bir kış günü CN-4. Karlı havada evin resmi gibi CN-4, CN-3. Ya da şirinlerin de evine benziyor gibi A3-1. Muhtemelen bacası tüten bir ev. Sanki içerde birileri var gibi B1-2, CL-1. *Başka bir şey göremiyorum gibi. A2-3, CI-2*

Olgu 9, 54 yaşında, Kadın

7GF) Küçük yaşta doğum mu yapmış CM-1? Kardeşi mi? CM-1 Ordaki annesi. A1-1 Kardeşiyse kıskanmış A3-1. Kendi çocuğuysa.. *Sanırım istemediği bir şey olmuş CI-2.* (S?) Eğer kendi çocuğuysa istememiş, kardeşi ise onu da istememiş A3-1. Onu da düzeltebilir. Hikayenin sonunu güzele bağlayacam. Yeni doğmuş erkek kardeşini kıskanmış. E3-3, B1-3

13MF) Burada olmuş? Kadını mı vurmuş? E2-3, CM-1 Yok, elinde bir şey yok. Utanıyor mu? CM-1 Yaptığı bir şeyden dolayı mı. CF-2 *Çirkin bir şey yapmış da utanmış gibi duruyor. CL-2, B1-3, A3-1, CI-2* Acaba öldürmüş mü onu? CM-1

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

6BM) Bir anne oğul gibi ama sert bir anne, kaynana gibi CN-2-. *Oğlu bir şey yapmış, giyiminden dolayı ama kadın sanki başarılı oğlunu azarlar bir anne gibi E4-1, CL-2 CI-2, B1-1.* Ya da şurada bir insan daha var. Bu hizmetçi, şöför B1-2. Onları azarlıyor gibi. Adam suçunu biliyor gibi, kafasını öne eğmiş CL-2. Şapkasını çıkarmış saygı duyuyor A1-2. Şurada bir kişi daha varsa, adam suçunu kabul edecek, kadın etmeyecek B1-1, B2-3, CL-4. Adam annesine baş kaldırmayacak, eğer anne oğul ise A2-3, CF-2. 13B) Ya birisini bekleyen bir çocuk, baya düşünceli bir çocuk, oldun E4-1. Küçük çocuk gibi değil A2-3. Birisini bekliyor gibi A3-1. Sonuç olarak çocuk düşünmeye devam edecek. *Koymuş kafaya bir şeyler. CI-2*

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

5) Burada bir resim var, yani. CN-3 Bu kadın kapıyı açmış bakıyor A1-1. Işık var lamba, çiçekler var. A1-1 Böyle ee nasıl desem ki farklı bir bakışı var CL-2 *anlaşmazlık gibi, yani olmak istediği yönde olmadı gibi. CI-2, E4-2* Öyle bu da.

Olgu 12, 35 yaşında, Kadın

1) Burada bir düşünceli çocuk gördüm A1-1. *Bir şey yapmak istiyor bu çocuk ve yapamadığı için düşüncelere girmiş bu çocuk A2-4, CI-2.* S? Bence çok istediğine ulaşacak. CL-1

5) *Burada kadın evdeki bir insanı çağırıyor. B1-1 Bence gelecek, öyle bitecek. B2-1, CI-2*

10) Birbirlerini özlemiş gibi bir çift görüyorum burada. B3-2 Birbirlerine aşklarını fısıldıyorlar. B1-1 *Bunun sonu güzel. CI-2*

13B) Çocuk birinin yolunu gözlüyor. Oturmuş bekliyor. *Bu çocuğun beklediği kişi gelecek ve mutlu bir son olacak. B2-4, CF-2, CI-2*

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

2) Yapması gereken işler var ama kalbinde okumak gibi başka hayaller var E4-1, A2-4. Sırasında oturmak gibi. *Halbuki bunu hakketmeyen insanlar uzakta benim hayallerime gülüyor.* E4-1, CL-1(S?) *Çok hüznü bakıyor.* B1-3, CI-2, CL-2 Çok çalışması gerekiyor hayallerine ulaşabilmesi için ve onda bu irade yok. E1-1, CL-1, CN,2(-)

13B) Olan zaten hep onlara olmuyor mu? CM-1 Ne olursa olsun, hep zarar gören çocuklar. CN-3 Yalın ayak, karnı aç. CN-2- *Okadar kötü bir ortamda ki ama bu her şeyi aşacak, amahiç bir şeyi unutmayacak.* A2-3, CI-2

13MF) *Yapmaması gereken bir şey yapmış* CI-2. Belki hiç dokunmaması gereken. Yaptığı şey o kadar utanç verici ki, kendi yüzüne bakmaya utanıyor B2-2, CN-4. Umarım kendisine de bu yaştan sonra aynısı gelir. E4-1

CN-3: Tablolaştırma

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

11) *Filmden alınma sahne gibi* CN-3. Bilim kurgu filminden alınıp fotoğraf edilmiş gibi CN-3, A1-4. Yüksek uçurumların olduğu yerlerde ejderhaların olduğu bir yerlerde CN-4. Fillerin geçtiği bir yerlerde. Ejderhaların koruduğu bir şehir de olabilir. A3-1, CI-1

19) *Picasso tablolarına benziyor* A1-4, CN-3. Dümdüz öykü anlatabileceğimiz bir şey değil. A2-3 Dağ çizmiş olabilir A1-1. Kendi evini çizmiş olabilir A3-1. Akıntı var. Resmi yorumlamak lazım tabi CL-1. Beni iyi eğitenler iyi eğittiklerini bilmiyorlar E3-3. Random yani. Kabul ediyorum, yüksek egolu biriyim. CN-2 Toplum ve eğitim hayatından sonra kendi oluşturduğum normları terketme eğilimim var CN-1. Yeni atılımlar bana cezbedici geliyor B2-4. Bir çocuk düşünelim. Sırtında gitarı olsun yürüyor olsun CL-2. Ağaçların kökleri çocuğun bacaklarını ellerini çekiyor olsun. Çocuk da ağacın meyvelerini alıp yiyor, o şekilde dengeleniyor olsun.

Olgu 3, 39 yaşında, Kadın

11) Şelale ağaçlar felan.CF-1 Yani öyle. *Orman resmi. CN-3*

Olgu 5, 44 yaşında, Kadın

7GF) *Çocuk gelin. CN-3* Kucağında bebeği var ama çok üzgün ya da kıskanç bir abla da olabilir. A3-1, B2-2, B2-3 Mutsuz ama anne yanında B1-3, CL-1 Ona her türlü yardımda bulunacaktır. CM-1

Olgu 6, 22 yaşında, Kadın

13B) Yalnız oturan bir çocuk.CN-2(-), CI-2 *Biri de fotoğrafını çekmiş. CN-3* Benim de öyle bir fotoğrafım var. CN-1 Küçükken halam çekmiş.

Olgu 7, 37 yaşında, Erkek

10) Burada da kadın, anne kız mı. E1-3, CM-1 *Birbirine özlemle sarılan anne kız resmi gibi. CN-3* Ya da erkek mi? CM-1 Anne mi erkek mi tam net değil. A3-1 Neye yorarsan. CM-3 Bir kadın ve erkek birbirini özlemiş gibi B1-3, B3-2. Sarılmışlar birbirlerine özlemlerini gideriyorlar. CF-1

12BG) Burada da sanki ilkbahar çiçek açmış.CN-4 *Sandal resmi. Bahar resmi. Huzuru mutluluğu anlatan bir resim var. CN-3*

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

2) *1940'lı yıllardan bir aile portresi gibi A1-2, CN-3.* Bunlar eğer bir aileyse, kadın, baba ve öğrenci A1-1. Çocuk olarak olaya bakarsak, bir çocuk daha gelecek gibi B1-2, E4-1, B3-2 Kadın hamile gibi. Burada deniz sahil de var. Bu kız okumak istiyor. Ders kitabı mı roman mı? A3-1, CM-1 Öğrenci gibi kıyafetine bakarsak CL-2. Ama kız mutsuz ya B1-3. Bakışları mutsuz ve kaygılı gibi CL-2. Eğer bunlar aile değilse, öğrenci kız bu adamla ilişkisi olabilir mi? CM-1 Adam yaşlı mı genç mi bilmiyorum A3-1, A2-3. Bu evlerin şekline baktığımızda muhtemelen yabancı CL-2. Bu yüzden

sonuyla ilgili çok sorun çıkabilir. CI-2 Kız bir de aşık gibi B1-3. Çünkü hüzünlü bakıyor gibi, mutlu değil CL-2, A2-3.

5) Valla bu bir portre gibi CN-3. Ressam çalışması gibi. ‘Kapıdan bakan kadın’ adı olabilir A1-4. Resmin adı. *Modern bir kadın evin içinde portresinin çizilmesini istemiş* CN-3, CL-1 Muhtemelen varlıklı bir ailedir. CN-2(+)

10) Bu resim birbirine seven iki insanın. Aşk ve birbirine sıkı sıkı tutunmayı gösteriyor B3-2, CM-1, CN-5. Ama burda şöyle bir şey var, bu insanlar sabah kalkıp birden sarılmazlar. Ya birbirlerine kavuşmuşlar ya da biri yolculuğa çıkıyor A3-1, CF-2. Artık tamamen mi ayrılıyorlar ya da geçici mi belli değil CI-2. *Ama hangi taraf ağır basıyor dersanız, bu bir veda portresi, kavuşma değil yani* CL-1, CN-3, CL-4. 12BG) *Bir ilkbahar portresi* CN-3. Muhtemelen erik veya kayısı çiçek açmış CF-1, CN-4. Böyle bir dere. İç açıcı bir ortam. Ağaçlar çiçek açıyor. Yenilenme zamanı gibi. CN-2(+), CL-1 E1-1 Sonu? İlkbahardan sonra yaz, yani sonu güzel. Kış atlatılmış. Ağaçlar yenileniyor B2-1

19) Soğuk bir kış günü CN-4. *Karlı havada evin resmi gibi* CN-4, CN-3. Ya da şirinlerin de evine benziyor gibi A3-1. Muhtemelen bacası tüten bir ev. Sanki içerde birileri var gibi B1-2, CL-1. Başka bir şey göremiyorum gibi. A2-3, CI-2

Olgu 9, 54 yaşında, Kadın

12BG) Çok güzel bir manzara B2-2, CL-1. Şu kayığa binip gitmeli. B2-4, CL-1 *Bu resmi çok sevdim hocam* CN-3. İnsanın içini açan bir resim. CF-2 , CN-2(+), CL-1

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

2) Böyle sanki toprak, tarla sahibinin, ağanın kızı gibi CN-2(+). İsteddiği gibi geziyor B2-4. Eğitim alıyor A2-2. Öbür yandan tarlada çalışan birinin kızı CL-4. Ailesi onu aynı zamanda okutuyor A2-2. Ailesinin zorlandığını görüyor. *Annesi gururlu gibi bakıyor* CN-3 Abisi için değişen bir şey yok A2-3. O çalışıyor CF-1. (S?) Kız okuyor muhtemelen A3-1. Rahat bırakıp, kızı kendi işleriyle uğraştırmıyor CM-2. Başarı duyar B1-3.

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

2) Burada bir kız kitapları kucağında A1-1. Galiba okumak istiyor. A2-2 *Arkasında yaşadığı hayat yoksa yaşadıkları mı.* CN-3 Böyle çaresiz gibi bir hali var ama umudu da var. B1-3 Burada galiba annesi babası ya da imkanları, yaşadığı hayat. Tarla bura da var. A2-1 Bu adam bir şey ekiyor sanki atıyla beraber. B2-4, E4-1, CF-1 Bu annesi ya da bu da babası. A3-1 Okumak istiyor, ama imkanları el vermiyor aileden dolayı belki. B2-3 S? Bu hikayenin sonu öbürü gibi, beklentisi var ama umutsuzluğu da var gibi B2-3. Üzgün duruyor, ama elinde kitapları var galiba. CL-2, B1-3 Okumak istiyor. A3-1 Çok düşünceli B2-2. Yine okumayı seçecek galiba. A3-1

5) *Burada bir resim var, yani.* CN-3 Bu kadın kapıyı açmış bakıyor A1-1. Işık var lamba, çiçekler var. A1-1 Böyle ee nasıl desem ki farklı bir bakışı var CL-2 anlaşmazlık gibi, yani olmak istediği yönde olmadı gibi. CI-2, E4-2 Öyle bu da.

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

13B) Olan zaten hep onlara olmuyor mu? CM-1 *Ne olursa olsun, hep zarar gören çocuklar.* CN-3 Yalın ayak, karnı aç. CN-2(-) Okadar kötü bir ortamda ki ama bu her şeyi aşacak, ama hiç bir şeyi unutmayacak. A2-3, CI-2

19) *Noel babanın kart postalları gibi.* CN-3 Karlar dünyasında sıcacık bir dünya. CN-4

6.3.2. Sınırların geçirgenliği (CL-1)

Fisher ve Cleveland (1958)'ın geliştirdiği Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri kullanılarak ekzema hastalarında zar ve nüfuz etme yanıtlarının aynı oranda verildiğine Rorschach Test Bulguları kısmında değinilmiştir. Bu tezin hipotezlerinde, Fisher ve Cleveland (1958)'ın çalışmaları sonucunda elde edilen bulguların benzeri beklenmekteydi. Başka bir deyişle, deri hastalıkları olan kişilerde hastalık beden içine nüfuz etmediğinden dolayı, zar yanıtlarının fazla olması beklenmekteydi. Zar ve nüfuz

etme yanıtlarının aynı oranda verilmesi, bedenin koruyucu kalkan görevi görmesinin yanı sıra bazı uyaranların beden içine geçtiklerini, ifade etmektedir. Tematik Algı Testi'nin bulguları Roschach Bulguları ile örtüşmektedir. Sınırların geçirgenliği ölçeği CL-1 yanıtları incelenmiştir. C serisinin yanıt kategorileri kıyaslandığında, CL-1 yanıtları orta düzey sıklıkta verilmiştir. Katılımcıların bu oranda CL-1 serisini içeren yanıtları vermeleri, sınırlar her ne kadar oluşmuş olsa da zaman zaman iç ve dış arasındaki sınırların kaybolduğunu yansıtmaktadır.

CL-1: Sınırların Geçirgenliği

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

5) Bu resimde absürt bir şey görmüyorum A2-3. Odasında çocuğunu check eden bir anne görüyorum B1-2, A1-1. Uyuyor mu, çalışıyor mu merak etmiş A3-1. *Yeterli bu kadar CI-1. 100 tane hikaye türetebilirim. CL-1*

19) Picasso tablolarına benziyor A1-4, CN-3. Dümdüz öykü anlatabileceğimiz bir şey değil. A2-3 Dağ çizmiş olabilir A1-1. Kendi evini çizmiş olabilir A3-1. Akıntı var. *Resmi yorumlamak lazım tabi. CL-1*

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

2) Bu resimde tarlada çalışan biri mi var? CM-1 Sanki tarlada çalışan biri var. CI-2 Yanındaki atı görünce, tarlayı sürecektim sandım. A3-1 *Yanındaki kadın yardım edecek sandım. A3-4, CL-1* Bu da öğretmen olabilir, okula gidecek. A2-2 Ağacın yanındaki hamile ve yorgun. B2-3, B1-3 Bu üç kişi birbirleriyle bağlantılı ama bir yandan da bağlantı yok. CL-4 Kadın yardım etmek istiyor. CM-1 Bu okuyan kız onlara bir şey danışıyor da olabilir. A3-1, CF-1, CI-2

11) Bu ne acaba? CM-1 İlk baktığımda, bana neyi hatırlattı onu anlatcam. Şurası şelale, şurası taşlık, şurası orman ama şu ne acaba. CF-1, CM-1 Bunu da neye benzettiğimi bilemedim. CI-1 *Uzaktan hayvana benzettim gibi. CL-1*

Olgu 5, 44 yaşında, Kadın

7GF) Çocuk gelin. CN-3 Kucağında bebeği var ama çok üzgün ya da kıskanç bir abla da olabilir. A3-1, B2-2, B2-3 *Mutsuz ama anne yanında* B1-3, CL-1 Ona her türlü yardımda bulunacaktır. CM-1

11) Çok ağaçlık, dik zorluklarla çıkılacak bir yokuş. Tehlikeli bir yer ama aşağısı ferah. CL-4 Yokuştan aşağıya düzlüğe inilecek bir yer A3-1. Sonu yokuştan düzlüğe. B2-1 12BG) İlkbahar sanki. Kışa da benzettim ama ilkbahar. A3-1 Ağaçlar çiçek açmış göl kenarı. CN-4, A1-1 *Güzel bir yer. Güzel bir ilkbahar* CL-1, A3-1, E1-1.

Olgu 6, 22 yaşında, Kadın

12BG) Ağaç. Yanında tekne mi oluyor, sandal. A3-2, CL-2 Deniz. *Güzel bir yer. CL-1* Piknik yapılabilecek bir yer. (Sonu?) Aileyle güzel piknik yapıp eve dönülebilir. B1-2, CF-1

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

1) Keman çalmak isteyen bir çocuk A1-1. Kemanı eline almış CL-2. Çalamıyor ama. A2-3 Ellerinin arasına almış nasıl çalsam diyor A3-1, CL-2, A2-1. Ya birisi zorla öğretmek istiyor ya da çalmak istiyor B1-2, B2-3. Çalamıyor ama A3-1. Sonu? Allah bilir CI-2. *Tahmin edemiyorum* A2-3, CL-1. Şunu bilseydim, eğer çocuk kendi isteğiyle mi çalıyor CI-2. Eğer mahalle baskısıysa, çalamaz. CF-2, B2-1

5) Valla bu bir portre gibi CN-3. Ressam çalışması gibi. ‘Kapıdan bakan kadın’ adı olabilir A1-4. Resmin adı. *Modern bir kadın evin içinde portresinin çizilmesini istemiş* CN-3, CL-1 Muhtemelen varlıklı bir ailedir. CN-2(+)

10) Bu resim birbirine seven iki insanın. Aşk ve birbirine sıkı sıkı tutunmayı gösteriyor B3-2, CM-1, CN-5. Ama burada şöyle bir şey var, bu insanlar sabah kalkıp birden sarılmazlar. Ya birbirlerine kavuşmuşlar ya da biri yolculuğa çıkıyor A3-1, CF-2. Artık tamamen mi ayrılıyorlar ya da geçici mi belli değil CI-2. *Ama hangi taraf ağır basıyor derseniz, bu bir veda portresi, kavuşma değil yani* CL-1, CN-3, CL-4.

12BG) Bir ilkbahar portresi CN-3. Muhtemelen erik veya kayısı çiçek açmış CF-1, CN-4. Böyle bir dere. İç açıcı bir ortam. Ağaçlar çiçek açıyor. *Yenilenme zamanı gibi.*

CN-2(+), CL-1, E1-1 Sonu? İlkbahardan sonra yaz, yani sonu güzel. Kış atlatılmış. Ağaçlar yenileniyor. B2-1

13B) *Güzel bir resim.* CL-1 Burada sanki çocuk yoksulluk çekiyor CN-2-. Yoksul bir çocuğun bekleyişi. Hüzünlü bir bekleyiş. CF-2 Bu çocuk mutlu değil A2-3 Sanki terkedilmiş bir çocuk. Dedesinin, ninesinin yanında kalıyor gibi. B1-2, A3-1 Üstüne baktığımızda, çileli bir çocuk. CL-2 *Umarım büyüyünce her şey istediği gibi olur, kendini iyi yetiştirir* CL-1. *Bu resimde bir damlacık mutluluk göremiyorum.* CL-1, A2-3

13MF) *Evet karmaşık bir resim.* CL-1 Bu resimdeki yatan kadını ölü bulmuş gibi E2-3. Kendisi öldürmemişse bile, ölü bulmuş gibi E2-1. Acaba kadın aldatıyor muydu? CM-1 Sonuçta adam kadını çok seviyor, görmek istemiyor gibi bu durum CL-2, B2-2. Ölmemiş ise, ama ölmüş A2-4. Burada cinayet işlenmiş, başka bir adam E2-3, B1-2. Burda bir aldatma-aldatılma söz konusu ve bunun sonucunda cinayet işlenmiş. B2-1

19) Soğuk bir kış günü CN-4. Karlı havada evin resmi gibi CN-4, CN-3. Ya da şirinlerin de evine benziyor gibi A3-1. Muhtemelen bacası tüten bir ev. *Sanki içeride birileri var gibi* B1-2, CL-1. Başka bir şey göremiyorum gibi. A2-3, CI-2

Olgu 9, 54 yaşında, Kadın

1) Önündeki ne CM-1? Oyuncak mı CM-1? *Burada çocuğumuz düşünüyor* CL-1. Düşünüyor mu? Hayal mi kuruyor A3-1, CM-1. *Sıkıcı bir şey düşünüyor olması gerekiyor çünkü dikkatini önüne vermiş* CL-1, E3-3. Bir de onun için önemli olması gerekiyor. Bu kadar durgun durduğuna göre E3-3. *Oyuncak mı önündeki* E1-3, CL-1. Oyunağı mı tamir edecek. (S?) Oyunağımızı tamir ediyorsa daha mutlu olabilirdi CF-2. Olumlu düşünmesi gerekirdi. Herhangi bir eşyayı düşünmeyi olumlu düşünebilir E2-1. Hikayenin sonu olumlu.

11) Ters mi bakıyorum, yok ya. CM-1 Bu da doğa haritası diyelim. Yeşil bir orman, yılan, şelale, yol. Gece karanlığına benziyor sanki. CN-4 Kasvetli gibi. *Bilmem biraz ürkütücü.* A3-4, CL-1

12BG) *Çok güzel bir manzara* B2-2, CL-1. Şu kayığa binip gitmeli. B2-4, CL-1 Bu resmi çok sevdim hocam CN-3. *İnsanın içini açan bir resim.* CF-2 , CN-2(+), CL-1

13B) Tatlı bir bebek ne düşünüyormuş? CM-1, E1-3 Annesini mi bekliyor? *Kapının arkası karanlık ama benim için çocuk önemli CL-1. Çocuğun yüzü karanlığı aydınlatıyor gibi. CN-4*

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

19) Bir kış günü, bir ev gibi A1-1. Soba yakmışlar. Kar yağmış gibi. CN-4 *Evin içi sıcak gibi CL-1, CN-4. Rahatlatıcı, güzel fotoğraf. Sanki okadar kar yağmış ertesi gün yapacak bir şey yok gibi. A2-3, CI-2*

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

12BG) Burada bahar zamanı, güzel çiçek açmış bir ağaç var böyle beyaz. CN-4 Bir kayık var, denizin kenarında ama boş bir kayık. A1-1 Kullanılmamış. A2-3 Çiçekler, çimen, bahar gelmiş. CN-4, A3-1 *Güzel ya, bahar yani. CL-1*

Olgu 12, 35 yaşında, Kadın

1) Burada bir düşünceli çocuk gördüm A1-1. Bir şey yapmak istiyor bu çocuk ve yapamadığı için düşüncelere girmiş bu çocuk A2-4, CI-2. S? *Bence çok istediğine ulaşacak. CL-1*

2) Burada bayan birini bekliyor veya birinden haber bekliyor. A3-1, CF-2 Burada köy. Tarla ekiyorlar CF-1, B2-4 S? *Bence beklediği kişinin haberini alacak kadın. E1-1, B2-1, CL-1*

12BG) Burada sandal görüyorum. Sessiz sakın harika bir ortam gördüm. B2-2 *Yaşanabilecek bir ortam diyebilirim size. B2-1, CL-1*

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

1) *Bu benim demeyeceğim, bizim diyeceğim A3-2, CL-1. Bu, bizim abimle çocukluğumuz CN-1. Bir şeye dokunmak isterdik ama babamın gözüne bakardık. B2-1 En çok da abim. Sanki göstermelik verilirdi bize. Ben bunu bilmiyorum öğrenemem değil, dokunamam gibi. A2-3 Dokunmak için bile bir talimat bekliyor. (S?) Belki*

üstesinden gelir. A3-1 Zincirlerini kırarsa. CF-2 *Biz de zamanında keşke öyle deseydik.* E2-1, CL-1

2)Yapması gereken işler var ama kalbinde okumak gibi başka hayaller var E4-1, A2-4. Sırasında oturmak gibi. *Halbuki bunu hakketmeyen insanlar uzakta benim hayallerime gülüyor.*E4-1, CL-1 (S?) Çok hüznü bakıyor. B1-3, CI-2, CL-2 *Çok çalışması gerekiyor hayallerine ulaşabilmesi için ve onda bu irade yok.* E1-1, CL-1, CN,2(-)

10) Kaç yaşına gelirse gelelim. *Ebeynlerimizin çocuklarıyız* CL-1, CF-1. Eğer bize bir şey olmuyorsa ya da çok güçlü bir duruşumuz varsa, onların sayesinde. CM-1, CF-2 Eğer bir insan hiç bir şeyden korkmuyorsa, her zaman ona sarılacak annesi vardır. CM-1, CF-2

11) *Yaşıyorsa bir insan hiçbir şey için geç değildir, uçurumun ucunda olsa bile.* CL-1, A2-3 Ümidi kesmemek gerekir. E2-1

6.3.3. Erken Dönem Yaşantılar

Deri-benlik yapılanmasındaki eksikliklerin erken dönem anneyle olan ilişkiyle ilintili olabilecekleri düşüncesi Tematik Algı Testi'nde tekrardan araştırılmıştır. Bu hipotezin doğruluğunu değerlendirmek amaçlı, anneyle ilişki, duyumsal özelliklere vurgu incelenmiştir. Verilerin değerlendirilmesi sonucunda nesneye yaslanma ihtiyacının (CM-1) bulunduğu görülmüştür. Anneyle ilişki Kart 11, 13 ve 19 üzerinden ele alınmıştır.

Erken dönem kaygıların ne kadar giderildiğini aktaran Kart 11'de, kadınlarda karartı içeren, Estompaj yanıtlarına benzer, yanıtlar bulunmaktadır. Kadınlarda bu döneme yönelik bir depresif duygulanım geliştiği çıkarımında bulunulabilir. 13B annenin kapsama ve çocuğun yalnız kalma kapasitesine gönderme yapmaktadır. Bu kartta yoksulluk ve terkedilmişlik hikayelerini anlatılmış olması, anne tarafından yalnız bırakılmışlık duygularını ön plana çıkarmaktadır. Kart 11 ve 19 birlikte ele alınmaktadır. 11'de olduğu gibi 19 da erken dönem ilişkilerini ayrıntılandırmaktadır.

Burada soğukluk ve kış temalarını içeren CN-4 yanıtlarının verilmiş olması, erken dönemde karşılanmamış olan ihtiyaçlara işaret etmektedir.

Erken Dönem (Kart 11, 13, 19)

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

11) Filmden alınma sahne gibi CN-3. Bilim kurgu filminden alınıp fotoğraf edilmiş gibi CN-3, A1-4. Yüksek uçurumların olduğu yerlerde ejderhaların olduğu bir yerlerde CN-4. Fillerin geçtiği bir yerlerde. Ejderhaların koruduğu bir şehirde olabilir. A3-1, CI-1

13B) Bu Amerika'da Texas'ta ümitleri olan bir çocuk gibi E4-1, A1-2. Babasının nasıl büyüdüğüne dair bir fikri yok CN-2(-). Kapının önünde öyle oturuyor CL-2, B2-4, CI-2.

19) Picasso tablolarına benziyor A1-4, CN-3. Dümdüz öykü anlatabileceğimiz bir şey değil. A2-3 Dağ çizmiş olabilir A1-1. Kendi evini çizmiş olabilir A3-1. Akıntı var. Resmi yorumlamak lazım tabi. CL-1

Olgu 3, 39 yaşında, Kadın

11) Şelale ağaçlar felan. CF-1 Yani öyle. Orman resmi. CN-3

13B) Düşünceli bir çocuk. Düşünüp arkadaşlarını oynamaya çağırmıştır, gitmiştir. CI-1, A3-4, B2-4

19) Çizgi film şeyine benziyor. Şirinlerin evi gibi. A2-2, CI-1

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

11) Bu ne acaba? CM-1 İlk baktığımda, bana neyi hatırlattı onu anlatcam. Şurası şelale, şurası taşlık, şurası orman ama şu ne acaba. CF-1, CM-1 Bunu da neye benzettiğimi bilemedim. CI-1 Uzaktan hayvana benzettim gibi. CL-1

13B) Bu çocuk yalnız bir çocuk galiba. CN-2(-) Anneyi ya da babayı bekliyor olabilir. A1-1 Veya bir şeyin hayalini de kuruyor olabilir. Daha güzel bir hayatın. A2-1 Veya arkadaşlarını da izliyor olabilir. B1-2, A3-1 Veya bir olayı seyrediyor de olabilir. A3-1, CF-1

19) Bu dünkü şekiller gibi, değişik değişik. İlk baktığımda, buzul evler olur ya. CN-4 Moğulların eski moğulların evi gibi. A1-4 Şu kapısı, şunlar camları. Şunlar bulut, şunlar uzaklar gibi. CN-4 Kardan evlerine yol açmışlar gibi. Yani böyle eski moğul evinde sıcak bir ortam gibi. CN-4

Olgu 5, 44 yaşında, Kadın

11) Çok ağaçlık, dik zorluklarla çıkılacak bir yokuş. Tehlikeli bir yer ama aşağısı ferah. CL-4, CN-4 Yokuştan aşağıya düzlüğe inilecek bir yer A3-1. Sonu yokuştan düzlüğe. B2-1

13B)Yoksul fakir bir ailenin çocuğu CN-2(-). Ahşap evde çok fakir. Ayaklarında çorap, ayakkabı dahi yok CN-2(-). Ailesini bekleyen bir çocuk. Ailesi dönecek mutlaka B1-2. Evde bırakılmış çocuk.CN-2-, CI-2

19) Sanki bir çizgi filmi andırıyor. A2-2 Bir denizin ortasında kalmış bir eve benzetiyorum E4-1, CN-4 . Bir fırtına, sel. Hikayenin şöyle bakınca kötü bitiyor. CI-2

Olgu 6, 22 yaşında, Kadın

11) Mağara. Karartı. CN-4 Sanki burada bir şeyin kuyruğu. Sanki mağara değil, şelalenin önünde ağaçlar olur ya. A2-3, CN-4 Şurada biri var E2-2. Başka bir şeye benzetemiyorum. Değişik.

13B) Yalnız oturan bir çocuk. CN-2(-), CI-2 Biri de fotoğrafını çekmiş. CN-3 Benim de öyle bir fotoğrafım var. CN-1 Küçükken halam çekmiş.

19) Ev. Kar yağmış. Bazı yerlerinde karartılar var. CN-4 Öyle. CI-1

Olgu 7, 37 yaşında, Erkek

11) Burada da köprüden geçmeye çalışan insanların resmi var gibi. B1-2 Yukarıdan atılan şeylerden kaçmaya çalışıyorlar. B2-4, CN-4 Geçiyorlar da galiba köprüden, kurtuluyorlar. CF-1

13B) Burada da üzgün bir çocuk var B1-3. Bekleyen yokluk içinde. CN-2(-) Birisinin yolunu gözleyen biri. CI-2 Sonunda da annesi ve babası gelecek ve ona bir şey getirecek. B1-2, CI-2, CF-1

19) Burada da sanki bir kış resmi var, karın altında kalmış, küçük mantar gibi bir ev. CN-4 Her yer buz, kar. CN-4 İçerisi soğuk kar. CN-4

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

11) Bu ne? Orman yangını mı? CM-1. Burada bir orman yangını var. Kuşlar gelmiş, köprünün orada. Kaçmaya çalışıyor B2-4. Yılan da öyle. Ördek yavrusu da olabilir. Kuşlar da var. Orman yanıyor sanki A3-1. Sanki şelale gibi de duruyor. B2-4 Bunlar altında duruyor gibi CL-2. Çok net çıkmamış. Sonu? Bence burada orman yangını var ve hayvanlar düşünüyorlar nereye gitsek diye. A2-4 Göç edecekler B2-4.

13B) Güzel bir resim. CL-1 Burada sanki çocuk yoksulluk çekiyor CN-2(-). Yoksul bir çocuğun bekleyişi. Hüzünlü bir bekleyiş. CF-2 Bu çocuk mutlu değil A2-3 Sanki terkedilmiş bir çocuk. Dedesinin, ninesinin yanında kalıyor gibi. B1-2, A3-1 Üstüne baktığımızda, çileli bir çocuk. CL-2 Umarım büyüyünce her şey istediği gibi olur, kendini iyi yetiştirir CL-1, CN-1. Bu resimde bir damlacık mutluluk göremiyorum. CL-1, A2-3

19) Soğuk bir kış günü CN-4. Karlı havada evin resmi gibi CN-4, CN-3. Ya da şirinlerin de evine benziyor gibi A3-1. Muhtemelen bacası tüten bir ev. Sanki içerde birileri var gibi B1-2, CL-1. Başka bir şey göremiyorum gibi. A2-3, CI-2

Olgu 9, 54 yaşında, Kadın

11) Ters mi bakıyorum, yok ya. CM-1 Bu da doğa haritası diyelim. Yeşil bir orman, yılan, şelale, yol. Gece karanlığına benziyor sanki. CN-4 Kasvetli gibi. Bilmem biraz ürkütücü. A3-4, CL-1

13B) Tatlı bir bebek ne düşünüyormuş? CM-1, E1-3 Annesini mi bekliyor? Kapının arkası karanlık ama benim için çocuk önemli CL-1, CN-4. Çocuğun yüzü karanlığı aydınlatıyor gibi. CN-4

19) Bu da güzel bir kar evine benziyor. E4-1 Penceresi, bacası olan, sıcacık bir eve benziyor. CN-4, A1-1, CI-1

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

11) Sanki şurada bir taş köprü var gibi. Birileri oradan gidiyor B1-2, B2-4. Sanki kötü bir hava var A1-1, B2-1. Kötülük var E2-2. Ejderha mı o? CM-1 Ama onlar başlarında sıkıntı varken hayatlarına devam edebiliyor E4-1. Zaten yaklaşmışlar. Büyük ihtimal başaracaklar B2-4, B2-1.

13B) Ya birisini bekleyen bir çocuk, baya düşünceli bir çocuk, oldun E4-1, CL-1. Küçük çocuk gibi değil A2-3. Birisini bekliyor gibi A3-1. Sonuç olarak çocuk düşünmeye devam edecek A3-1. Koymuş kafaya bir şeyler. CI-2

19) Bir kış günü, bir ev gibi A1-1. Soba yakmışlar. Kar yağmış gibi. CN-4 Evin içi sıcak gibi CL-1, CN-4. Rahatlatıcı, güzel fotoğraf. CN-3 Sanki okadar kar yağmış ertesi gün yapacak bir şey yok gibi. E3-3, A2-3, CI-2

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

11) Baya karışık bir resim. Şurada bir yol var ama böyle sanki ince bir yol dar uzun. A1-1 Şurada bir hayvan mı, çocuk gibi bir şeye benziyor A3-1. Sanki ormanın ortasında bir yol gidiyor, uçurumun kenarında. CN-4, CL-2, A3-1 Burada kurtarılmayı isteyen ya da çabalayan biri var CM-1. Artık bu çocuk mu çözemedim orayı. Karışık bir resim. A3-1

13B) Burada da bir çocuk galiba annesi tarafından terk edilmiş ya da annesi bırakıp gitmiş. CN-2(-) Ayaklarında çorap yok. CN-2(-) Çaresizce oturmuş, annesinin gelmesini bekliyor. Böyle yani, eski bir evde, çocuk böyle tek başına terkedilmiş gibi annesi tarafından ya da babası ya da ailesi tarafından ya da terkedilmiş tek kalmış hayatta, ölmüşler bir kazada E2-3, A3-1. S? Bu hikayenin sonu, çocuk düşünüyor ne

yapabilirim diye, biri bana yardım eder mi diye ama inşallah kararlı gibi gözüküyor.

CM-1, A2-4, E4-1

19) Burda da şurası ev gibi gözüküyor, pencereli, bacalı. Şuralar sanki suya benziyor gibi. Suyun ortasında kalmış ev mi heyelan gibi. E4-1 Böyle kalmış sanki. Her şey karışmış birbirine gibi. Burda ev var. CF-1 Çaresiz bir durum. B1-3

Olgu 12, 35 yaşında, Kadın

11) (Ters tutuyor) Burada kayalar görüyorum. A1-1 Sonunda sanki bu kayalar aşağı düşecek gibi, sanki çığ gibi. A3-1, B2-4, CN-4, CI-3

13B) Çocuk birinin yolunu gözlüyor. Oturmuş bekliyor. Bu çocuğun beklediği kişi gelecek ve mutlu bir son olacak. B2-4, CF-2, CI-2

19) Burayı çok bir şeye benzetemedim A2-3. Sanki ev gibi bir yer. Burayı benzetemedim. CI-1

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

11) Yaşıyorsa bir insan hiçbir şey için geç değildir, uçurumun ucunda olsa bile. CL-1, A2-3, CN-4 Ümidi kesmemek gerekir. E2-1, CL-2

13B) Olan zaten hep onlara olmuyor mu? CM-1, B1-1 Ne olursa olsun, hep zarar gören çocuklar. CN-3 Yalın ayak, karnı aç. CN-2- Okadar kötü bir ortamda ki ama bu her şeyi aşacak, ama hiçbir şeyi unutmayacak. A2-3, CI-2

19) Noel babanın kart postalları gibi. CN-3 Karlar dünyasında sıcacık bir dünya. CN-4

Duyumsal Özellikleri Vurgu (CN-4)

Sınırlar ve duyumsal ihtiyaçlara ayrıntılı bir şekilde CN-4 kategorisinde bakıldığında, ilkel döneme yönelik neredeyse her katılımcının 11, 12BG ve 19 kartlarında duyumsal özelliklere vurgu yaparak bu ihtiyaçların giderilmemiş olduğunu ifade etmektedir. Sıklıkla verilen CM-1 yanıtlarını da göz önünde bulundurduğumuzda, hastaların destek arayışı içinde olduklarını ve yalnız kalabilme kapasitelerinin yetersiz olduğunu söylebiliriz. Erken dönemde bir nesne tarafından

yeterli düzeyde kapsanmamış olan ekzema hastalarının, bu dönemlerinde testöre yaslanma ihtiyacı hissetmektedir.

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

11) Filmden alınma sahne gibi CN-3. Bilim kurgu filminden alınıp fotoğraf edilmiş gibi CN-3, A1-4. *Yüksek uçurumların olduğu yerlerde ejderhaların olduğu bir yerlerde CN-4.* Fillerin geçtiği bir yerlerde. Ejderhaların koruduğu bir şehir de olabilir. A3-1, CI-1

Olgu 3, 39 yaşında, Kadın

12BG) *Göl kenarında çiçek açmış ağaç.* CN-4 Bahar gelmiş. (S?) Bahar gelip yaza dönmüştür. B2-4, CI-2

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

12BG) Ağacın altında sandal var, sazlık A1-1, CL-2. Şurası su ozaman. Sandal var bir de ağaç var. A3-1 Sanki sandal sudan çıkmış gibi duruyor. Fakat bu resim sanki kış resmi. *Kar resmi gibi CN-4.* Ama yerlerde ot var. Baya karışık.

19) Bu dünkü şekiller gibi, değişik değişik. *İlk baktığımda, buzul evler olur ya.* CN-4 Moğulların eski moğulların evi gibi. A1-4 Şu kapısı, şunlar camları. *Şunlar bulut, şunlar uzaklar gibi.* CN-4 Kardan evlerine yol açmışlar gibi. *Yani böyle eski moğul evinde sıcak bir ortam gibi.* CN-4

Olgu 5, 44 yaşında, Kadın

12BG) İlkbahar sanki. Kışa da benzettim ama ilkbahar. A3-1 *Ağaçlar çiçek açmış göl kenarı.* CN-4, A1-1 Güzel bir yer. Güzel bir ilkbahar CL-1, A3-1, E1-1.

Olgu 6, 22 yaşında, Kadın

11) Mağara. Karartı. CN-4 Sanki burda bir şeyin kuyruğu. *Sanki mağara değil, şelalenin önünde ağaçlar olur ya.* A2-3, CN-4 Şurada biri var. Başka bir şeye benzetemiyorum. Değişik.

19) Ev. Kar yağmış. *Bazı yerlerinde karartılar var. CN-4 Öyle. CI-1*

Olgu 7, 37 yaşında, Erkek

2) Burada da köyde yaşayan bir kız çocuğu. *Arkada köy hayatının zorluğu. CN-4, CI-2* Elinde kitapları, okumak isteyen bir kız çocuğu. A3-1, A2-2 Bunlar da büyük ihtimal annesi ve babası. A3-1 Sonu? Bence anneanne ve baba için okuyup onlara iyi evlat olması için okuyacak gibi. CF-1, CN-2(+)

12BG) Burada da sanki ilkbahar, çiçek açmış. CN-4 Sandal resmi. Bahar resmi. Huzuru mutluluğu anlatan bir resim var. CN-3

19) *Burada da sanki bir kış resmi var, karın altında kalmış, küçük mantar gibi bir ev. CN-4 Her yer buz, kar. CN-4 İçerisi soğuk kar. CN-4*

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

12BG) Bir ilkbahar portresi CN-3. *Muhtemelen erik veya kayısı çiçek açmış CF-1, CN-4.* Böyle bir dere. İç açıcı bir ortam. Ağaçlar çiçek açıyor. Yenilenme zamanı gibi. CN-2(+), CL-1, E1-1 Sonu? İlkbahardan sonra yaz, yani sonu güzel. Kış atlatılmış. Ağaçlar yenileniyor. B2-1

19) *Soğuk bir kış günü CN-4. Karlı havada evin resmi gibi CN-4, CN-3.* Ya da şirinlerin de evine benziyor gibi A3-1. Muhtemelen bacası tüten bir ev. Sanki içeride birileri var gibi B1-2, CL-1. Başka bir şey göremiyorum gibi. A2-3, CI-2

Olgu 9, 54 yaşında, Kadın

11) Ters mi bakıyorum, yok ya. CM-1 Bu da doğa haritası diyelim. Yeşil bir orman, yılan, şelale, yol. *Gece karanlığına benziyor sanki. CN-4* Kasvetli gibi. Bilmem biraz ürkütücü. A3-4, CL-1

13B) Tatlı bir bebek ne düşünüyormuş? CM-1, E1-3 Annesini mi bekliyor? Kapının arkası karanlık ama benim için çocuk önemli CL-1. *Çocuğun yüzü karanlığı aydınlatıyor gibi. CN-4*

19) Bu da güzel bir kar evine benziyor. E4-1 *Penceresi, bacası olan, sıcacık bir eve benziyor. CN-4, A1-1, CI-1*

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

12BG) Burası yazlık, güzel bir yazlık A3-2. *Sanki nehirin kenarına çekmişler, balık tutulacakmış nehirde gibi CN-4, CI-1, B2-4, B1-2. Güzel ferah bir yaz günü A1-1. Rahat bir tatil günü görüyorum. B2-1*

19) Bir kış günü, bir ev gibi A1-1. Soba yakmışlar. *Kar yağmış gibi. CN-4 Evin içi sıcak gibi CL-1, CN-4. Rahatlatıcı, güzel fotoğraf. Sanki okadar kar yağmış ertesi gün yapacak bir şey yok gibi. A2-3, CI-2*

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

11) Baya karışık bir resim. Şurada bir yol var ama böyle sanki ince bir yol dar uzun. A1-1 Şurada bir hayvan mı, çocuk gibi bir şeye benziyor A3-1. *Sanki ormanın ortasında bir yol gidiyor, uçurumun kenarında. CN-4, A3-1 Burada kurtarılmayı isteyen ya da çabalayan biri var CM-1. Artık bu çocuk mu çözemedim orayı. Karışık bir resim. A3-1*

12BG) *Burada bahar zamanı, güzel çiçek açmış bir ağaç var böyle beyaz. CN-4 Bir kayak var, denizin kenarında ama boş bir kayak. A1-1 Kullanılmamış. A2-3 Çiçekler, çimen, bahar gelmiş. CN-4, A3-1 Güzel ya, bahar yani. CL-1*

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

12BG) Tam insanın hayalindeki bir yer. *En kötü anımda bile belki karartısını kaybeder CN-4, E4-1 Belki düşünmesine yardımcı olur. A3-1 Sandal bile insan ruhunu dünlendirir. CN-2(+)*

13MF) Yapmaması gereken bir şey yapmış CI-2. Belki hiç dokunmaması gereken. *Yaptığı şey okadar utanç verici ki, kendi yüzüne bakmaya utanıyor B2-2, CN-4. Umarım kendisine de bu yaştan sonra aynısı gelir. E4-1*

19) Noel babanın kart postalları gibi. CN-3 *Karlar dünyasında sıcacık bir dünya. CN-4*

Nesneye yaslanma ihtiyacı (CM-1)

Olgu 2, 24 yaşında, Erkek

6BM) Burada üçüncü bir kişi görüyorum resimde olmayan B1-2. Kişi kimse, resimde iki kişiden herhangi biri üzerinde yargısı var. *Yavaş gitmem gerekiyorsa söyleyin CM-1*. Yargı verilmiş biri üzerinde CI-2. Belki kadın üzerine verildi, diğeri üzülüyor A3-1, B1-3. Negatif bir yargı var. Ceza şeklinde olabilir. B2-1

Olgu 4, 49 yaşında, Kadın

2) *Bu resimde tarlada çalışan biri mi var? CM-1* Sanki tarlada çalışan biri var. CI-2 Yanındaki atı görünce, tarlayı sürecektim sandım. A3-1 Yanındaki kadın yardım edecek sandım. A3-4, CL-1 Bu da öğretmen olabilir, okula gidecek. A2-2 Ağacın yanındaki hamile ve yorgun. B2-3, B1-3 Bu üç kişi birbirleriyle bağlantılı ama bir yandan da bağlantı yok. CL-4 *Kadın yardım etmek istiyor. CM-1* Bu okuyan kız onlara bir şey danışıyor da olabilir. A3-1, CF-1, CI-2

5) Şimdi bu yaşlı bir teyzeye benziyor. CN-2(-) Kapıdan bakıyor. Eşine bakıyor olabilir. B3-2 Kontrol amaçlı bakan birine benziyor. A3-1, CF-1 Ne var ne yok gibisine bakıyor. *Objelere dair bir şey anlatmam gerekiyor mu? CM-1* Sonu? Buradaki gördüklerine bağlı. Hasta birini mi gördü. Hasta biriyse yardım eder. Eğer bir şey arıyorsa, bulur. Neye baktığına bağlı. A3-1, CF-2

11) *Bu ne acaba? CM-1* İlk baktığımda, bana neyi hatırlattı onu anlatcam. Şurası şelale, şurası taşlık, şurası orman *ama şu ne acaba. CF-1, CM-1* Bunu da neye benzettiğimi bilemedim. CI-1 Uzaktan hayvana benzettim gibi. CL-1

13MF) Burada adam ve kadın ne alakası var anlayamadım. A2-3 Kadın ölmüş mü, uyuyor mu, anlayamadım. E2-3 Sanki adam bu görüntüyü görmek istemiyor gibi geldi.

A2-3 Sonu? Bu adamın kim olduğuna bağlı. CF-2 *Kocası mı yabancı birisi mi. CI-2, CL-4, CM-1*

Olgu 5, 44 yaşında, Kadın

1) Üzgün bir genç. B1-3 Önündekini gitara benzettim. CL-2, E1-3 Sanki gitarı bozulmuş. Üzgün. A3-1, B1-3 Gitarı bozulmuş ya da başarısız bir öğrenci. A3-1, CN-2(-) Düşünceli. Üzgün. B1-3, CL-3 (S?) Mutlu bitebilir. *Eğer gitarı bozursa, ailesinin yardımıyla hedefe ulaşabilir. CM-1*

7GF) Çocuk gelin. CN-3 Kucağında bebeği var ama çok üzgün ya da kıskanç bir abla da olabilir. A3-1, B2-2, B2-3 Mutsuz ama anne yanında B1-3, CL-1 *Ona her türlü yardımda bulunacaktır. CM-1*

13MF) Yatan bir kadın, arkasında gözünü kapatan bir erkek. CL-2, A1-1 *Neden? CM-1* Çünkü kadının göğüsleri açık. Onları görmemek için gözlerini kapatıyor. CL-2 *Doktor da olabilir ama neden gözlerini kapatsın? CM-1, A2-2* Yatan bir bayan, göğüsleri açık. CL-2, A3-1, B3-2 Erkek gözleri kapalı. CL-2, CM-2 Tesadüfen de girmiş olabilir. A3-1 Yatan bir kadını görüp arkasını dönüyor. B2-4, CL-2

Olgu 6, 22 yaşında, Kadın

1) Müzik yapmayı sevmeyen bir çocukmuş dersten sıkılmış. A2-3, B1-3 Veya çalamayan, mutsuz. A3-1, B1-3 (Sonu?) *Biraz çabalarsa çalabilir veya karşıdaki kişinin düzgün anlatması da onu düzeltebilir. CM-1, E1-1*

7GF) *Kızın elinde bebek mi var? CM-1* Yanında da bir kadın. CL-2 Oyunağı da olabilir A3-1. Kız sanki mutsuz gibi. B1-3

Olgu 7, 37 yaşında, Erkek

1) Burada bir çocuk keman çalamadığı için üzülmüş bir çocuk ya da keman çalmak istemiyor. B1-3, A3-1 *Kemanı kırılmış mı? CM-1* Kemanı kırılmış olan üzülen bir çocuk. E1-4, B1-3, CI-2 Sonu? Eğer bozulursa, tamir olduğu zaman mutlu olacak bir çocuk. B1-3, CF-2

10) Burada da kadın, anne kız mı. E1-3, CM-1 Birbirine özlemle sarılan anne kız resmi gibi. CN-3 *Ya da erkek mi? CM-1* Anne mi erkek mi tam net değil. A3-1 Neye

yorarsan. CM-3 Bir kadın ve erkek birbirini özlemiş gibi B1-3, B3-2. Sarılmışlar birbirlerine özlemlerini gideriyorlar. CF-1

Olgu 8, 44 yaşında, Erkek

2) 1940'lı yıllardan bir aile portresi gibi A1-2, CN-3. Bunlar eğer bir aileyse, kadın, baba ve öğrenci A1-1. Çocuk olarak olaya bakarsak, bir çocuk daha gelecek gibi B1-2, E4-1, B3-2 Kadın hamile gibi. Burada deniz sahil de var. Bu kız okumak istiyor. *Ders kitabı mı roman mı? A3-1, CM-1 Öğrenci gibi kıyafetine bakarsak CL-2. Ama kız mutsuz ya B1-3. Bakışları mutsuz ve kaygılı gibi CL-2. Eğer bunlar aile değilse, öğrenci kız bu adamla ilişkisi olabilir mi? CM-1 Adam yaşlı mı genç mi bilmiyorum A3-1, A2-3. Bu evlerin şekline baktığımızda muhtemelen yabancı CL-2. Bu yüzden sonuyla ilgili çok sorun çıkabilir. CI-2 Kız bir de aşık gibi B1-3. Çünkü hüznü bakıyor gibi, mutlu değil CL-2, A2-3.*

10) Bu resim birbirine seven iki insanın. *Aşkı ve birbirine sıkı sıkı tutunmayı gösteriyor B3-2, CM-1, CN-5. Ama burada şöyle bir şey var, bu insanlar sabah kalkıp birden sarılmazlar. Ya birbirlerine kavuşmuşlar ya da biri yolculuğa çıkıyor A3-1, CF-2. Artık tamamen mi ayrılıyorlar ya da geçici mi belli değil CI-2. Ama hangi taraf ağır basıyor dersiniz, bu bir veda portresi, kavuşma değil yani CL-1, CN-3, CL-4.*

11) Bu ney? *Orman yangını mı? CM-1. Burada bir orman yangını var. Kuşlar gelmiş, köprü'nün orada. Kaçmaya çalışıyor B2-4. Yılan da öyle. Ördek yavrusu da olabilir. Kuşlar da var. Orman yanıyor sanki A3-1. Sanki şelale gibi de duruyor. B2-4 Bunlar altında duruyor gibi CL-2. Çok net çıkmamış. Sonu? Bence burada orman yangını var ve hayvanlar düşünüyorlar nereye gitsek diye. A2-4 Göç edecekler B2-4.*

13MF) Evet karmaşık bir resim. CL-1 Bu resimdeki yatan kadını ölü bulmuş gibi E2-3. Kendisi öldürmemişse bile, ölü bulmuş gibi E2-1. *Acaba kadın aldatıyor muydu? CM-1 Sonuçta adam kadını çok seviyor, görmek istemiyor gibi bu durumu CL-2, B2-2. Ölmemiş ise, ama ölmüş A2-4. Burada cinayet işlenmiş, başka bir adam E2-3, B1-2. Burada bir aldatma-aldatılma söz konusu ve bunun sonucunda cinayet işlenmiş. B2-*

Olgu 9, 54 yaşında, Kadın

1) *Önündeki ne CM-1? Oyuncak mı CM-1?* Burada çocuğumuz düşünüyor CL-1. Düşünüyor mu? *Hayal mi kuruyor A3-1, CM-1.* Sıkıcı bir şey düşünüyor olması gerekiyor çünkü dikkatini önüne vermiş CL-1, E3-3. Bir de onun için önemli olması gerekiyor. Bu kadar durgun durduğuna göre E3-3. Oyuncak mı önündeki E1-3, CL-1. Oyunağı mı tamir edecek. (S?) Oyunağımızı tamir ediyorsa daha mutlu olabilirdi CF-2. Olumlu düşünmesi gerekirdi. Herhangi bir eşyayı düşünmeyi olumlu düşünebilir E2-1. Hikayenin sonu olumlu.

5) Gerilim filmine benziyor B2-4. Kapıyı açmış bir şey görmüş. Korkmuş gibi duruyor bayan B3-1. Sanki bir şeyden korkmuş gibi kapıyı aralamış A3-1. Rüya görüyorsa kapıyı aralamış. A2-1 *Korktuğu şeyi mi görmüş acaba CM-1.* Her neyse çok merak etmiş B2-2.

7GF) *Küçük yaşta doğum mu yapmış CM-1? Kardeşi mi? CM-1* Oradaki annesi. A1-1 Kardeşiyse kıskanmış A3-1. Kendi çocuğuysa.. Sanırım istemediği bir şey olmuş CI-2. (S?) Eğer kendi çocuğuyse istememiş, kardeşi ise onu da istememiş A3-1. Onu da düzeltebilir. Hikayenin sonunu güzele bağlayacam. Yeni doğmuş erkek kardeşini kıskanmış. E3-3, B1-3

11) *Ters mi bakıyorum, yok ya. CM-1* Bu da doğa haritası diyelim. Yeşil bir orman, yılan, şelale, yol. Gece karanlığına benziyor sanki. CN-4 Kasvetli gibi. Bilmem biraz ürkütücü. A3-4, CL-1

13B) *Tatlı bir bebek ne düşünüyormuş? CM-1, E1-3* Annesini mi bekliyor? Kapının arkası karanlık ama benim için çocuk önemli CL-1. Çocuğun yüzü karanlığı aydınlatıyor gibi. CN-4

13MF) *Burada n olmuş? Kadını mı vurmuş? E2-3, CM-1* Yok, elinde bir şey yok. *Utaniyor mu? CM-1* Yaptığı bir şeyden dolayı mı. CF-2 Çirkin bir şey yapmış da utanmış gibi duruyor. CL-2, B1-3, A3-1, CI-2 *Acaba öldürmüş mü onu? CM-1*

Olgu 10, 25 yaşında, Erkek

11) Sanki şurada bir taş köprü var gibi. Birileri ordan gidiyorlar B1-2, B2-4 Sanki kötü bir hava var A1-1, B2-1. Kötülük var E2-2. Ejderha mı o? CM-1 Ama onlar başlarında

sıkıntı varken hayatlarına devam edebiliyor E4-1. Zaten yaklaştılar. Büyük ihtimal başaracaklar B2-1

Olgu 11, 22 yaşında, Kadın

1) Burada bir çocuk var, düşünceli. Eee, önünde böyle kemanı var A1-1, CL-2. Kemanı bakıyor. *Keman mı kırık, çalmayı mı bilmiyor A3-1, CM-1, CN-2(-)*. Düşünceye dalmış, düşünüyor. A3-1 S? Bu hikayenin başıydı, hikayenin sonu.. CI-1 İnşallah yani böyle çalıştığı zaman kemanı galiba çalmak istiyor gibi. E4-1 *Bence sonunda kemanı çalacak ya da yoksa kırık mı keman. CM-1, A3-1* Yani burada sanki kemanı çalmak istiyor da çalamıyor gibi bir umutsuzluğu var. A2-4, A3-1, B1-3 Üzgün duruyor. B1-3 Ne olacağını sabırsızlıkla bekliyor.

11) Baya karışık bir resim. Şurada bir yol var ama böyle sanki ince bir yol dar uzun. A1-1 Şurada bir hayvan mı, çocuk gibi bir şeye benziyor A3-1. Sanki ormanın ortasında bir yol gidiyor, uçurumun kenarında. CN-4, A3-1 *Burada kurtarılmaya ya da çabalayan biri var CM-1*. Artık bu çocuk mu çözemedim oraya. Karışık bir resim. A3-1

13B) Burada da bir çocuk galiba annesi tarafından terk edilmiş ya da annesi bırakıp gitmiş. CN-2(-) Ayaklarında çorap yok. CN-2(-) Çaresizce oturmuş, annesinin gelmesini bekliyor. Böyle yani, eski bir evde, çocuk böyle tek başına terkedilmiş gibi annesi tarafından ya da babası ya da ailesi tarafından ya da terkedilmiş tek kalmış hayatta, ölmüşler bir kazada E2-3, A3-1. S? *Bu hikayenin sonu, çocuk düşünüyor ne yapabilirim diye, biri bana yardım eder mi diye ama inşallah kararlı gibi gözüküyor. CM-1, A2-4, E4-1*

Olgu 13, 40 yaşında, Kadın

7GF) *Elindeki bebek mi? CM-1* Okadar küçük ki, daha oyuncak bebekle oynaması gerekirken, kendisi gibi bir çocuk vermişler. *Onun bakıcıya ihtiyacı varken, kendisi bakıcı durumuna düşmüş. CM-1* Oysa ki geçip giden hayallerine bakıyor ki. Her şey elinden alınmış bir çocuk, eline bebek verilmiş. A3-1, CN-2(-)

10) Kaç yaşına gelirsek gelelim. Ebeynlerimizin çocuklarıyız CL-1, CF-1. *Eğer bize bir şey olmuyorsa ya da çok güçlü bir durumumuz varsa, onların sayesinde. CM-1,*

CF-2 Eğer bir insan hiçbir şeyden korkmuyorsa, her zaman ona sarılacak annesi vardır. CM-1, CF-2

13B) *Olan zaten hep onlara olmuyor mu? CM-1 Ne olursa olsun, hep zarar gören çocuklar. CN-3 Yalın ayak, karnı aç. CN-2(-) Okadar kötü bir ortamda ki ama bu her şeyi aşacak, ama hiçbir şeyi unutmayacak. A2-3, CI-2*

7. TARTIŞMA VE SONUÇ

Deri hastalıklarının sadece fizyolojik kökenli olmayışları, araştırmaların genişletilmesine sebep olmuştur. Her ne kadar hekimler ekzema gibi hastalıkları alerjik yapıyla ilişkilendiriyor olsalar da, alerjik yatkınlığın ruhsal ve zihinsel boyutlarının incelenmesi gerekmektedir. Szwec (2008) iki örnekten yola çıkarak, hastalıklarda ‘düşünme’ ve ‘inanma’ gibi bilişsel süreçlerin etkisine değinmektedir. Birinci örnekte gül kokusuna karşı alerjisi olan bir vakanın, gül kokladığında astım krizi geçirmesinden bahsedilmektedir. Bu vakaya bir gün plastik gül verildiğinde, tekrar astım krizi geçirmiştir. Farklı bir örnek olarak, plasebo ilaçlarının semptomları ortadan kaldırılabileceği, verilmiştir. Wüthrich et al. (2007) atopik dermatit teşhisi alan çocuklarda derinin koruma yetersizliğinden (skin barrier dysfunction) iritanların veya alerjenlerin içeri sızdığını savunmaktadır. Her ne kadar bu sızmaya fizyolojik bir açıklama getirilse de, psikanalitik açıdan yorumlara izin vermektedir. Anzieu (2016) deri-benliğin bağlanma ve libidinal dürtülerin hizmetinde olan sekiz işlevinin yanı sıra, Thanatos'un etkisinde olan ayrı bir işlev tanımlamaktadır. Söz konusu işlevin, organizmayı öz yıkıma sürüklediği düşünülmektedir. Alerjik hastalıklarda olduğu gibi, tanıdık olana tepkisel yaklaşılın ve tanıdık olmayanın gizemli büyüüne kapılan bir insanın deri-benliğin olumsuz ve yıkıcı yönünü temsil ettiği öne sürülmektedir (Anzieu, 2016). Böylece, herhangi bir tehdit oluşturmeyen maddelerin veya iritanların sistem için bir tehlike oluşturduğunu görmekteyiz.

Psikanalitik literatürde Spitz, Szwec ve Marty gibi önemli araştırmacıların ekzema hastalığına dair vaka çalışmaları ve kuramları bulunması rağmen, Türkiye literatüründe projektif testlerin ölçüm metodu olarak kullanıldığı çalışmaların eksikliği dikkat çekmektedir. Chabert (2001) projektif değerlendirmelerin klinik alanda kullanımlarına yönelik çeşitli açıklamalarda bulunmuştur. Projektif yöntemlerin metapsikolojik yorumlaması ruhsallığın açık içeriklerine (contenu manifeste) ve gizil içeriklerine (contenu latent), birincil ve ikincil süreçlere, regresyon ve gerilemeye, çatışmalara, savunma mekanizmalarına, dürtülere, temsillere ve duygu durumuna ilişkin zengin bilgiler vermektedir. Projektif değerlendirmeler, psikanalizde olduğu gibi, insanı dizginlenebilen bir varlık olarak görmektense bilinçdışının gizemlerini araştırmayı hedeflemektedir (Chabert, 2001). Bu çalışmanın amacının niteliksel

verilere ve ekzemanın genel psikolojik temellerine ulaşmak olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda, projektif değerlendirmelerin yardımıyla çağrışım zincirleri ve aktarımsal dinamikler ile vakaların ruhsal temsillerinin ortaya çıkacağı ve aynı zamanda dışsal gerçeklikle ilgili değerli bilgilerin aktarılacağı beklenmektedir. Araştırmanın katılımcıları 15 kronik ekzema hastasından oluşmaktadır. Vakaların ön görüşme söylemleri, Rorschach Testleri ve Tematik Algı Testleri ayrıntılı olarak incelenmiştir ve niteliksel olarak değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmaya üç vaka psikotik bir kişilik örgütlenmesinden dolayı dahil edilmemiştir. Söz konusu vakaların ayrı bir çalışmada ele alınması gerekmektedir. Hipotezlerde, erken dönem annelik işlevleri, bedensel kaygılar ve sınırlar incelenmiştir. Annelik işlevlerini araştırmak amaçlı Didier Anzieu'nun Deri-Benlik Kuramı kullanmıştır. Fisher ve Cleveland'ın Zar ve Nüfuz Etme Değişkenleri aracılığıyla ise sınırların niteliği incelenmiştir.

Deri-benlik kavramı dermatoloji bölümüyle kaçınılmaz bir bağlantı oluşturmaktadır. Nitekim dermatolojik hastalıklar, Anzieu'nun bedensel arayüz olarak değindiği deride yer almaktadır (Baudin, 2001). Freud (1925) tüm düşünce etkinliklerinin ve temsillerinin algıya dayandıklarını, bir zamanlar algı yoluyla içe alınmış verilerin yeniden düzenlemelerini içerdiklerini açıkça ifade etmektedir (akt. Chabert, 2001). Deri yoluyla, anneden gelen duyuları bebek işlemektedir ve bununla birlikte düşünce ve sembolizasyon oluşmaktadır. Deri, yaşamın ilk yıllarında anne ve bebek arasında duyguların ve ruhsallığın aktarımını sağlayan bir arayüzdür (Anzieu, 2016). Böylece, düşünce ve sembolleştirme kapasitesi annenin bebeğiyle bir bütün olduğu dönemlere dayanmaktadır. Benlikten önce deri benliğinin yapılandırılması söz konusudur. Anzieu, ilkel annesel zarfın görevlerini deri-benlik işlevleri bağlamında ele almaktadır. Bir bebek tek başına var olamaz; Winnicott'un kavramsallaştırdığı annenin tutma ve kapsama görevleriyle var olmaktadır ve deri benliğinin yapılanması bu işlevlere bağlıdır. Dolayısıyla, deri-benlik yapılanmasındaki eksiklikler ilkel annesel zarfın yeterince yapılanmamış olduğu ile ilişkilendirilmektedir (Anzieu, 2016).

Araştırmanın bulguları bağlamında, deri-yapılanmasını incelemek amaçlı Rorschach Testi'nde tüm test boyunca verilen estomp page yanıtları ve anneye olan ilişkiyi değerlendiren I., VII. ve IX. kartlar incelenmiştir ve hipotezin doğrulandığı tespit edilmiştir. Tematik Algı Testi'nde ise katılımcıların erken dönem yaşantıları için

kart 11, 13 ve 19 ele alınmıştır. Rorschach Testi'nde deri benliğe yönelik estompaje yanıtlarına baktığımızda, bu yanıtların beklenildiği gibi doku yanıtlarından oluştuğunu ve sıklıkla IV. ve VI. kartlarında, otorite ve güç kartlarında, verilmiş olduklarını görmekteyiz. Örneğin, 'tüy' veya 'kürk' gibi doku yanıtları derinin üzerinde ikincil bir koruma oluşturmak amaçlı kullanılmıştır. Dolayısıyla, asıl derinin yetersiz kaldığı noktada ikincil bir koruma oluşturulmaya çalışılmıştır. Doku yanıtlarının otorite ve güç kartlarında verilmiş olmaları narsisistik kırılganlıklarla ilişkilendirilmektedir. Bir olgunun verdiği anket yanıtı kendilikle ilgili hissedilen kırılganlığı özetlemektedir: 'Dışardan baktığında çok heybetli, güçlü görünüyor ama kalktığında şuralarındaki gölgeler küçük gösterecekler çocuk gibi.' Narsisistik kırılganlığın yanı sıra, asıl deriye eklememe yapılmaya çalışılması deri benliğinin yetersizliğine işaret etmektedir. Rorschach Testi'nde ekzema hastalarının anneye ilişkileri incelendiğinde, annesel yetersizliklerin varlığı dört farklı biçimde anlatılmıştır: İlişkinin tartışmalar ve kızgınlık temaları etrafında betimlenmesi, persekütif ve kötü nesne olan anne, annenin yansıma olarak anlatılması ve annesel yaşantıların zihinselleştirilemeyip anatomi yanıtları ile bedensel kaygılara dönüştürülmesi. Tematik Algı Testi'nde erken dönem yaşantılarına açıklama getiren 11 ve 19 kartlarında karartı, kış ve soğukluk temaları anneye yönelik duyguları aktarmaktadır ve duyumsal özellikler olarak CN-4 olarak kodlanmaktadır. CN-4 kodlamasının özellikle 11, 13B ve 19 kartlarında verilmiş olması, hastaların genel anlamda erken dönem ihtiyaçlarına yönelik eksiklikleri işaret etmektedir. Soğuklukla birlikte 13B kartında terkedilmişlik ve yalnızlık temaları ön plana çıkmaktadır. Verilerin analizi sonucunda CM-1 kodlamasının tüm test boyunca ekzema hastalarında verildiğini görmekteyiz. Bu kodlama testörü ve nesneleri dayanak olarak alma eğilimini aktarmaktadır. Yeterince iyi olan bir annenin zamanında dayanak oluşturmamış olması, katılımcıların yetişkin olarak dayanak alma ihtiyaçlarını açıklamaktadır. Kayaalp (2005) doğumu sıfır noktası olarak aldığımızda, bebeğin zihinsel ve ruhsal gelişiminin iki boyuta bağlı olduğunu dile getirmektedir: beden ve ötekinin varlığı. Bedensel duyumların tasarımlara dönüştürülebilmesi için ötekinin varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Bion, annenin alfa işlevini tanımlarken, onun bebeğin algısal deneyimlerini temsillere ve duygulara dönüştürme işlevinden bahsetmektedir. Nitekim anne bebeğin ruhsallığını oluşturmaktadır (akt. Baudin, 2015).

Chabert (2001) Rorschach kart şekillerinin ve renklendirmelerinin bedene gönderme yaptıklarını belirtmiş olup, görselleştirme ve bunları söze dökme işlemlerini deri-benlik yapılanmasıyla ilişkilendirmektedir. Dikey bir eksen etrafında düzenlenmiş olan şekiller bedene benzemektedir. Kartların tetiklediği düşüncelerin ve duyguların belli bir seçime tabi tutulup, görsellerle temsil edilmeleri gerekmektedir. Bu çalışmanın katılımcılarında olduğu gibi, deri-benlik yapılanmasının tamamlanmamış olduğu durumlarda, görselleştirme ve temsilleştirme süreçlerinde kesinti olduğu dikkat çekmektedir. Öznelerdeki kesintiyi, Chabert (2001) ,Les mots sont là pour masquer l'infigurable, barrer la voie d'accès à celui qui écoute, parce qu'il ne peut plus voir.' cümlesiyle açıklamaktadır. Kelimelerin görselleştirilemeyenleri gizlemeye hizmet ettikleri ve öznelerin artık göremedikleri için dinleyenlere giriş yolunu engellediklerine vurgu yapılmaktadır (Chabert, 2001).

Çalışmanın ikinci hipotezinin merkezinde katılımcıların psikosomatik işleyişleri ve bedensel kaygıları yer almakla birlikte, hipotezin doğrulandığını görmekteyiz. Freud (1894) 'elyazması E'de kaygının oluşumuna değinmektedir. Fiziksel bir gerilimin ruhsal duygulanımlara bağlanabileceği bir eşik bulunmaktadır fakat ruhsal bağlantıların yetersizliğinden dolayı, bu gerilim kaygıya dönüşmektedir (akt. Aloupis, 2005). Fiziksel ve ruhsalın arasındaki bağlantının olmaması, kaygıyı doğurmaktadır. Ruhsallık ile bağlantının kurulamadığı durumlarda, ruhsallık var olmamaktadır ve somatiğe bir geri dönüş söz konusudur (Aloupis, 2005). Ekzema hastalarının ikinci hipotezde ele alınmış olan bedenselleştirme süreçleri ve bedenlerine yönelik kaygıları Rorschach Testi boyunca verilen anatomi yanıtları ile doğrulanmıştır. Ek bir bulgu olarak, kısmi parça yanıtları (hd/ad) tespit edilmiştir. Anatomi yanıtları beden içine yönelik kaygıları yansıtırken, kısmi beden parça yanıtları bedensel bütünlüğün sağlanmadığını işaret etmektedir. Winnicott (1962) psikosomatik rahatsızlıklarda ruh ve beden arasındaki etkileşime dritilmesini, psikosomatik bütünlüğün dağılmasına karşı bir savunma olarak kullanıldığını savunmuştur. Bu bütünlüğün dağılmaya eğilimli olduğu kısmi parça yanıtlarıyla vurgulanmaktadır. Psikosomatik işleyişe dair Tematik Algı Testi zengin veriler sunmuştur. 2002 yılında geliştirilen kodlama kağıdına CF kategorisinin eklenmesiyle, dış gerçekliğe aşırı yatırımı kapsayan psikosomatik hastalara yönelik bir kodlama kategorisi oluşturulmuştur (İkiz, 2016).

Test boyunca ekzema hastalarının bu kategoriden olan kodlamaları dikkat çekmekteydi. Hikayelerde günlük ve olgusal anlatımlar bulunmaktadır (CF-1). Ayrıca, duygulanımların koşullara bağlı olarak anlatılması ekzema grubunda gözlenmiştir (CF-2). Hastaların CF kategorisinde anlatımları dış dünyanın önemini vurgulamaktadır. Dış dünyaya yönelen hastaların, zihinsel faaliyetleri sorgulanmıştır. Rorschach Testi'nde 13 hastadan 9'unun yanıt sayısı ortalama yanıt sayısı 20'nin altında olduğu gözönünde bulundurulduğunda, zihinsel süreçlerin zayıflığı söz konusu olmaktadır. Bu süreçlerin zayıflığı CI-2 ve CN-3 kodlamaları tarafından da desteklenmektedir. CI-2 çatışmalı durumların verilmemesini ve hikayenin muğlak anlatıldığını aktarmaktadır (İkiz, 2016). CN-3 ise duyguların veya duruşların tablolaştırılmasıdır (İkiz, 2016). CI-2 kodlamasında ketlenme ile beraber bastırma dikkat çekse de, kısıtlı anlatımlar tasarımların niteliksel ve niceliksel kalitesini azaltmaktadır. Duyguların dondurulması ise onlara yatırım yapılmadığı olarak yorumlanabilir. Tasarımlara karşı ketlenme ve duyguları dondurma eylemleri zihinsel işleyişi fakirleştirmektedir.

Marty ve de M'Uzan tarafından psikosomatik işleyişe dair geliştirilen 'işlemsel düşünce' kavramının geçerliliği bu çalışmanın örneklem grubu ile desteklenmektedir. İşlemsel düşünce biçimi zayıf bir sembolleştirme ve zihinselleştirme yetisine gönderme yapmaktadır. Ekzema hastalarının Rorschach Testi'ndeki düşük ortalama yanıt sayıları, Tematik Algı Testi'nde ise işlevsel, olgusal ve günlük olaylara vurgu yapmış olmaları, bu düşünce biçimini onaylamaktadır. Zihinselleştirme sürecinin zayıf olmasından dolayı, ilkel bir gerileme yöntemi olarak bedenselleştirme kullanılmaktadır. Zihinsel çatışmaların bir şekilde dışa vurulması gerektiğinden, beden/deri yoluyla kendilerini ifade etmektedir. Uyarılara karşı geçici bir çözüm olan bedenselleştirme zamanla zihinsel süreçleri daha da fakirleştirmektedir. Baudin (2001) histerik konversiyonların ve sınır patolojilerinin bedeni kullanımlarını kıyaslamıştır. Histerik konversiyonlarda bedenin kılık değiştirmesinin altında nevrotik bir arzu bulunurken, sınır patolojilerde canlılığı yitirmemek ve bedenin boyun eğdiğini onaylamak amaçlı şiddetli duyumlara maruz kalındığı ifade edilmektedir (Baudin, 2001). Ekzema hastalarında bedenin bir konversiyonda olduğu gibi çatışmayı

gizlemeye hizmet etmediğini, daha çok bedenin o çatışmayı çözmek için hastalığın getirdiği deri duyumlarına maruz bırakıldığı gözlemlenmektedir.

Üçüncü hipotezde hastaların beden ve ruh sınırlarının geçirgenliğini incelemek amaçlı Fisher ve Cleveland'ın araştırmalarından yola çıkılmıştır. Söz konusu araştırmacılar mide/bağırsak ve deri hastalıklarının zar ve nüfuz etme değişkenlerini araştırırken, deri hastalığı olan katılımcıların zar ve nüfuz etme puanlarının normal bireylerin puanlarına yakın olduğunun farkına varmıştır. Fisher ve Cleveland (1958) deri hastalığının beden içine nüfuz etmediğinden dolayı, hastalığın zar görevi gördüğü şeklinde yorumlanmıştır. Bu araştırmacıların sonuçları üçüncü hipotezi belirlemede etken olmuştur. Sağlıklı bireylerin zar medyanı 4, nüfuz etme medyanı 2 olarak belirtilmiştir. Fakat bu çalışmada, ekzema hastalarının zar medyanı 2, nüfuz etme medyanı da 2 olarak hesaplanmış olup, Fisher ve Cleveland'ın sonuçlarından farklılık göstermektedir. Ekzema hastalarının, deri hastalığına rağmen, bedenlerinin hem zar olarak hizmet ettiğini hem de nüfuz edici uyaranlar tarafından ihlal edildiği Tematik Algı Testi'nde CL-1 kodlamasıyla desteklenmektedir. CL-1 kodlamasında sınırların değişkenliği altında anlatıcı ve hikaye, iç ve dış sınırlar arasında mesafenin kaybedildiği söz konusudur (İkiz, 2016). Tahminler doğrultusunda, CL-1 kodlamasının az sayıda verileceği düşünülmüştür. Zar ve nüfuz etme değişkenleriyle ilişkili olarak, diğer yanıt kodlamalarıyla CL-1 kodlaması kıyaslandığında bu kodlamanın orta düzey sıklıkta verildiği görülmektedir. Rorschach kartlarının yapısından ve kontürlerinden dolayı, benliğin dağılmasına veya kendisini toparlamasına izin vermektedir (Chabert, 2001). Baudin (2001) protokollerde somatik belirtiler gösteren hastalarda yoğun depresif ve endişe duygularının altında kapsayan kontürlerin ve sağlam şekillerin eksikliğini ifade etmektedir. İç ve dış sınırların dağıldığı bir durumda, benliğin sınırlarının da zorlandığı ekzema hastalarında gözlenmiştir. Dolayısıyla üçüncü hipotez kısmen doğrulanmıştır. Ancak bu hipotezin kısmen doğrulanması birinci ve ikinci hipotezlerin doğrulanmasıyla ilişkilendirilebilir. Deri-benlik yapılanmasındaki eksiklikler aynı zamanda ruhsal sınırların geçirgenliği anlamını da taşımaktadır. İkinci hipotezde anatomi yanıtlarının varlığı beden içine yönelik kaygıları aktarmaktadır ve nüfuz edici dinamiklerin varlığını ortaya çıkarmaktadır.

Baudin (2005) psikosomatik hastalarda sürekli bir uyarılmışlıkla birlikte dışarıdan gelen uyaranların geçirgenliği sonucunda ruhsallığın taşmasından bahsetmektedir. Bu taşma kendini tükenme ve kapatma olarak göstermektedir. Hastaların kendilerini ifade edemediklerini, ketlendiklerini görmekteyiz. Tematik Algı Testi bulgularında CI-2 kodlamasındaki ketlenme ile birlikte çatışmanın verilmemiş olması tartışılmıştır. Burada ilginç bir zıtlık oluşmaktadır. Bir yandan aşırı bedensel duyular ruhsallığın çökmesine sebebiyet verirken, diğer bir yandan ise Smadja ve Szwec (1993) psikosomatik hastaların motor etkinliklerinin ve algısal olanı kullanmalarının ardında kendini sakinleştirici süreçlerin (procédés auto-calmants) bulunduğunu açıklamaktadır (akt. Baudin, 2001). Ekzema hastalarının somatik yola başvurmalarında kendini sakinleştirici yönlerin olabileceğini göz önünde bulundurmak gerekir. Aşırı uyaranlara karşı, ruhsal sakinliği korumayı hedefleyen duysal ve motor yöntemler hem normal hem de patolojik bireyler tarafından kullanılmaktadır. Savunma düzenekleri arasında yer alabilecek bu duysal ve motor yöntemlerin aşırı kullanımları eyleme geçişleri kolaylaştırmaktadır. Duyumların patolojisi (pathologies de la sensorialité) olarak nitelendirilen durumun duyumların zihinden kopmasına (les sens perdent la tête) neden olabilmektedir (Baudin, 2001).

Psikosomatik hastaların ruhsal tedavi biçimini ele aldığımızda, nevrotik düzeyden psikotik düzeye kadar uzanan ruhsal yapılar söz konusu olduğundan, tek çeşit psikoterapi yöntemi sunmak mümkün olmayacaktır. Fakat bu çalışmanın Tematik Algı Testi sonuçlarına bakıldığında, hastaların algıdan destek alma ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda, yüz yüze seansların uygun olacağı düşünülebilir. İkiz (2008) somatik hastalarda analisti duymanın ve görmenin önemini vurgulamaktadır. Algısal yol aracılığıyla analist dayanak olarak alınıp, içsel dünya tasarımlanmaktadır. Marty 'anneler işlevlerden' bahsederken, analistin dayanak olabilme ve uyaranları karşılayabilme becerilerine gönderme yapmaktadır. Aşırı düzeyde uyarılmış olan hastaların uyarımlarını karşılayabilecek bir özneye ihtiyaçları vardır. Onlara kendi uyarı kalkanlarından ve ruhsallıklarından ödünç verip, zihinsel süreçlerin oluşumu için temel koşulların sağlanması gerekmektedir.

Bedenin ve ruhunun yabancı olarak algılandığı bir durumda, öznelleşme çalışmalarının yürütülmesi yerinde olacaktır. Somatik hastalar kendilerini hem

duygusal dünyalarından soyutlar, hem de bedenlerini bir özgün bütün olarak görmektense mesafeli biçimde hastalıklı beden olarak içselleştirir. Hastaların yaşantıları ile temasa geçmelerinde, yoğun duygulanımları söze dökmelerinde yardımcı olarak, öznel bir alanları oluşturulur (Pheulpin, 2015). Bedenin bu süreçte dahil edilip, algısal duygusal verilerin alıcısı ve ruhsallığın yer aldığı bir bütün olarak aktarılması gerekmektedir. Bedenselleştirme yolu her ne kadar ekonomik düzeyde geçici bir çözüm oluştursa da, iki temel kaynak kullanılarak hastalığın ötesine geçilebilir: bir yandan, kaygıyla ve gerilimle başa çıkabilecek ruhsal kaynakların, diğer yandan ise, hastanın çevresiyle olan ilişkilerin düzenlenip, güvenilir ve dayanak alınabilecek bir çevrenin kullanılması (Pheulpin, 2015).

Marty, de M'Uzan ve David (2017) psikosomatik hastalarla yürüttükleri soruşturma esnasında 'düşlem mimiklerine' değinmektedir. Düşlem mimiği bir diyalog veya monolog içinde, hastanın bağlantıyı kaybedip bir nesneye bakışlarını dikmesi olarak açıklanmaktadır (Marty, de M'Uzan ve David, 2017). Bu durumda soruşturmacının 'Ne düşünüyorsunuz?' sorusunu yönlendirmesi önerilmektedir. Tasarımların zayıf olduğu bireylerde, mimikler ve beden dili önem kazanmaktadır. Çatışmaların dil yoluyla ifade edilemeyip bedenselleştirmeye başvuran hastaların zihinselleştirme gücünün olduğu anlarda, mimiklerle bunu dışa vuracakları savunulmuştur (Marty, de M'Uzan ve David, 2017). Düşlem mimiği önbilince bir tasarımın belirlediğini işaret eder, ancak bu tasarım hem zihinselleştirilemediğinden hem de sözelleştirilemediğinden dolayı, görsel olarak bağlantı kurulmaktadır. Soruşturmacının görevi önbilince ulaşmaya yeltenen tasarımın ortaya çıkışını kolaylaştırmaktadır.

Ekzema, deri ve mukoza iltihapları veya ürtiker gibi hastalıkların Marty'nin 'krizli hastalıklar' olarak betimlediği gruba girmektedir (akt. Szwec, 2008). Bunlar bedensel rahatsızlıklardır ve savunma düzeneklerinin yetersizlikleri ile beraber, öznenin hayatında kriz niteliğinde olan bir olay sonrasında semptomatik olarak ağırlaşabilen hastalıklardır. Marty, krizli hastalıkları evrimsel hastalıklarla kıyaslarken, ilk gruba dahil olanları geri dönüşümlü olarak açıklar (akt. Szwec, 2008). Tıbbi tedavinin yanı sıra, öznenin duygusal ve zihinsel süreçlerinin tetiklenmesi gerekmektedir.

Araştırmanın sınırlılıkları arasında hastane ortamının görüşmelere elverişli olmaması ilk olarak yer almaktadır. Uyarılara karşı hassasiyet gösteren bir hasta grubuyla çalışılmıştır. Bu hasta grubunun uyarılardan dolayı kaygı düzeyinin artmış olması, görüşme ve testler esnasında ketlenmeye sebep olmuş olabilir. Hastane ortamında görüşmelerin dış uyarılar tarafından rahatsız edilmiş olması, sonuçlar üzerinde etki yaratmış olabilir. Çeşitli ruhsal yapılanmaların çalışmada ayırt edilmemiş olması sınırlılıklar bağlamında ele alınabilir. Her ne kadar psikotik ruhsal yapılanmalar araştırmaya dahil edilmemiş olsa da, nevrotik ve sınır kişilikler arasında ayırt edilmemiştir. Sonuçlar belli bir ruhsal yapılanmanın ağırlıklı olarak bu örneklem grubunda bulunmasından dolayı yönlendirilmiş olabilmektedir. Örneğin, narsisistik yapılanmalarda Rorschach ve Tematik Algı Testi protokollerinin zenginliği bilinmektedir. Bu çalışmada zengin bir işleyişe sahip olan psikosomatik hastaların narsisistik kişilik örgütlenmeleri ve erkek olmaları dikkat çekmekteydi. Nitekim oedipal gelişimin cinsiyetler arası farklılık gösterdiğini göz önünde bulundurursak, ekzema hastalığının oluşumunda da böyle bir farkın araştırılması önerilmektedir. Kadının ve erkeğin travmatik olayları ele alış biçimlerinde niteliksel sonuçlara varılabileceği düşünülmektedir. Roman (2001) negatifi çalışarak deri-benlik yapılanmasına ulaşılabilceğini önermiştir. Rorschach kartlarında çerçeve veya boşluk niteliğinde olan beyazlıkların, deri-benlik gibi şekilleri sardıkları anlatılıp, bu bölgelere verilen yanıtlar incelenmiştir. Fransa’da yürütülen bu çalışmaya karşın, Türkiye’de de deri-benliğin dbl yanıtları bağlamında incelenmesi ileriki çalışmalar için bir öneri oluşturmaktadır. Aynı zamanda bu çalışmada yetişkin bireylerin katılımcı olarak kullanılması, başka yaş grupları için ayrı çalışmalara yol göstermektedir. Özellikle bebeklik döneminde ekzemanın oluşumunun araştırılması literatüre değerli katkılar sunacaktır.

Ekzema hastalığında deri-benlik yapılanmasının yetersiz kaldığı özetle aktarılabilir. Deri-benliğin oluştuğu preoedipal dönemin yakından incelenmesi önerilmektedir. Her ne kadar Fisher ve Cleveland (1958) dermatit hastalarının ruhsal sınırlarının sağlıklı veya nevrotik kişilerle benzerlik gösterdiklerini savunmuş olsalar da, bu çalışma ekzema hastalarında beden ve ruhsal sınırların zaman zaman geçirgen olabileceğini tespit etmiştir. Bedenselleştirmeye ve psikosomatik işleyişe yatkın olan

dermatit hastalarının psikoterapi süreçlerinden fayda sağlayacakları düşünölmüş olsa da, bu alanda yeterli çalışma bulunmamaktadır.

Kaynakça

- ABSOLUN, C.M.;
COTTRELL, D.;
ELDRIDGE, S.M.,
GLOVER, M.T.: 1997
“Psychological disturbance in atopic eczema: The extent of the problem in school-aged children”, **British Journal of Dermatology**, 137(2), 241-245.
- ALOUPIS, P.: 2005
“Freud'da bedensel sorunsalı“, Çev. Fiona Faraci, **Psikanaliz Yazıları**, 11, 45-52.
- ANZIEU, D.: 2008
Deri-Ben, Çev. Nesrin Tuna Demiryontan, İstanbul, Metis Yayınları, 1995.
- ANZIEU, D.; CHABERT, C.: 2011
Projektif Yöntemler, Çev. Bahar Kolbay, İstanbul, Bağlam Yayıncılık, 2004
- ANZIEU, D.: 2016
The Skin-Ego, Çev. Naomi Segal, London, Karnac Books, 1995.
- BATTALOĞLU, S.: 2005
Kronik El Ekzemalarında Pimekrolimus Kremin Etkinliğinin Flutikazon Propiyonat Krem ile Karşılaştırılması, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Anabilim Dalı Uzmanlık Tezi.

- BAUDIN, M.: 2001 “Empreintes de Didier Anzieu”, **Psychologie clinique et projective**, 7, 85-99.
- BAUDIN, M.: 2005 “Histeri ve/veya somatik hastalarda yatırım olarak beden“, Çev. Burçin Alsancak, **Yansıtma**, 3-4, 9-16.
- BIRKSTED-BREEN, D.; FLANDERS, S.; GIBEAULT, A.: 2010 **Reading French Psychoanalysis**, London, Routledge.
- BOYVAT, A.: 2010 “El Ekzemaları”, **Türkiye Klinikleri J Dermatol-Special Topics**, 3, 39-46.
- BROWN, S.J.; MCLEAN, W.H.I.: 2009 “Eczema Genetics: Current State of Knowledge and Future Goals”, **Journal of Investigative Dermatology**, 129, 543-552.
- CHABERT, C.: 2001 “La psychanalyse au service de la psychologie projective”, **Psychologie clinique et projective**, 7, 55-69.

CHABERT, C.; VERDON, “Klinik görüşme nedir?“, **Psikanalitik Yönelimli**
B.: 2015 **Klinik Görüşmeler**, İstanbul, Bağlam Yayıncılık.

DEBRAY, R.: 2015 **Beden Deneyimi Psikopatolojisi - Psikopatoloji ve**
Somatizasyon, Çev. Özen Alemdar, İstanbul, Bağlam
Yayıncılık, 2002.

FISHER, S.; **Body Image and Personality**, New York, Dover
CLEVELAND, S.E.: 1958 Publications.

FREUD, S.: 1890 **Psychical (or Mental) Treatment**, The Standard
Edition of the Complete Psychological Works of
Sigmund Freud, Volume VIII (1901-1905): A Case of
Hysteria, Three Essays on Sexuality and Other
Works, 281-302.

FREUD, S.: 1923 **The Ego and the Id**, The Standard Edition of the
Complete Psychological Works of Sigmund Freud,
Volume XIX (1923-1925): The Ego and the Id and
Other Works, 1-66.

FREUD, S.: 1925 **A Note Upon the 'Mystic Writing-Pad'**, The
Standard Edition of the Complete Psychological

Works of Sigmund Freud, Volume XIX (1923-1925):
The Ego and the Id and Other Works, 225-232.

HABIF, T.P.; DINULOS, **Skin Disease Diagnosis and Treatment**, Edinburgh,
J.G.H.; CHAPMAN, M. S.; Elsevier.
ZUG, K.A.: 2018

HARVARD HEALTH **“Recognizing the mind-skin connection”,**
PUBLISHING: 2006 (Çevrimiçi),
[https://www.health.harvard.edu/newsletter_article/Re](https://www.health.harvard.edu/newsletter_article/Recognizing_the_mind-skin_connection)
[cognizing_the_mind-skin_connection](https://www.health.harvard.edu/newsletter_article/Recognizing_the_mind-skin_connection) , 5 Kasım 2018.

İKİZ, T.: 2008 **“Paris psikosomatik okulu (ipso)”, Psikanaliz**
Buluşmaları, 3, 119-128.

İKİZ, T.: 2015 **“Klinik görüşmelerde projektif testlerin yeri”,**
Psikanalitik Yönelimli Klinik Görüşmeler,
İstanbul, Bağlam Yayıncılık.

İKİZ, T.: 2016 **Tematik Algı Testi (TAT) Psikanalitik Yönelimli**
El Kitabı, İstanbul, Bağlam Yayıncılık.

- İKİZ, T.: 2017 **Rorschach Testi Psikanalitik Yorum Kodlama ve Uygulamalar**, İstanbul, Bağlam Yayıncılık.
- JAFFERANY, M.: 2007 “Psychodermatology: A Guide to Understanding Common Psychocutaneous Disorders”, **Prim Care Companion J Clin Psychiatry**, 9(3), 203-2013.
- JAFFERANY, M.: 2011 “Psychodermatology: When the Mind and Skin Interact.” **Psychiatric Times**, 28 (12), (Çevrimiçi) <http://www.psychiatrictimes.com/psychotic-affective-disorders/psychodermatology-when-mind-and-skin-interact>, 4 Kasım 2018.
- KAYAALP, L.: 2005 “Düşüncenin bedensel kökenleri”, **Psikanaliz Yazıları**, 11, 53-64.
- LERDA, S.; ANGELİNİ, G.: 2004 “Psychosomatic conditions in atopic dermatitis” **Dermatol Psychosom**, 5, 5-11.
- MADEN, S.: 2015 **El Ekzeması Olanlarda Depresif Belirtilerin ve Anksiyete Belirtilerinin Varlığı ve Yaşam Kalitesinin Kontrol Grubu ile Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi**, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp

Fak teltesi Dermatoloji Anabilim Dalı Uzmanlık
Tezi.

MARTY, P.: 1958 “The Allergic Object Relationship”, **International Journal of Psycho-Analysis**, 39, 98-103.

MARTY, P.: 2012 **Zihinselleştirme ve Psikosomatik**,  ev. Elif Yavuz Sever, İstanbul, Bağlam Yayıncılık.

MARTY, P.; DE M'UZAN, **Psikosomatik Soruşturma**,  ev. Perge Akgün, Esra M.; DAVID, C.: 2017 İlem, Elif Yavuz Sever, İstanbul, Bağlam Yayıncılık

MIZARA, A.;
PAPADOPOULOS, L.;
MCBRIDE, S.R.:2012 “Core Beliefs and Psychological Distress in Patients with Psoriasis and Atopic Eczema Attending Secondary Care: The Role of Schemas in Chronic Skin Disease.”, **British Journal of Dermatology**, 166(5), 986-993.

OĞUZ, O.: 2001 “Kontakt Dermatit, Dishidrotik Ekzema ve Atopik Ekzema”, **Allerjiler Sempozyumu**, 14-15 Mart 2011, İstanbul

<http://www.ctf.edu.tr/stek/pdfs/24/2410oo.pdf>, 10
Kasım 2018.

ÖZTÜRK, G.: 2010 “Ekzema”, **Türkiye Klinikleri J Dermatol-Special Topics**, 3, 1-5.

PHEULPIN, M.: 2015 “Psikosomatik hastalarla yapılan klinik görüşme”,
Psikanalitik Yönelimli Klinik Görüşmeler,
İstanbul, Bağlam Yayıncılık.

RING, J.; PALOS, E.: 1986 “Psychosomatic Aspects of Parent-Child Relations in Atopic Eczema in Childhood. II. Child-rearing style, the Family Situation in a Drawing Test and Structured Interview”, **Hautarzt**, 37(11), 609-617.

ROMAN, P.: 2001 “Des enveloppes psychiques aux enveloppes projectives: Travail de la symbolisation et paradoxe de la négativité”, **Psychologie clinique et projective**, 7, 71-84.

SASAKI, M.; YOSHIDA, K.; ADACHI, Y.;
FURUKAWA, M.; ITAZAWA, T.; ODAJIMA, “Environmental Factors Associated with Childhood Eczema: Findings from a National Web-Based Survey.”, **Allergology International**, 65, 420-424.

H.; SAITO, H.; HIDE, M.;
AKASAWA, A.: 2016

SHAW, T.E.; CURRIE, G.P.; KOUDELKA, C.W.; SIMPSON, E.L.: 2011 “Eczema Prevalence in the United States: Data from the 2003 National Survey of Children’s Health”, **Journal of Investigative Dermatology**, 131, 67-73.

SOLE, D.; WANDALSEN, G.F.; CAMELO-NUNES, I.C.; NASPITZ, C.K.: 2006 “Prevalence of Symptoms of Asthma, Rhinitis, and Atopic Eczema Among Brazilian Children and Adolescents Identified by the International Study of Asthma and Allergies in Childhood (ISAAC) - Phase 3”, **Jornal De Pediatria**, 82, 341-346.

SPITZ, R.A.: 1951 “The Psychogenic Diseases in Infancy – An Attempt at their Etiologic Classification”, **Psychoanalytic Study of the Child**, 6, 255-275.

SUAREZ, A.L.; FERAMISCO, J.D.; KOO, J.; STEINHOFF, M.: 2012 “Psychoneuroimmunology of Psychological Stress and Atopic Dermatitis: Pathophysiologic and Therapeutic Updates“, **Acta Dermato-Venereologica**, 92(1), 7-18.

SZWEC, G.: 2006 **La Peau**, Paris, PUF.

- SZWEC, G.: 2008 “Bazı psikosomatik modellere göre deri hastalığı“, Çev. Neslihan Zabcı, **Psikanaliz Buluşmaları**, 3, 29-48.
- PARMAN, T.: 2005 “Psikosomatik tarihi ve çocuk psikosomatiği”, **Psikanaliz Yazıları**, 11, 13-32.
- ULNIK, J.: 2007 **Skin in Psychoanalysis**, London, Karnac.
- WEILAND, S.K.;
HÜSING, A.;
STRACHAN, D.P.;
RZEHAŁ, P.; PEARCE,
N.: 2004 “Climate and the Prevalence of Symptoms of Asthma, Allergic Rhinitis, and Atopic Eczema in Children“, **Occup Environ Med**, 61, 609-615.
- WHITE, A.; HORNE, D.,
VARIGOS, G.A.: 1990 “Psychological Profile of the Atopic Eczema Patient”, **Australasian Journal of Dermatology**, 31(1), 13-16.
- WINNICOTT, D.W.: 1960 “The theory of the parent-infant relationship”, **International Journal of Psycho-Analysis**, 41, 585-595.

WINNICOTT, D.W.: 1962 “Ego integration in child development” in The
Maturational Processes and the Facilitating
Environment: Studies in the Theory of Emotinal
Development, The International Psycho-Analytical
Library, London: The Hogarth Press and the Institute
of Psycho-Analysis.

WINNICOTT, D. W.: 1966 “Psycho-somatic illness in its positive and negative
aspects”, *International Journal of Psycho-Analysis*,
47, 510-516.

WÜTHRICH, B.; COZZIO, “Atopic Eczema: Genetics or Environment?”, **Ann**
A.; ROLL, A.; SENTI, G.; **Agric Environ Med**, 14, 195-201.
KÜNDIG, T.; SCHMID-
GRENDDELMEIER, P.:
2007

ZABCI, N.: 2005 “Çocuk ve psikosomatik“, **Yansıtma**, 3-4, 17-32.

EKLER

RORSCHACH TESTİ ÖRNEĞİ

Cevap	Anket	Kodlama
I)ŞOK -Bir elbise, iki kolları açık görüyorum burda. Kemerli.	-Orta kısımda	D F- Giysi BARIYER
II) -Fil gibi gördüm -Bide burda iki tane ayak var.	-Şurda burnu falan var ya. -(Gösterdi)	D F+ A D F- Hd
III)ŞOK -Bunu hiç bir şeye benzetemedim. Sadece şurası göğüs.	-Şekli göğüs gibi duruyor. (İnsanları sordum) – Hiç farketmedim ben.	D F+ Anat
IV) -Hayvanın bacağı. -Bide kulaklarını görüm	-Şurda bacaklar -Şuralar da kulakları diye gördüm	D F- Ad D F+ Ad
V) -V Kelebek	-Böylece kelebek	G F+ A BAN
VI) -V Bu organ. Bilmiyorum ama bu hayvan organı gibi geldi bana.	-İnsanın hiç şeyi gibi durmuyor.	G F- A/Anat
VII) -V Burda iki tane arkasını dönmüş	-Şu duruşları.	G F+ H

bebek. Arka arkaya vermiş, iki tane bebek.		
VIII)ŞOK -V İnsan organı şurası.		D F- Anat
IX) -Bunu bir şeye benzetemedim		
X) -V Burada insanın organı. Şöyle. -V Şuradakini de bebek olarak gördüm	-Şöyle -Şurası	D F- Anat Dd F- H

IX)

-Burda da insan organı (dbl)

En beğendiği: I. Daha çok istediğim bir şey gibi. Fiziği zayıf gibi.

En beğenmediği: IV. Ürkütücü geldi.

TEMATİK ALGI TESTİ ÖRNEĞİ

- 1) Burada bir düşünceli çocuk gördüm. Bir şey yapmak istiyor bu çocuk ve yapamadığı için düşüncelere girmiş bu çocuk. S? Bence çok istediğine ulaşacak.
- 2) Burada bayan birini bekliyor veya birinden haber bekliyor. Burda köy. Tarla ekiyorlar. S? Bence beklediği kişinin haberini alacak kadın.
- 3BM) Burada ölmüş. Yani ya rahatsızlığı var ya da hastalıktan.
- 4) Buradaki erkek bayandan ayrılmaya çalışıyor herhalde, bayan da gitme diye yakarıyor. S? Kadın üzülecek.
- 5) Burada kadın evdeki bir insanı çağırıyor. Bence gelecek, öyle bitecek.
- 6GF) Bu adam kadına bir şey söylüyor. Kadın şaşkınlık içinde. Adamın ne söyleyeceğini anlamaya çalışıyor. Adam söylüyor, kadın çok mutlu oluyor.
- 7GF) Burada anne kızına bir şey anlatmaya çalışıyor. Kız annesini dinlemiyor. Sonradan dinlemeye çalışacak ama çok pişman olacak.
- 9GF) Burada anne kızına sesleniyor. Kız annesini dinlemiyor. Anne bağılıyor bağılıyor, kız dinlemiyor. S? Burda da bir pişmanlık yaşayacak kız anneyi dinlemediği için.
- 10) Birbirlerini özlemiş gibi bir çift görüyorum burda. Birbirlerine aşklarını fısıldıyorlar. Bunun sonu güzel.
- 11) (Ters tutuyor) Burada kayalar görüyorum. Sonunda sanki bu kayalar aşağı düşecek gibi, sanki çığ gibi.
- 12BG) Burada sandal görüyorum. Sessiz sakin harika bir ortam gördüm. Yaşanabilecek bir ortam diyebilirim size.
- 13B) Çocuk birinin yolunu gözlüyor. Oturmuş bekliyor. Bu çocuğun beklediği kişi gelecek ve mutlu bir son olacak.
- 13MF) Burada ee gördüğüm kadarıyla adam kadınlı ilişkiye girmiş ve utanç içinde yüzünü kapatmış. ‘Ben bunu neden yaptım’ dercesine. S? Pişmanlık.
- 19) Burayı çok bir şeye benzetemedim. Sanki ev gibi bir yer. Burayı benzetemedim.
- 16) Çok mutlu bir aile ilişkim var. Para sıkıntısından dolayı şey oluyor, mutluluk huzur yerinde. Zayıflama olursa, güzel olur inşallah. Zayıflayıp, eşimle çocuklarımla mutlu bir hayat istiyorum.